

Cesur Yeni 1984'e Hoş Geldiniz!

"Zamanların en iyisiydi, zamanların en kötüsüydü, hem akıl çağıydı, hem aptallık, hem inanç devriydi, hem de kuşku, Aydınlık mevsimiydi, Karanlık mevsimiydi, hem umut baharı, hem de umutsuzluk kışıydı, hem her şeyimiz vardı, hem hiçbir şeyimiz yoktu, hepimiz ya doğruca cennete gidecektik ya da tam öteki yana – sözün kısası, şimdikine öylesine yakın bir dönemde ki, ki mi yaygaracı otoriteler bu dönemin, iyi ya da kötü fark etmez, sadece "daha" sözcüğü kullanılarak diğerleriyle karşılaştırılabileceğini iddia ederdi." Charles Dickens, İki Şehrin Hikayesi, Can Yayınları **Kerem Gürel 5'te**

PENCERE [PAZAR]

Sayı: 85

7 Kasım 2021 Pazar

Çağımızın biricik gerçeği: Yalan

Artık hayatımız yalan. Siyasetle, pazarlamayla, reklamla, teknolojiyle bizi hakikatten o kadar uzaklaştırdılar ki kaybettik onu. Tekrar arayıp bulmaya da mecalimiz yok. Bu yüzden biz de hakikatin yerine o yalanları koyuyoruz. Yalan olduğunu bile bile sahte hakikatlere sarılıyoruz. Yetmiyor, kendi yalanlarımızı kendimiz üretiyoruz. Kimimiz çağa ayak uydurmak için, kimimiz mutlu olabilmek için, kimimiz de işimize öyle geldiği için.

Gönç Selen
7'de

80 Milyona kelepçesi yetmez!

Geçtiğimiz günlerde sokak röportajlarının birinde Z kuşağından genç bir kadın bütün söylenmesi gerekenleri tek cümlede özetledi. Röportaj sırasında birisi "Konuşanı içeri atıyor" deyince genç bir kadın "Herkes kelepçesi yetmez! Bize cesaret lazım" dedi. Geldiğimiz nokta karşısında insanların ortak sesi uzun süredir hiç bu kadar kısa ve net şekilde anlatılmamıştı. Tıpkı daha önce başka bir Z kuşağı gencinin "Her şey çok güzel olacak" demesi gibi... **Seyit Tosun 4'te**

Evren Ötesi Arayışlar

Sosyal medyanın hayatımızdaki etkisi web 2.0 ile artıp, cep telefonları ile yayılınca, kendi nesillerinde telefon dahi bulunmayan kuşaklar bu durumu sert biçimde eleştirdiler. Kendilerine yabancı gelen bu teknolojik gelişmeyi eleştirmek bir yana olumsuz yorumlarını yeni kuşaklar üzerinden sundular. Zira onların bildikleri medeniyetin sonunun başlangıcı olmuştur. Oysa yeni doğan nesiller için dünyanın olağan hali, yani normal buydu. **Ayşe Naz Hazal Sezen 3'te**

32. Ankara Film Festivali başladı!

32. ANKARA FİLM FESTİVALİ
32. ANKARA FİLM FESTİVALİ
4 - 12 KASIM / NOVEMBER 2021

Festivalin Onur Ödülleri olan; Aziz Nesin Emek Ödülü oyuncu Perihan Savaş'a, Sanat Çınarı Ödülü yazar, akademisyen ve edebiyat eleştirmeni Erendiz Atasü'ye ve Kitle İletişim Ödülü mizah yazarı, senarist, yönetmen Gani Müjde'ye verildi. Açılış töreninde bu yıl fütürist bir tavır sergileyen festival yönetimi, 33. Ankara Film Festivali'nin 3-11 Kasım 2022 tarihleri arasında gerçekleştirileceğini açıkladı. **Bülent Vardar 10'da**

Evrimin isimsiz kahramanı: Alfred R. Wallace

Tayfun Atay
11'de

Ve pandemi öksüz kaldı!

Memetcan Demiray 2'de

İklim krizi ve tasarım

Özlem Yalın 6'da

Bir festivalin ardından hayat perdeme yansıyanlar...

Mutlu Hesapçı 8-9'da

"İsyen eden de benim, düzen bozan da!"

Burak Soyer 12'de

Otoportreler - II

Oğuz Pancar 13'te

Bir resim **bin kelime**

Murat Bergi 14'te

MEMETCAN
DEMİRAY

Ve pandemi öksüz kaldı!

Covid-19'u İçişleri Bakanlığı genelgesiyle bitiren (!) bizlerin pek haberi yok ama şu sıralar tüm dünya salgında "4. dalga"yı konuşuyor. Özellikle Avrupa'da vaka sayıları rekora koşarken önlemler yeniden sıkılıyor. Peki "suçlu" kim? "Aşısızlar" mı, etkisi düşen aşılar mı, yoksa toplumların aşırı rahatlaması mı? Maalesef aradığınız sorumluya şu an ulaşamıyor!

Ülkece çok şanslıyız ama kıymet bilmiyoruz. Baksanıza, tüm dünyayı kasıp kavuran Covid-19'u İçişleri Bakanlığı'nın tek bir genelgesiyle 1 Temmuz günü bitirdik, yine de motorin ve gıda fiyatlarından şikâyet ediyoruz.

Oysa hükümetimiz ne kadar basit ama kararlı bir önlemlerle etkisiz hale getirdi salgını... Gece 12'den sonra müziği yasakladı ve her şey bir anda "normal"e döndürdü! Şimdilerde Sağlık Bakanlığı'nın Covid-19 istatistikleri sosyal medyada üç-beş dakika konuşulup derhal unutuluyor. Hatta arkadaş sohbetlerinde "Korona muhabbeti" açana "sıkıcı" ve "geri kafalı" gözüyle bakılıyor. O kadar ki... Günde 30 bin vaka ve 250 civarı can kaybına "fikslenen" tablo, Ekşisözlük'te kendine futbol kadar bile yer bulamıyor. Evet, Beşiktaş 4 gol daha yedi ama olsun... Atölyede üretilen yerli otomobilimiz dosta güven, düşmana korku salıyor!

AŞI VE REHAVET

Gelin görün ki dünya basınının manşetlerinde maalesef yine Covid-19 var. Geçen hafta 1,8 milyon vaka açıklanan Avrupa'da 24 bin can kaybıyla yeni bir "rekor" endişesi belirdi. Dahası, böyle seyretmesi halinde salgının önümüzdeki üç ayda yaklaşık yarım milyon kişiyi öldüreceği söyleniyor! Adeta bir savaş manzarası... Adına da "4. dalga" deniyor.

Bu durum ister istemez "Aşılar işe yaramıyor mu?" sorusunu beraberinde getiriyor. Öyle ya, henüz Biontech'in kullanılmadığı geçen yıl bu zamanlar daha az vaka vardı. Nasıl oluyor da nüfusun yüzde 70'ini aşıl原因an ülkelerde hâlâ Covid patlaması yaşanıyor?

Uzmanlar öncelikle aşıl原因an hastaneye yatışı önemli ölçüde azalttığını hatırlatıyor. Ama aşıllı olmak ne yazık ki virüs kapmayı engellemiyor. E bu arada okullar da açıldı. Hal böyleyken Almanya'da "Covid pozitif" tanısı konanların yaklaşık yüzde 40'ını "tam aşıllılar" oluşturuyor! Şoke edici bir bilgi değil mi?

Leipzig Üniversitesi'nden epidemiyolog Prof. Dr. Markus Scholz, aşıl原因an zamanla etkisini yitirdiğinden de söz ediyor. Yani... Rehavete kapılmamak çok önemli... İyi de herkes tam da bu "rehavet" için koşu koşu aşıya gitmedi mi? Yoksa statları, kafeleri ve konser salonlarını yeni "kapanmalar" mı bekliyor?

ASIL VİRÜS 'AŞISIZLAR' MI?!

Cevap "kısa vadede" hayır... İnsanlar özgürlüğün tadına tekrar varmışken devletlerin böyle radikal önlemler alması beklenmiyor. Nitekim Hamburg Üniversitesi'nden Prof. Dr. Stefan Kluge de artık vaka

sayılarına değil yoğun bakım doluluk oranlarına baktıklarını açıklıyor. E hastanelik olanlar da çoğunlukla "aşısız" ise... Şimdi tüm "kabahat"i onlarda mı aramak gerekiyor?

Yunanistan, İtalya ve ABD, tam da bu yolu tercih eden ülkeler... Üçü de Covid sertifikası ile "aşısızlar"a hayatı dar etmeye çalışıyor ve ciddi protestolara sahne oluyor.

Hollanda'da bu hafta vaka sayılarının artması üzerine vatandaşlara evden çalışma tavsiye edildi ve maske zorunluluğu geri geldi.

Yine aşısızlara kapalı alanları yasaklamak için bu ay referanduma gidecek İsviçre'de anaakım partiler "Evet" cephesinde yer alırken "Hayır" diyerek "özgürlükleri savunmak" popülist sağa (!) düşüyor!

Kosta Rika ise daha ileri gidip, 8 Ocak 2022'den itibaren turizmi sadece aşıllılara açan ilk ülke olmaya hazırlanıyor. Orada da sektör temsilcileri huzursuz... Aşısız "müşterileri" Küba gibi rakiplere kaptırmaktan korkuyor! Korona'nın bize öğrettiği en önemli şey belki de bu... Koyun can derdinde, kasabın gözü etten başka bir şey görmüyor!

3. DOZU OLMAYANLARIN PANDEMİSİ!..

The New York Times'ın Yeni Zelanda muhabiri Natasha Frost da benzer bir çelişkiye dikkat çekiyor. Birçok ülkede ölümlerin "yeni normal" haline geldiğini belirten Frost, pandemiye yaklaşık 30 (otuz) can kaybı yaşayan Yeni Zelanda'nın işleri hâlâ çok sıkı tuttuğunu bildiriyor. Auckland'da

Dünya Sağlık Örgütü'nün Avrupa Direktörü Hans Kluge, "Nüfusun yüzde 95'i maske takıp sosyal mesafe kuralına uysa önümüzdeki üç ayda kıtadaki 188 bin kişinin hayatı kurtulur" diyor.

nüfusun yüzde 90'ı aşılanana kadar kapanmaların süreceğini, bunun da ayları bulacağını söylüyor.

Avrupa genelinde de umutlar aşılmanın artmasına bağlanmış durumda... Bağışıklığı 6 ayı dolduran kişilerin şimdi "hatırlatma" (booster) diye bilinen "3. doz"u yaptırması ve böylece kış aylarının da minimum zararla atlatılması umuluyor. Ya sonra?.. Her 6 ayda bir aynı şeyi mi konuşacağız? Alman yazar Don Alphonso, "Aşısızların pandemisi bitti, şimdi 3. dozu olmayanların pandemisi başladı" diye tatlı tatlı dalgasını geçiriyor.

ÇARE SİZSİNİZ TÜRKİYE!..

Aşıl原因an ölüm riskini büyük ölçüde azalttığı bilimsel bir gerçek... Ama virüsün yayılımını biraz incelediğimizde altından hep insan faaliyetleri çıkıyor. İşte ABD'nin en büyük yerli kabilesi Navajo'lar... Şeflerinin de baskısıyla 400 binlik nüfuslarının neredeyse tamamını aşıyorlar. Derken ne zaman turistler geliyor ve Navajo gençleri iş için komşu eyaletlere gidiyor; virüs hortluyor!

Keza Hindistan... "Delta" varyantından dolayı Covid'den ağır zarar gören ülke, bu hafta "ışık festivali" Davalı nedeniyle sokaklara, yollara dökülüyor. Şimdi herkes şölenin sonuçlarından endişe ediyor.

Ama insan da böyle bir varlık işte... Sosyalleşmeden edemiyor. Salgınla geçen iki yılın sonunda kimileri "Bana bir şey olmaz!" rahatlığında, kimileri "Yeter artık, ne olacaksa olsun!" diyor. Alaska ya da Arjantin... Fark etmiyor.

Güzel yurdumuz, Türkiye'miz ise bambaşka! Her şeye kolayca çözüm buluyoruz. Doğalgaz mı pahalı, kombiyi kısıyoruz. Çiftçiler iflas ederken Bakan Pakdemirli'ye göre "tarımda liderliğe oynuyoruz"! Eh, virüse karşı da hâlâ güçlü bir silahımız var. Ne yapıyoruz? Yakalanmıyoruz. Ha, bir de saat 12 dedi mi müziği kapatıyoruz.

**AYŞE NAZ
HAZAL SEZEN**

Evren Ötesi* Arayışlar

Doğduğumuzda dünyada olan her şeyi kabul ederiz. Çevremizde var olan nesnelerin bilgisi, içine doğduğumuz gerçekliğin müzmin parçaları gibi algılanır. Otostopçunun Galaksi Rehberi ile adına aşinalığımız artan bilimkurgu yazarı Douglas Adams'ın yorumuna göre, otuz yaşına girmeden icat edilen herhangi bir şey insana heyecan verir. İcatlar yaratıcıdır, geleceğe şekil verir, işimizi kolaylaştırır, yeni bir kapı aralar ve biz bu icattan bir kariyer çıkartmayı umarız. Ancak otuz yaşımızı geçtikten sonra icat edilen her yeni şey, bizim içine doğduğumuz nesnelerin tabiatına aykırıdır ve bildiğimiz medeniyetin sonunun başlangıcıdır. İcatlar yanında korku ve panik getirir. Onun hakkındaki yorumlar olumsuz, endişe verici ve korkutucudur. Gelgelelim yeni olanla birlikte gelen bu panik, icadın on yıl boyunca ortalıkla dolanmasından sonra normalleşerek dönüşür. Paniğe neden olan yeni, zamanla içine doğduğumuz gerçekliğin bir parçası haline almaya başlar.

YENİ DOĞAN NESİLLER İÇİN DÜNYANIN OLAĞAN HALİ

İnsan, kendi icatlarına bireysel ve toplumsal alışma süresi yaşarken aynı zamanda adaptasyon hızını da arttıran bir varlığa dönüşmüş -belki de bu becerilerini geliştirmiş- durumda. 1923 yılında televizyon icat edilmesinin ardından 1950'lerde ilk renkli ekran televizyon satışa çıkmış ve televizyon ancak 1960'larda geniş kitleler tarafından kullanılmaya başlamıştı. İlk akıllı telefon tanımıyla 1993'te hayatımıza cep telefonları ise 2007 yılında aşına olduğumuz biçimi alarak neredeyse her cebe girmeyi başardılar. 2000'li yılların başında kullanıcı katılımının arttığı sosyal medya deneyimi akıllı telefonlar sayesinde hızla yaygınlaştı. Bugün iletişimimizin önemli bir kısmını cebimizdeki, masamızdaki, çantamızdaki, kısaca mahremimiz dahil her alanımıza girebilen/soktuğumuz sosyal medya mecraları üzerinden sağlıyoruz. Bütün bu teknolojik değişime alışmamız ise televizyon gibi on yıllar değil, sadece birkaç yılımızı aldı. Teknolojinin bize getirdiklerini hızla kucaklıyor ve Douglas Adams'ın da dediği gibi ondan yepyeni kariyer olanakları, istihdam alanları doğuruyoruz. Aşinalığımızın yüksek oranda olduğu sosyal medya da bunun bir örneği. Sosyal medyanın hayatımızdaki etkisi web 2.0 ile artıp, cep telefonları ile yayılınca, kendi nesillerinde telefon dahi bulunmayan kuşaklar bu durumu sert biçimde eleştirdiler. Kendilerine yabancı gelen bu teknolojik gelişmeyi eleştirmek bir

Sosyal medyanın hayatımızdaki etkisi web 2.0 ile artıp, cep telefonları ile yayılınca, kendi nesillerinde telefon dahi bulunmayan kuşaklar bu durumu sert biçimde eleştirdiler. Kendilerine yabancı gelen bu teknolojik gelişmeyi eleştirmek bir yana olumsuz yorumlarını yeni kuşaklar üzerinden sundular. Zira onların bildikleri medeniyetin sonunun başlangıcı olmuştur. Oysa yeni doğan nesiller için dünyanın olağan hali, yani normaldi buydu.

yana olumsuz yorumlarını yeni kuşaklar üzerinden sundular. Zira onların bildikleri medeniyetin sonunun başlangıcı olmuştur. Oysa yeni doğan nesiller için dünyanın olağan hali, yani normaldi buydu.

NESNELERLE DESTEKLENEN HAFIZA

Diğer bir yandan ise teknolojinin getirdiklerini kabullenme ve buna uyumlanma süratimiz artarken onu tüketme hızımız da aynı oranda artmış

Bugünlerde, geçmişte kim olduğumuzu hatırlamak için sanal olanın desteğine ihtiyac duyuyoruz. Sanal olanın desteğine sığındığımızda yeni anılarımız da bu yapay olan üzerinde şekilleniyor.

görünüyor. Hayatımıza yeni giren bir icadın olağanlaşması için on yıl kadar bir süreye dahi ihtiyacımız kalmadı. Süratle uyum sağlıyor, süratle hayatımıza dahil ediyor ve süratle yeniyi eskileştiriyoruz. Yeninin çabucak eskimesi içinde bulunduğumuz algılanan gerçekliğin müstevisini sarsıyor. Nesnelerle birlikte perçinlenen hafızanın temelini çürük malzemeler oluşturmaya başladıkça, kendiliğin şekillenmesinde önemli rol alan kişisel tarihin geri çağırılmayan anılardan ve boşluklardan oluşması kaçınılmaz bir hal almakta. İnsan ve nesne arası kurulan ilişkinin, tüketimin hızında değersizleşmesi ve hatıra özelliğinin yitimi, sanala olan bağlılığın artışıyla güçlendiriyor.

KİM OLDUĞUMUZU HATIRLAMAK İÇİN SANAL OLANIN DESTEĞİ

Bugünlerde, geçmişte kim olduğumuzu hatırlamak için sanal olanın desteğine ihtiyac duyuyoruz. Sanal olanın

desteğine sığındığımızda yeni anılarımız da bu yapay olan üzerinde şekilleniyor. Hatıranın muhtevasında her anıldığında yenilenmek olduğundan, yenilendikçe sanallaşan yapay bir hatıra defterimiz oluşuyor. Hatta hızla uyum sağladığımız bütün teknolojik gelişmelerin ışığında bakarsak, on yıldan uzun bir süredir ortalıkta dolaşan sosyal medya çoğunluğumuzun olağan rutinin bir parçası olduğundan beridir, bizlerin sanal hatıra defterleri olma vaziyetini sürdürmekte. Ancak kişisel tarihimizin bizi anlatması gibi, sanallaşan hatıralarımızın da bir yerde bizi temsil etmesini bekliyoruz. Zira -özellikle yeni doğan nesiller için- sanalda sahip olunan hatıralar gerçekte sahip olunanlardan daha fazla. Algılanan gerçeklik içinde hızla tükenen ve tüketilen nesnelerle yeteri kadar ilişki içinde olun(a)maması da gelişen teknolojinin yardımıyla gerçekliğin algısını değiştirmeye yönelttiği görünüyor.

EVREN ÖTESİ ARAYIŞLARA TEPKİLER

Sanal evrenlerin bahsinin geçmesi bilimkurgu okuyucuları dışındaki çeşitli çoğunluklar için bildikleri medeniyetin, hatta bu durumda aşına oldukları gerçekliğin sonunun başlangıcı olarak algılansa da içine doğdukları dünya büyüklerinin bilimkurgusu olan nesiller için sıradan bir hadise. Zaten algıladıkları gerçeklik, en başından beri hatıra defteri gibi tuttukları sanal dünyaları. Nesnelerin dünyasında eksiklikler, hızla harcanan icatlar ve hatıraları çağırabilecek kadar kudretli bağlar kurmaya imkân vermeyen tüketim sanal olanı, kalıcı lakin yapay olanı değerli kılıyor. Evren ötesi terimin yoğun biçimde konuşulmaya başladığı bu dönemde verilen ilk tepkiler olumsuz yorumlar, korkutucu ihtimaller ve panik duygularıyla bezeli. Bu tepkilerin doğru ya da yanlışlığından ziyade neden bu şekilde verildiğini anlamamız gerekiyor. Diğer bir yandan da içine doğduklarından beri kendilerine olağan gelen bu sanal dünyanın vatandaşları olan nesillerin, kişisel tarihlerinin bilgisine, nesneler yerine bu sanal evrenlerde erişebildiklerini hatırlamamız ve kısıtlı kaldıkları bu gerçeklik dışına çıkma isteklerinin kim olduklarını daha iyi anlama ve özgürleşme eğilimiyle örtüşüğünü anlamaya başlamamız gerekiyor.

Yine de sosyal medyadaki tecrübesizliğimizden edindiğimiz deneyimler sayesinde evren ötesi sanal vaatler için panik içeren ve olumsuz eleştiriler de gelecek haftalarda ve yıllarda bizi beklemeli ve daha dikkatli hamle yapılmalı.

*meta:öte verse:evren

SEYİT
TOSUN

80 Milyona kelepçesi yetmez!

Geçtiğimiz günlerde sokak röportajlarının birinde Z kuşağından genç bir kadın bütün söylenmesi gerekenleri tek cümlede özetledi. Röportaj sırasında birisi “Konuşanı içeri atıyor” deyince genç bir kadın “Herkes kelepçesi yetmez! Bize cesaret lazım” dedi. Geldiğimiz nokta karşısında insanların ortak sesi uzun süredir hiç bu kadar kısa ve net şekilde anlatılmamıştı. Tıpkı daha önce başka bir Z kuşağı gencinin “Her şey çok güzel olacak” demesi gibi...

Kutuplaştırmayı arttırarak şiddeti normalleştirmek ve baskıyı artırmak stratejisinin iş yapmaması sonrası propaganda stratejisinde iyice eli ayağına dolananların ‘Cumhurbaşkanı yürüdü’ diye sevinç içinde tweet atıp video paylaşımları iletişim tarihine geçti. Tabi ‘dosta güven düşmana korku’ salan bu videolarla ‘Cumhurbaşkanı yürüdü, bakın’ denilerek dahiyane iletişim becerilerini ortaya koyanlar asıl konuyu unutmıştu; Cumhurbaşkanı yürüdü tamam da, ardı ardına gelen zam yağmuruyla ahalinin yürüyecek hali kalmadı!

Sokağa çıktığınız an ‘Yürümemetre’ harekete geçiyor. Nasıl mı? Anlatayım; çıktığınızda erkekseniz yürümemetre daha yavaş, kadınsanız daha hızlı hareket eder. Çünkü kadına laf atan, saldıran, taciz eden ve öldürmek isteyen canilik potansiyelini daima diri tutanlarla işgal edilmiş kentlerimiz. Devam edelim...

Siz yürürken isterseniz hiçbir şey almayın. Çektiğiniz hava var ya. Hah işte ona vergi veriyorsunuz. Çevre vergisi bunun için vardır. Orhan Veli’nin dediği gibi artık hava ve acı su bedava değil. Yürümeye devam ettiniz ve su aldınız bir vergi daha ödediniz. Acıktınız, en ucuzundan yemek yediniz işte bir vergi daha. Telefonunuz çok eskimiş, bir telefon alacaksınız ama o da ne?! Asgari ücretle çalışıyorsanız örneğin iPhone 12 almanız için yemeden içmeden hiçbir şey ödemedi 4 ay çalışmanız gerek. ABD’de bir asgari ücretlinin bunu 1 haftada, bazı Avrupa ülkelerindeki asgari ücretlilerin ise 5 günde alabiliyor olduğunu öğrenince telefon almaktan vazgeçiyorsunuz. ÖTV, MTV, KDV, ÖİV falan derken canınızın sıklıkla bir rakı almak istiyorsunuz. Öyle yok hemen rakı almak falan! Önce 3 tane rakıyı vergi dairesine ısmarlayacaksınız, sonra kendinize tabi ki alabilirsiniz.

YÜRÜMEMETRENİZ ÇALIŞIYOR

Diyelim ki yürümekten yoruldu-nuz ve “az oturayım da yürümemet-re çalışmasın” dediniz. Öyle kaçış

yok! Siz oturduğunuzda dahi hayatta bırakın geçmediğiniz, görmediğiniz bir köprünün o anda parasını vermektensinizdir. Uçağa binmeyeli yıllar olmuştur ama belki de siz öyle zannediyorsunuz! Siz binmeseniz de yolcu garantili bir havalimanında uçmuş gibi ona da para ödemeye devam ediyorsunuzdur. E iyi uçuşlar diyelim o zaman!

Eve geldiniz, yorgunsunuz ve sinirlisiniz. Elinizi yüzünüzü yıkamak istiyorsunuz. Musluğu açtığınız anda 5 çeşit vergilendirme devreye giriyor! Rabbim verdikçe veriyor anlayacağınız.

Sabah işe gideceksiniz, arabınıza bindiğinizde benzin lambası çoğu kez olduğu gibi gene yanıyor. Her seferinde 50 liralık benzini propaganda için değil de paranız olmadığı için almanız gerçeğiyle benzinliğe yanaşıyorsunuz. Borsa ekranı gibi durmadan değişip artan litre benzin fiyatlarına bakıp uzaklara dala-cakken bir anda vergi pompasına yanaşıyorsunuz. E kaçış yok.

İşsizsiniz, Avrupa’da bırakın işsizleri, asgari ücretlilerden dahi vergi alınmıyor. İş aramak için otobüse bile bine-

cek para yokken bir haberde kamu ihalelerinden 5 milyar dolar kazanan ve 480 milyon dolar vergi vermesi gereken bir müteahhittin vergi borcunun sıfırlandığını okuyorsunuz. Başka bir sayfayı açtığınızda karşınıza bu defa da TÜGVA’nın 1500 adet THY uçak biletini bedava aldığını görüyorsunuz. Otobüse bile binemeyen siz ne de güzel hayır işleyip bu vatan millet aşkıyla yanıp tutuşan TÜGVA gençlerinin uçak parasını ödediniz! Allah hayrınızı kabul etsin!

Okulunuzu başarıyla bitirmiş, en az bir dil biliyor ve durmadan kendinizi mi geliştiriyorsunuz yoksa? Hatta üzerine KPSS’de derece yaptınız?! Tebrikler, elendiniz. Sizin yerinize çoktan pudra şekeri üzerine master yapmış birisi alındı bile.

Bu üzüntü ve hınçla sokağa çıktınız, eyvah! Yürümemetre çalışmaya devam ediyor. Siz adımlarınızın sayısını ve hızını arttırdıkça yürümemetre de daha hızlı çalışıyor. Şak diye birisi mikrofon uzatıyor “hayatınızdan memnun musunuz?” diye soru sorarak. Tam “hayır” diyeceksiniz oradan kadrolu bir boomer sizi yıl-

lardır bekliyormuşçasına hemen o sihirli sorusunu soruyor; “Çıkar göster telefonunu...”

BİZE CESARET LAZIM

Simülasyon olur da be kardeşim bu kadar mı olur? “Yapay zekaya sahip bu dayılar, programın virüsü gibi adeta” diyorsunuz. “Ama bakın...” diyecekken simülasyon tak diye bir gurbetçiyi devreye sokup size “Yeğenim sen bilmezsın yağ kuyruğu vardı” diyor. Sonunda 2.0 boomer devreye girdiğinde tepeniz atıyor “E yağ kuyruğu varsa yağ alacak para da var demek. Şimdi kuyruk yok çünkü para yok! Hiçbir şey alamıyoruz. Okuyamıyoruz. Kendi ülkemizde denize bile girecek paramız yok!” gibi tepkiler veriyorsunuz. Ardından yıllardır uğradığınızı haksızlık bir anda boşalıyor ve taşıyor. Bu defa da bunları söylediğiniz için kapınıza polisin gelmeyeceğini düşünüyorsunuz. Oradan ayrınlıp yürümeye devam ediyorsunuz...

Problemnin sadece cehalet değil; aynı zamanda ayrıcalığını korumak isteyenlerden kaynaklandığını idrak ediyorsunuz. Kavga sadece gerici-likle değildi. Asıl kavga herkes için eşitlik isteyenlerle, ayrıcalıklarını korumak isteyenlerin arasındaydı. Vasat seviciler, kindarlar, yobazlar, doğayı yok edenler ve rant uğruna yağma yapan kravatlıların karşısında söyleyecek sözü olanlar daha kalabalık bu defa...

O, bu değil de, Cumhurbaşkanı ‘yürüdü yürümedi’ tartışmaları bir kenara; ÖZ’etle, bu ülkenin iyi insanların yürüyecek hali kalmamıştı. Belki fark etmişsinizdir; korku dalgası adeta kırıldı. Yürümeye takati kalmayan insanların çoğu koşmaya hazır. Kelli fellilerin, kodamanların, sözde duayenlerin, ihaleci şarkıcıların, yalaka türkücülerin ve korkak kabadayılardan sustuğu yerde iyi insanlar ve gençler korkmadan konuşuyor. ‘Geliyor gelmekte olan’ desek yeridir hani! Bütün bunlara karşı da en şahane özet; duvarlara yazılısı, manşetlere atılası ve korkmadan söylenilesi söz o genç kadından geldi; “80 Milyona kelepçeleri yetmez. Bize cesaret lazım...”

KEREM
GÜREL

Cesur Yeni 1984'e Hoş Geldiniz!

Eserleri çağları aşan bir yazar Dickens. Viktorya Dönemi'nin bu büyük yazarı aynı zamanda Sanayi Devrimi'nin insanlık toprağına kök saldığı sancılı yılları en güzel anlatanlardan biri. İskoç mucit James Watt'ın tetiklediği Sanayi Devrimi ateşin ve tarımın keşfi, yazının icadı ya da Coğrafi Keşifler gibi majör gelişmelerle kırılmalar yaşayan insanlığın en önemli virajlarından biriydi. Başta Manchester, Liverpool, Londra gibi İngiliz şehirleri olmak üzere zaman içerisinde tüm büyük Avrupa şehirleri köyünden ayrılmış insan akınlarına sahne oluyor, bu kadar yoğun nüfusa hazır olmayan onca şehirde akıl almaz dramlar, insanlık trajedileri yaşanıyordu. Sermaye sahiplerinin emeği zalimce sömürmesinin yanı sıra dünya tıpkı Dickens'ın bahsettiği gibi bir kelimenin büyüüne kapılıyordu.

“Daha.”

Üretimde daha, tüketimde daha. Hızda daha, emekte daha...

Bugün o dönemde atılan “Daha” tohumunun dallarında gezinip bu dev “Daha Ağacı”nın daha da(!) büyümesi için köklerine su taşıyor, üretiyor, tüketiyor, emek veriyoruz.

Dickens'in yaşadığı dönemden iki asır sonra insanlık bir başka majör değişimin eşiğinde görünüyor şimdi. Başta askerî kaygılarla üretilen teknolojilerin insanlığın kılcal damarlarına kadar işleyişine tanık oluyoruz. Dünya hiç olmadığı kadar hızlı bir değişim sürecinin içinde. Ve görünen o ki yığınlar bu değişimi algılamakta da anlamlandırmakta da geride kalıyor. Yıllardır çok satanlar listesinden inmeyen iki distopyadan -1984 ve Cesur Yeni Dünya- hangisine daha çok benzeyeceğiz diye tartışadururken sanırım çoktan ikisinin melezi bir “Cesur Yeni 1984 Dünyası”nın insanları olup çıktık. Her iki distopyadan da “Televizyon-Öldüren Eğlence” kitabında bahseden Neil Postman geleceğin daha çok 1984 distopyasına benzeyeceğine dair yaptıkları tahminlerde yanıldıklarını itiraf eder:

“...Okumuş insanlar arasında bile yaygın olan inancın tersine, Huxley ile Orwell'in kehanetleri ayın şeye ilişkin değildi. Orwell'in uyarısı, dıştan dayatılan bir baskının bize boyun eğdireceği yönündedir. Huxley'in görüşüne göre ise insanlar özerklikleri, olgunlukları ve tarihlerinden yoksun bırakmak için Büyük Birader'e gerek yoktur. Huxley'e göre, insanlar süreç için de üzerlerindeki baskıdan hoşlanmaya, düşünme yetilerini dumura uğratan teknolojileri yüceltmeye başlayacaklardır... Orwell bizi enformasyonsuz bırakacak olanlardan,

Huxley pasifliğe ve egoizme sürükleyecek kadar enformasyon yağmuruna tutacak olanlardan korkuyordu. Orwell hakikatin bizden gizlenmesinden, Huxley hakikatin umursamazlık denizinde boğulmasından korkuyordu. Orwell tutsak bir kültür haline gelmemizden, Huxley duygu sömürüsüne dayanan içki alemleri ve tek başına iple asılı bir tenis topuyla oyalanmak gibi şeylerle ömür tüketen önemsiz bir kültüre dönüşmemizden korkuyordu... Huxley, Orwell'in 1984'ünde insanların acı çekerek denetlendiğine dikkat çekerken; Brave New World'da insanlar hazzla boğularak denetlenmektedirler. Kıscası Orwell bizi nefret ettiğimiz şeylerin mahvetmesinden korkarken, Huxley bizi sevdiğimiz şeylerin mahvedeceğinden korkuyordu.”

KATI OLAN HER ŞEY DİJİTALLEŞİYOR

Televizyondan çok daha akıl almaz bir güç sağlayan internet ve türevi teknolojiler hem Huxley'nin Cesur Yeni Dünyası gibi zevke boğulmamızı (Sosyal Medya, Dijital Oyunlar, çevrimiçi platformlar vb) hem de 1984'ün ünlü Büyük Birader'i gibi tiranlığa soyunan şirketlere hayal edemeyecekleri bir data zenginliğini sağlamıştır. Marx ve Engels Komünist Manifesto'da “Kati olan her şey buharlaşıyor, kutsal olan her şey ayaklar altına alınıyor ve insanlar nihayet

“Zamanların en iyisiydi, zamanların en kötüsüydü, hem akıl çağıydı, hem aptallık, hem inanç devriydi, hem de kuşku, Aydınlık mevsimiydi, Karanlık mevsimiydi, hem umut baharı, hem de umutsuzluk kışıydı, hem her şeyimiz vardı, hem hiçbir şeyimiz yoktu, hepimiz ya doğruca cennete gidecektik ya da tam öteki yana – sözün kısası, şimdikine öylesine yakın bir dönemdi ki, ki mi yaygaracı otoriteler bu dönemin, iyi ya da kötü fark etmez, sadece “daha” sözcüğü kullanılarak diğerleriyle karşılaştırılabileceğini iddia ederdi.”

Charles Dickens, İki Şehrin Hikayesi, Can Yayınları

hayattaki konumlarına, karşılıklı ilişkilerine soğukkanlı bir gözle bakmaya zorlanıyorlar.” diyordu. Yıllar sonra bu sözden etkilenen Marshall Bermann ise 1982'de kaleme aldığı “Kati Olan Her Şey Buharlaşıyor” kitabında “Görüldüğü kadarıyla makinalar bile hayat bulurken, en önemlisinden bazı insanî duygular ölmektedir.” diyerek bugünlere ışık tutuyordu. Geldiğimiz noktada ise kati olan her şeyin yakalanamaz bir hızla dijitalleştiğini görüyoruz.

Teknolojiyi seviyoruz. Hem de çok. O kadar güzel ambalajlanıp sunuluyor ki, sevmemek elde mi? Ancak bize sunulan teknolojinin sadece parlak bir jelatin olduğunu ve esas niyetin bu eğlenceli ya da faydalı(!) gördüğümüz işlevselliğin ardında gizlendiğinin ne kadar ayırdına varabiliyoruz? Google'ın gerek Amerikan mahkemelerinde gerekse Avrupa mahkemelerinde hükme bağlanmış gizlilik ihlali cezaları, Facebook'un ve o masum görünüşlü(!) Markcığımızın hemen her sene patlak veren bir veri paylaşım skandalı varken, şimdi bu zat-ı muhteremlerin Metaverse ya da herhangi bir başka isimle bizi VR ya da AR üzerinden bambaşka dünyalara taşıyacağına mı inanacağız?

Gözetleme Kapitalizmi kita-

bında Shoshana Zuboff başta Google olmak üzere teknoloji şirketlerinin hemen her gün, çevrimiçi ya da çevrimdışı olduğumuzda -ama isteyerek ama gönülsüzce/farkında olmadan- nasıl kişisel veri can suyuyla büyüdüklarini ortaya koyuyor:

“Gözetleme Kapitalizmi, insan deneyiminin davranışsal veriye dönüştürülmeye müsait ücretsiz bir hammadde olduğunu tek taraflı olarak iddia eder. Bu verinin bir kısmı ürün ya da hizmet gelişimi için kullanılsa da geri kalanı mülki bir davranışsal artı değer olarak kabul edilip ‘makine öğrenmesi’ denilen süreçleri beslemeye kullanılır ve böylece şimdi, yakın bir zamanda veya -hut daha sonra ne yapacağınızı kestirmeye çalışan tahmin ürünlerine dönüştürülür.” diyor ve ekliyor “Sonuç olarak gözetleme kapitalistleri, en öngörü vadeden davranışsal verinin gidişata

müdahil olmaktan geçtiğini keşfederek davranışları manipüle etme yoluyla kar etmeye başladılar...Otomatikleştirilmiş makine süreçleri davranışlarımızı bilmekle kalmayıp onları büyük ölçüde şekillendirir oldu. Bu bilgiden güce yeniden yönelim ile artık bizimle ilgili bilgi akışını otomatikleştirmek yeterli değil; artık amaç bizi otomatikleştirmek.”

Kitabında Zuboff kanıtlarıyla Google, Facebook ve benzer şirketlerin kişisel veriye ulaşabilmek adına ne tür Ali Cengiz oyunları çevirdiklerini gözler önüne seriyor. Zuboff'un değindikleri arasında özellikle Google'ın kişisel verilerin ticari kıymetini fark ettikten sonra yaptığı uygulamalar akıl alır gibi değil.

CAYLA BEBEK

Google haritalar ve Google Earth için alınan sokak görüntüleri pek çoğumuzu mutlu etmiş, bu uygulamalarda evvela kendi evimizi aramış, sonra farklı ülkelerde cadde cadde, sokak sokak gezivermiştik. Oysa resmi araştırmalar sokak görünümünü alınırken Google Street View aracının aynı zamanda hanelerdeki wifi bağlantıları üzerinden pek çok kişisel veriye ulaştığını ve kopyaladığını gösteriyor. Aynı şekilde epeyce tartışma çıkaran Google Glass'ın da iç mekanlara ait verilerin elde edilmesi için üretilen bir ürün olduğuna dikkat çekiliyor kitapta.

Yine bir Google üretimi olan Android işletim sisteminin kişisel veri kaçığına ne kadar uygun bir alt yapıya sahip olduğuna, dahili kameralı Samsung Tv'lerin ya da 2017'de Almanya'da yasadaşı gözetleme cihazı olarak yasaklanan ve ebeveynlerden ellerindeki bebekleri imha etmeleri istenen Cayla Bebeğin -evet o sadece bir oyuncak bebektir(!) güya- yarattığı şoka ve bu köşeye sığmayacak daha nice örneğe bu hacimli kitabında değiniyor Shoshana Zuboff.

İnternetin özgürleştirici vaadi gözetleme kapitalizminin kök saldığı topraklar oldu. Tıpkı Fransız ihtilalindeki gibi başlarda eşitlik, özgürlük vaatleri sunuldu. Belki bir dönem esti de o rüzgar. Ancak her zaman bir Robespierre çıkar. Çıkar ve ortadaki tüm kazanımların üzerine kurulur. Bugünün Robespierre'i de, Big Brother'ı da tekno elitlerdir.

UÇURUMUN KENARINDA

Bugün artık geriye bakamayacağımız bir noktadayız. Teknolojiyi hayatımızdan çıkarmamız asla mümkün değil.

Zuboff bu konuda şunları söylüyor: “Eğer dijital gelecek evimiz olacaksa, o halde onu evi haline getirmesi gerekenler biziz.” Ardından da “Bu tür bir uçurumun kenarında daha önce dikilmiştik.” diyerek Thomas Edison'ın Henry Ford'a yazdığı mektuba değiniyor: “Yeni bir uygarlığı eski usullerle yürütmeye çalışarak bir süre tökezlemiştik ama bu dünyayı dönüştürmek için bir yerden başlamak zorundaydık.”

Metaverse ile takipçilerine bambaşka bir kapıyı aralayacağını vaat eden, geçmiş şaibelerle, veri kaçaklarıyla dolu bir firmanın hayatımıza sadece eğlence getireceğini düşünmek son derece safdillik olur. İnsansı robotların ve yapay zekanın gölgesi üzerine düşmeye başlamışken, gelecekte pek çok yaşamın Bauman'ın ifadeleriyle “İskarta Hayat” a dönüşme tehdidi ortaya çıkmışken Zuckerberg'in Matrixvari bir dünya hayalleri kurması pek de ihtimal dışı değil. Yeter ki AR veya VR teknolojisiyle makineye bağımlı hale getirdiği insan vücudundan nasıl istifade edeceğini çözmüş olsun. Hali hazırda beyinleri uyuşturulmuş yığınların bedenlerini de uyuşturmak an meselesi olabilir mi?

Ne dersiniz?

Yazıyı Shoshana Zuboff'un epeyce alıntı yaptığımız kitabından bir sözle bitirelim.

“Eğer endüstriyel kapitalizm tehlikeli biçimde doğayı alt üst ettiyse, gözetleme kapitalizmi insan doğası üzerinde nasıl bir yıkıma sebep olabilir?”

ÖZLEM
YALIM

press@ozlemyalim.com

İklim krizi ve tasarım

Önceleri iklim sorunu diyorduk, sonra kriz kelimesini kullandık. “Hepimiz Aynı gemideyiz” de deniyordu sonra Greta geldi ve “Hepimiz aynı gemideyiz demeyi bırakın! Hepimiz aynı fırtınadayız ama aynı gemide değiliz!” diye haykırdı. “İklim” çağımızın en önemli ve an acil çözüm bekleyen problemi.

Oxford Sözlüğü her yıl, dünya gündemini etkileyen bir kelimeyi seçiyor ve yılın kelimesi ilan ediyor. 2019 yılındaki kelime “Climate Emergency” olarak belirlenmişti. İklim Aciliyeti olarak çevirebileceğimiz bu kelime için şu tanım beraberinde gelmişti: “İklim değişikliğini azaltmak veya durdurmak ve bundan kaynaklanan potansiyel olarak geri döndürülemez çevresel zararı önlemek için acil eylemin gerekli olduğu bir durum.” Bu açıklamadan birkaç ay önce 2018 yılında Greta Thunberg, İsveç Parlamentosu önündeki şahsi eylemini yapmış ve dünyayı sarsmıştı.

Greta o günden bu yana demeçlerini ve eylemlerini sürdürüyor. Yükselen sesi ve gördüğü ilgi, iklim sorununun baş aktörleri olan büyük kuruluşları bir dizi önlem almaya itiyor; yeni kavramlar, yeni aksiyon planları birbiri ardına beyan ediliyor. Tam da içinde bulunduğumuz dönemde, Glaskow’da 197 ülkenin katılımı ile küresel bir iklim konferansı düzenleniyor.

Sorunlar çözülmez ise kriz haline dönüşürler. Öte yandan krizleri çözmek her zaman mümkün değildir. Çoklu sorunlar iç içe geçmiştir, bağlantılar çoktur, etkiler zincirlemezdir. İklim krizinde olduğu gibi zaman faktörü de olumsuz bir değer olarak baskı yaratır. Dünyanın bu krizi nasıl atlatacağını görmek isterdim, ancak kişisel olarak bu krizin atlatabileceğini düşünmüyorum. Kırılgan dünyamızda, pamuk ipliğine bağlı yaşamlarımızın, iklim krizinin dramatik etkilerinden nasıl daha az etkilenebileceğine odaklanmak benim için daha anlamlı görünüyor.

Greta haklı, hepimiz aynı gemide değiliz. Aynı gemide isek bile, kimileri balo salonunda dans edip, bir-

birlerine kur yaparken, diğerleri makine dairesinde kazana kömür atıyor; ve bu gemi sürekli sintine pompalıyor.

Tasarımı tariflerken sürekli “problem çözmektir” diyoruz. Tasarım iklim krizi gibi önemli bir başlığa da elbet kayıtsız kalmıyor. Yüzlerce çalışma, konferans, makale iklim krizi ve bağlantılı sorunlar için on yıllardır gerçekleştiriliyor ve bunların bir kısmı da hayata geçebiliyor. Bu atılan taş kuşu ne kadar ürkütecek bilinmez ama çaba çabadır ve küçük, iyi niyetli çabalar bir araya gelerek toplamda olumlu etkiler yaratabilirler. İklim krizi bu perspektiften bakıldığında, gemilerin kaptanlarından mucizevi çözümler bekleyebileceğimiz bir konu değil; hepimizin kendi dünyasında sorumlu ve bilinçli olmasını gerektiren bir problem.

ÇÜRÜK SEBZELERDEN TEMİZ ENERJİ

Filipinlerdeki Mapua Üniversitesi’nden Carvey Maigne’nin Aureus projesi, tasarım alanında iklim krizine yönelik hazırlanmış projelerden biri. Çürük sebzelerden temiz enerji yaratılmasını öngören bu proje son dönemde izlediklerim arasında en ilginç.

Güneş enerjisi tasarımının geleceği, kısmen bitkisel atık kullanılarak yapılan yeni bir kaplama sistemi olan AuReus sayesinde biraz daha parlak hale geliyor. Çoğu güneş panelinin aksine AuReus ile güneş parlamadığında bile yenilenebilir enerji üretebileceği bildiriliyor. Güneş ışığını doğrudan

Carvey Maigne’nin projesi Aureus.

elektriğe dönüştürmek yerine, UV dalgalarını geleneksel güneş pilleri tarafından kolayca yakalanan fotonlara dönüştürmek için ışıldayan parçacıklardan oluşan bir film kullanılıyor bu projede. Carvey Maigne, Filipinler’de bulunan yaklaşık 80 farklı mahsul türünü test ettikten sonra, belirli sebze, meyve ve köklerden doğru türde ışıldayan bileşiklerin elde edilebileceğini bulmuş. Elde edilen boya daha sonra reçine içinde süspanse ediliyor ve böylece sayısız şekil ve boyutta kalıplanabilir hale geliyor. Örneğin bir binayı bu kaplama ile örtmek mümkün. Üstelik böylece yapı göz kamaştırıcı, dikey bir güneş çiftliğine dönüşüyor

YAPAY BUZULLARLA SULAMA

Küresel ısınma ve yerel kirlilik nedeniyle buzullar yok olurken sorun zamanla daha da kötüleşiyor. Himalaya da bu etkilerin en yoğun yaşandığı bölgelerden biri.

Ladakh, Hindistan’ın en kuzeyinde, 2.700m ila 4.000m rakımlarda bulunan köyleri olan bir Trans-Himalaya dağ çölü. Kışın havanın -30°C’ye ulaştığı ve yıllık ortalama yağmur ve kar yağışının yalnızca 100 mm olduğu soğuk bir çölden bahsediyoruz. İnsan yerleşimleri İndus’u ve diğer nehirleri yan kollar olarak besleyen buzul akarsuları çevresinde kurulmuş. Bu soğuk çölde insan yerleşiminin anahtarı, arpa, buğday, sebze ve kayısı, elma, söğüt ve kavak gibi ağaçların yetiştiril-

mesi için özenle inşa edilmiş kanallardan akarsulardan suyu çöllere yönlendirme sanatı olarak belirtiliyor.

Çoğu köy, özellikle akarsularda çok az suyun olduğu ve tüm köylülerin yeni ekilen mahsullerini sulamak için rekabet ettiği iki önemli ay olan Nisan ve Mayıs aylarında şiddetli su sıkıntısıyla karşı karşıya kalıyormuş. Haziran ortasına kadar, dağlardaki karların ve buzulların hızla erimesi nedeniyle aşırı su ve hatta ani sel baskınları yaşanırken, Eylül ortasına kadar tüm çiftçilik faaliyetleri duruyor. Hayatı ne kadar olumsuz etkileyebileceğini tahmin etmek hiç de güç değil. Daha küçük bir dere kış boyunca düzenli ama savurganca İndus nehrine aksa da bu kimsenin işine yaramıyormuş. İşte burada tasarımcılar devreye girmiş. Yaratıcı zeka parlak bir çözüm önerince, devlet tarafından maddi olarak desteklenen bol ödüllü bir proje hayata geçerek köylülerin sorununu çözmüş.

İce Stupa böyle ortaya çıkmış. Dünya çapındaki buzulların geri çekilmesi, iklim ısınmasının en belirgin ve etkileyici göstergelerinden biri. Buzulların erimesinin hep deniz seviyesini yükseltmesinden bahsediyoruz ancak o buzullar ile yaşamlarını sürdüren toplulukları pek fazla düşünmüyoruz. Bölgesel ölçekte, buzul dalgalanmaları, su rezervlerini etkiliyor ve o bölgedeki su ihtiyacını da etkileyen bir faktör olarak öne çıkıyor.. İce Stupa Projesi bu probleme basit olduğu kadar parlak bir çözüm sunuyor.

İlk olarak, su bir dereden borularla taşınarak yerden 60 m yükseklikten damlatılıyor. Ladakhi’nin soğuk gecelerinde, su donarak büyük bir koni veya Buz Stupası oluşturuyor. Yapay buzulun benzersiz şekli gittikçe yukarı doğru uzandıkça, kütle güneş ışınlarından daha az etkilenebilir başlıyor ve böylece yatay buzullardan daha yavaş eriyor. Buz Stupası yaz boyunca erimeden kalabiliyor ve aşağı yerleşimlerdeki tarlaların sulanmasına ve eridikçe su rezervlerinin dolmasına imkan veriyor.

Hepimizin ihtiyacı, sürdürülebilir, kapsayıcı, adil ve güvenli bir yaşam. Tasarımcıların problem çözme becerileri, karşılaştığımız irili ufaklı pek çok sorun karşısında bu yaşam idealini sağlayabilecek bir potansiyel taşıyor. İklim krizi tüm yaratıcı zekanın odaklanması gereken bir konu. Dönüşü olmayan bu yolda, yolculuğa olumlu katkı sunanlar her zaman yenilikçi ve yaratıcı insanlar oluyor; öyle de olacak.

GÖNÇ
SELEN

gazetepencere@goncselen.com

Çağımızın biricik gerçeği: **Yalan**

Artık hayatımız yalan. Siyasetle, pazarlamayla, reklamla, teknolojiyle bizi hakikatten o kadar uzaklaştırdılar ki kaybettik onu. Tekrar arayıp bulmaya da mecalimiz yok. Bu yüzden biz de hakikatin yerine o yalanları koyuyoruz. Yalan olduğunu bile bile sahte hakikatlere sarılıyoruz. Yetmiyor, kendi yalanlarımızı kendimiz üretiyoruz. Kimimiz çağa ayak uydurmak için, kimimiz mutlu olabilmek için, kimimiz de işimize öyle geldiği için.

Bu hafta yalan kavramı üzerine yazmaya karar verdiğimde, “ya bir dakika, ben yazdım zaten daha önce yalan üzerine” dedim kendi kendime. Sonra Gazete Pencere için yazdığım önceki yazılara şöyle bir göz gezdirdim ki... Aaaaa! Ben zaten sadece ve sadece yalan üzerine yazmışım.

Yazıların yarısından çoğu siyaset üzerine ve gündelik siyasetten örnekler içeriyor. Bu zaten o yazıların merkezinde “yalan” kavramı var demek. Doğa üzerine, insanın doğadaki konumu üzerine yazmışım. O da insanın kendisini kandırdığı yani kendisine “yalan” söylediği bir alan. Reklamcılık üzerine yazmışım ki reklamcının mesleği zaten “yalan” söylemek. Mizojini üzerine olan yazı erkek egemen dilin kurduğu “yalan” dünyayı anlatıyor. Günümüzün kişisel gelişim kavramını eleştirdiğim yazı zaten içinde yaşadığımız dünyanın en büyük “yalan”ını ifşa ediyor. Dijital dünyadan bahsetmişim bir yazıda. O da bile isteye içine girdiğimiz hatta mutluluk uğruna kendimizi kandırdığımız “yalan” bir dünya.

Tam “kendimi ne kadar çok tekrar etmişim, bir daha yazmayayım bunun üzerine” derken fark ettim ki içinde bulunduğumuz çağda yaşayıp, bugüne dair tespitler yapmaya çalışınca hep ama hep “yalan” çıkıyor insanın karşısına. Özgürlük, adalet, mutluluk, ekonomi, demokrasi... İnsan, bu kavramların pratik hayata yansımalarına bakıp, hangisini ele alsın bir “yalan” yumağıyla karşılaşılıyor. Bu sayfaya bir isim mi versem artık? Mesela “Yalan Dünya”

YALANIN İYİSİ OLUR MU?

“Yalan” hiç şüphesiz etik, yani ahlakla ilgili bir kavram. “Ahlak”ın evrensel olarak incelendiği alan olan etiğin ortaya koyduğu şekliyle kötü, ama yerel olan ahlakla (kültüre, zamana, içinde bulunulan şartlara göre değişebildiği için yerel dedim) değerlendirildiğinde iyi olarak tanımlanabilecek bir kavram. Örneğin, II. Dünya Savaşı sırasında evinde Yahudi komşusunu saklayan bir Alman, kapıya gelip de o kişiyi soran Nazi subayına “nerede olduğunu bilmiyorum” diye cevap verdiğinde yalan söylemiş olur mu? Elbette olur. Peki bu yalan kötü müdür, iyi midir? Pek de zeki olmayan öğrencisini, ona öğrenme motivasyonu (Türkçesi ‘gaza getirmek’) sağlamak için “sen çok zekisin, yapabilirsin” diyen öğretmenin söylediği yalan iyi midir, kötü müdür? Savaşta esir düşen bir asker, düşman askerinin “birliğin nerede?” sorusuna yalan bir cevap vermesi iyi midir, kötü müdür? Bu örneklerden görebildiğimiz gibi iyi yalan vardır. Tabii bu yalanları iyi diye niteleyebilmemiz için, tıpkı yukarıdaki örneklerde olduğu gibi, o yalanın ereğine, yani söylenme amacına bakmamız gerekir.

PLATON DA YALAN SÖYLENEBİLİR DİYOR

Platon Devlet adlı kitabında şöyle diyor: “... gerçekten ayrılma yetkisi yalnız devleti yönetenlerde olmalıdır. Devletin yararına, düşmanlarına ya da yurttaşlarına yalan söyleyebilirler. Bunların dışında kimse böyle bir yola baş vuramaz. Yönetilenin yönetene yalan söylemesi, hastanın hekime, öğrencinin öğretmene, yalan söylemesi kadar, ya da gemicinin kaptandan

gemi ve gemicilerin durumunu gizlemesi kadar büyük, daha da büyük bir suçtur.” (389c). Görüldüğü gibi Platon yalan söyleme hakkını devleti yönetenlere verir. Ona göre devlet yöneticileri devletin iyiliği için yalan söyleyebilirler.

Devlet yönetiminde olsun ya da olmasın, hemen hemen bütün siyasetçiler Platon’un kendi felsefesi içinde meşru kıldığı yalan söyleme hakkını sonuna kadar kullanıyor. Tabii onlar bunu Platon bildiklerinden falan yapıyor değil. Zaten bilselerdi, bu hakkın ‘devletin yararın’ şartına bağlı olduğunu da

bilirlerdi. Onlar için yalan söylemenin tek bir koşulu var: Kendilerinin, kendi iktidarlarının yararı.

SİYASET YAPMA YÖNTEMİ OLARAK YALAN!

Platon’un devleti yönetenlere “yalan söyleyebilirsiniz” dediği alan idealar dünyasında var olan bir sistemi gerektiriyor. Zaten o da ütopya olarak yorumlayabileceğimiz bu ideanın peşindeydi. Onun bu sisteminde filozof bir kral olması şart. Yani bugüne yorumlayacak olursak bilgisiyile, adalet anlayışıyla, ahlakıyla, öngörüsüyle tam anlamıyla *bilge* olan yöneticiler gerekiyor. Ancak bilge yöneticiler devletin yararına olan yalanı söyleyebilir. Siz bugünkü devlet yöneticilerinin ya da devleti yönetmeye aday diğer siyasetçi ve bürokratların bu bilgelikte olduklarını düşünüyor musunuz?

Asgari ücretin dört kişilik bir aileyi açlık sınırının altına mahkûm ettiği, o ailenin açlıktan yoksulluğa terfi edebilmesi için 3,5 asgari ücrete ihtiyaç duyduğu bir ülke haline geldik. Tüketici Hakları Derneği’nin hesaplamalarına göre 16 milyon kişi açlık, 50 milyon kişi de yoksulluk sınırında yaşıyor.* Böyle bir ortamda “ekonomi çok iyi” demek bilgece söylenmiş bir yalan mıdır? Günlük ortalaması 1,3 olan kadın cinayetleri her gün gündemimizdeyken, sırf taret ve cemaatler öyle istiyor diye İstanbul Sözleşmesi’nden çıktıkten sonra “adalet sistemimiz kadını gerektiği gibi koruyor zaten” yalanını söylemenin bilgece bir yanı var mı? Kararnamelerle yönetilen bir ülkede yüksek demokrasi olduğunu söylemek, hasat yapı-

bilmek için traktörünü satan çiftçilerin ülkesinde “bu sezon zarar eden çiftçi yok” demek, “ya arkadaş sen gece yık, mahkeme kararı bizim arkamızdan gelsin ya” diyen bir bakanın ülkesinde hukukun var olduğunu iddia etmek, sadece 61,29 milyon bütçe verilen uzay ajansıylar 2023’te uzaya, 2024’te aya gideceğimizi söylemek... Bu örneklerden o kadar çok var ki. Şunları sormamız lazım kendimize: Bu yalanlardan hangisi bilgece söylenmiştir? Hangisi devleti yöneten siyasetçilerin değil de devletin yararınadır? Hangisi masum bir insanın hayatını kurtaran Alman’ın, öğrencisini motive etmek isteyen öğretmenin, birliğini korumak isteyen askerın söylediği yalan gibi ahlaken iyi diyebileceğimiz yalanlardır?

Machiavelli’nin yanlış yorumlanmasından kaynaklanıyor da olsa ona atfedilen “amaca ulaşmak için her yol mubahtır” cümlesini kendisine ilke edinmiş olan siyasetçilerin sözleridir bunlar. Bu ilke doğrultusunda yalan söylemek, artık onlar için bir siyaset yapma yöntemine dönüştürmüştür.

YAŞAM BİÇİMİ OLARAK YALAN!

Yalan siyasette her dönemde vardı. Tarihin her evresinde onlara inanıp inanmamak halka kalmıştı. Şimdi de öyle. Ama yaşadığımız bu çağın bambaşka bir özelliği var. Artık hayatımız yalan. Siyasetle, pazarlamayla, reklamla, teknolojiyle bizi hakikatten o kadar uzaklaştırdılar ki kaybettik onu. Tekrar arayıp bulmaya da mecalimiz yok. Bu yüzden biz de hakikatin yerine o yalanları koyuyoruz. Yalan olduğunu bile bile sahte hakikatlere sarılıyoruz. Yetmiyor, kendi yalanlarımızı kendimiz üretiyoruz. Kimimiz çağa ayak uydurmak için, kimimiz mutlu olabilmek için, kimimiz de işimize öyle geldiği için.

Ama unutmayalım... Yalancının mumu yatsıya kadar yanar. Kamuyu araştırmaları diyor ki bahsettiğimiz siyasetçiler için yatsı vakti geldi. Bizim yatsı vaktimize ne kadar var?

* Tüketici Hakları Derneği
01.07.2021 tarihli basın açıklaması.

MUTLU
HESAPÇI

mutluhayatperdesi

Bir festivalin ardından hayat perdeme yansıyanlar...

Geçtiğimiz hafta sona eren Boğaziçi Film Festivali'nde iki film izleyebildim. Film ekibinin katılımlarıyla gerçekleşen filmlerden hayat perdeme yansıyan yine çok duygu oldu elbette. Çünkü sinema başka bir şey ve izlediğim her hikaye bir yerden beni yakalıyor, uzun süre de etkisi geçmiyor. İzlediğim filmler bir de herkesin geçmişinde en güzel anıların olduğu Beyoğlu'nda gösterildiyse daha başka duyguda oluyorsun. Film çıkışı kendin bir filmin karesindesin çünkü ve İstiklal Caddesi sana eşlik ediyor her şeye rağmen. Fonda Beyoğlu, filmin içindeki insanlarla onların filmini konuşup, duygularını paylaşmak çok güzel.

Festivalde 'İki Şafak Arasında' ve 'Kafes' filmlerini izleme şansım oldu, söyleşide sorularımı sordum, yetmedi çıkışta uzun sohbetler ettim film insanlarıyla. Bir film izleyince hayatın gündemi değişiyor mu elbette hayır ama o gece için hayat değişiyor. Film izlemek insana iyi geliyor. İstedim ki filmlerini izlediğim insanlar benim sohbetimde kalsınlar ve hayatın içinden geçen filmlerin sohbetine sizde katılın!

İKİ ŞAFAK ARASINDA; “EN DOĞRU KARARI ALMASINA YETECEK KADAR ZAMANI YOK”

İki Şafak Arasında' son zamanlarda etkilendiğim en iyi filmlerden biri oldu. Film, Boğaziçi Film Festivali'nden 'En İyi İlk Film' ve 'En İyi Erkek Oyuncu' ödülleri kazandı. Filmin senaristi ve yönetmeni Selman Nacar ve En İyi Erkek Oyuncu ödülü kazanan oyuncusu Mücahit Koçak ile filmlerini sizler için konuştum. Sizde mutlaka 'İki Şafak Arasında' filmini izleyin, izlediğinizde siz de uzun süre etkisinden kurtulamayacaksınız.

■ **Öncelikle üst üste gelen ödüllerinizi için tebrik ederim. İlk filminizin bu kadar etkili olacağını düşünmüş müydünüz ve ödüllendirilince neler hissettiniz?**

Çok teşekkür ederim. Evet, Antalya'da Jüri Özel Ödülü, En İyi Yardımcı Kadın ve Erkek Oyuncu Ödülleri ve Cahide Sonku Ödülleri'ni, Boğaziçi'nde ise En İyi İlk Film ve En İyi Erkek Oyuncu Ödülleri aldık. Filme gelen ödüller tabii ki çok kıymetli, ama benim için en özeli Cahide Sonku Ödülleri'ni paylaşan filmin Cast Direktörü Ezgi Baltaş ve Danışmanı Feride Çiçekoğlu'nun ödülleri oldu. İkisi de hem hayatıma hem filme çok etki eden iki kadın. Feride Çiçekoğlu ilk yazdığım senaryodan itibaren tüm

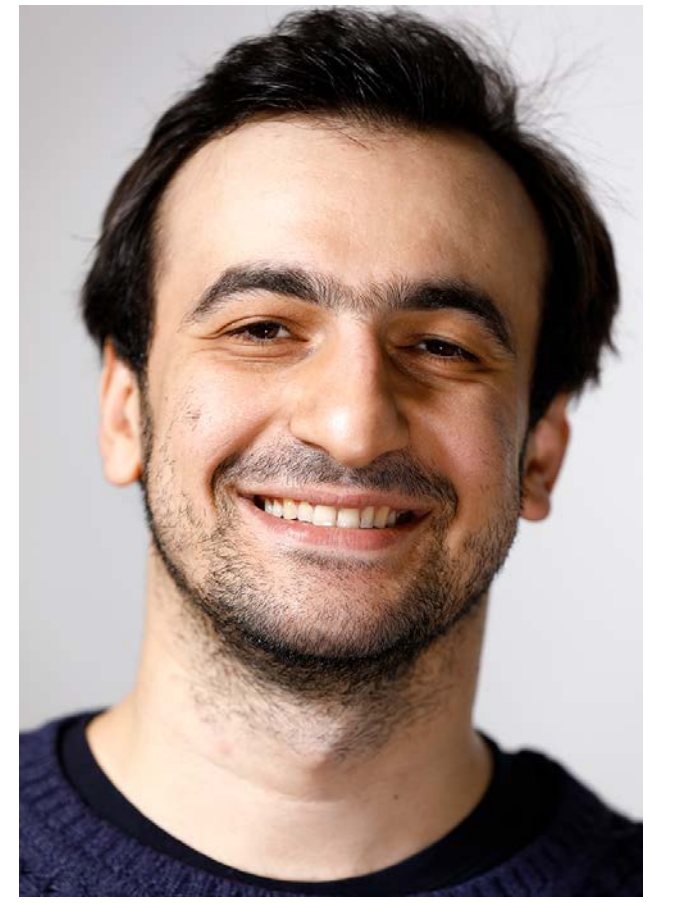
sinema yolculuğum yanımda olan kişidir. Ezgi ile de tüm yaptığım filmlerde çalıştım, çalışıyorum... Bu çok kıymetli iki sinema emekçisi, bu ödülü çalıştıkları her filmde alabilirlerdi. 'İki Şafak Arasında' ile almaları beni ayrıca mutlu etti. Ayrıca, oyuncularımın aldığı ödüllere çok mutlu oluyorum. Şu ana kadar Mücahit Koçak, Nezaket Erden ve Erdem Şenocak ödüller aldı. Harika oyuncular... Çok uzun süre, karakterler üzerine prova ve set sürecinde çalışıyoruz. Oyuncu yönetiminin üzerine çok düşünüyorum ve çok önemsiyorum. Buna açık ve zengin oyuncularla çalışınca da film yapım sürecinde en keyif aldığım meseleye dönüşüyor. Bu yüzden oyuncularımı ve onlarla geçirdiğim süreci çok seviyorum. Ödül aldıkça da çok mutlu oluyorum!

ARADA OLAN İNSANDIR DERLER

■ **Son zamanlarda izlediğim en iyi filmlerden biri oldu “İki Şafak Arasında” Sosyal adaletsizlik temasından yola çıkarak vicdan**

ve ahlak çıkmazının içinde bırakmışsınız seyirciyi. İzlediği mesele çok önemli ve öyle güzel bir hikâye oluşturmuşsunuz ki içinde her duygu var. Bu kadar güzel bir senaryoyu nasıl yazdınız ve size yazdıran duygunuz, kıış noktanız neydi?

Genelde karakterlerden yola çıkarak senaryo yazıyorum. Arada olan insandır derler. Bir labirente girip, gittikçe bir çıkmaza doğru sıkışarak ilerleyen bir karakter hayal ediyordum. Aynı zamanda çok kısa bir zaman diliminde insanların tepkilerinin nasıl değiştiğini gözlemlemek de istiyordum. Ayrıca hukuk fakültesinde okuduğum yıllardan beri hukuk, etik, ahlak gibi meselelerin üzerine düşünüyordum. 'İki Şafak Arasında' tüm bunları kapsayıcı bir hikâye sundu bana. En temelinde bu bir ana karakter üzerinden ilerleyen bir film olsa da yan karakterler üzerine çok çalıştım. Sahneleri yazdıktan sonra da hep sesli bir şekilde okudum. Her karakterin ve hikâyesinin derinlikli ve gerçekçi olma-

SELMAN NACAR

sına özen gösterdim. Tabii bir de mizah senaryonun en başından beri aklımda dolaşan bir unsurdur. Çünkü hayatta çok dramatik meselelerde bile mizahi bir taraf oluyor. Zaten senaryonun en temelinde de gözlemlerimden çok faydalandım diyebilirim. Filmdeki hiçbir şey şahsen yaşadığım bir olay olmasa da gözlemleyip, üzerine düşünüp içselleştirdiğim meselelerdi diyebilirim.

SELMAN'IN İLK FİLMİNDE OYNAMIŞ OLMAKTAN HEP MUTLULUK DUYACAĞIM

■ **Ne güzel oynamışsınız tebrik ederim çok etkilendim. Öyle ki bu etki jüriye de geçmiş, Boğaziçi Film Festivali'nde 'En İyi Erkek Oyuncu' ödülünü kazandınız. Ödül almak nasıl bir duygu ve neler hissettiniz?**

Teşekkür ederim. Filmin ve bununla birlikte performansın izleyenler tarafından beğenilmiş olması harika bir his. Tabii ki özellikle jüri üyelerinin ödüle değer bulması çok güzel duygular yaşıyor. Oyuncu olarak, uzun zaman önce oynadığım ve sonra bağımı kopardığım karakterin, onca aradan sonra çıkıp perdeye gelmesi ve hem izleyenlere hem yeniden bana temas etmesi tarifi zor, çok tatlı bir his. Ayrıca Selman belli ki sinemamızın çok iyi yönetmenlerinden biri olacak ve ben onun ilk filminde başrol oynamış olmaktan hep mutluluk duyacağım.

“EN DOĞRU KARARI ALMASINA YETECEK KADAR ZAMANI YOK”

■ **Karakteriniz bıçak sırtı bir karakter vicdanı ve ahlaki ile sistemin içinde gerçeklerin çıkmazında kalıyor. Siz karakterinizi nasıl yorumlarsınız ve anlatırsınız?**

Filimde olayların geçtiği zaman aralığında, söylediğiniz gibi, Kadir arıkızda, sıkışmış bir karakter. Fakat bunu kabullenip pes etmiş değil. Adeta kapalı kaldığı kapısız bir odada bir çıkış aramayı ısrarla sürdürüyor. Bu arada alınacak kararın ve atılacak adımın etkileyeceği her kişi ile empati kurup, en az zararlı yol almaya çalışıyor. Tabi bu çok zor. Üstelik durup resme uzaktan bakarak, sağlam kafayla, en doğru kararı almasına yetecek kadar zamanı yok.

■ **Rol size nasıl geldi ve film-**

den etkilendiğiniz duygu ne oldu?

Üzerinde isminin yazılı olduğu bir senaryo geldiğinde çok mutlu olup, hemen ilk fırsatta okudum ve bu rolü oynama ihtimaline çok heyecanlandım. Yakın arkadaşlarıma Kadir'in ağzından yaşadıklarını anlattım ve böylece onun gözünden olup biteni anlamaya çalıştım. Yaklaşık 20 gün sonra Selman ile buluştuk ve deneme çekimi yaptık. Bu buluşmadan, çıkacak sonuca razı, mutlu ayrıldığımı hatırlıyorum. Beklemek zordu ama görüşmeden bir buçuk ay kadar sonra Selman'dan hayırlı olsun haberi geldi. Senaryoda bütün karakterlerin, çoğu

Selman Nacar ve Mücahit Koçak.

zaman aynı hayatta da olduğu gibi, öyle davranmak için 'kendince' haklı nedenleri var. Bu aralarındaki ilişkileri daha hakiki kılıyor ve gerilimi artırıyor. Bir yandan Kadir bu krizi yönetebilir hissine kapılırken bir yandan gittikçe sıkıştığını görmek çok enteresan.

■ **Kariyerinize baktığınızda sinema ile ilerlediğiniz başarılı bir grafiğiniz var. Bu bilinçli bir tercih mi, bu anlamda bir oyuncu olarak yapmak istediğiniz nasıl bir yolculuk?**

Boğaziçi Üniversitesi'nde kimya öğretmenliği okurken oyunculuk ile tanıştım ve bir süre sonra okulu bıraktım. Lisans eğitimini açık öğre-

tim yoluyla tamamladıktan sonra oyunculuk üzerine Kadir Has Üniversitesi Film ve Drama bölümünde Yüksek lisans yaptım. Tabii bu arada çok televizyon projesi, reklam ve sinema filmi için audition verdim ve neredeyse hepsinden olumsuz dönüş oldu. Acaba oyunculuk yapmayı seçerek yanlış bir tercih mi yaptım endişesini uzun süre taşıdım. Kamera önü işlerden zamanla umidimi kestim. Fakat şimdi geriye dönüp baktığımda, olsun istediğim işlerin çoğu için "iyi ki olmamış" diyorum. Bir zaman sonra iyi yönetmenlerin Kelebekler, Bozkır ve İki Şafak Arasında gibi iyi işlerinde rol aldım. Bu yaz başrolünde oynadığım, şu an yapım aşaması devam eden bir film daha var. Murat Düzgünoğlu'nun Köpekle Kurt Arasında filmi de merakla, heyecanla bekliyorum. Şimdiye kadar olduğu gibi "İyi ki bir parçası olmuştum" dediğim işlerde çalışmayı sürdürmek istiyorum.

“YOL YÜRÜDÜKÇE YENİ UFUKLAR AÇILDI”

■ **Oyuncu olma motivasyonunuz ne oldu da oyuncu olmaya karar verdiniz?**

Bir kararla başlamadım aslında ve bugün anladığım manada bir oyunculuga bilerek başlamadım. Yol yürüdükçe yeni ufuklar açıldı. Günlük hayatın içinde olmadığın biri gibi yaşamak çok problemli bir davranış iken, sahnede ve kamera önünde gizli bir anlaşmanın verdiği yetkiyle bir süreliğine bir başkası gibi davranmak, onun istediklerini istemek, onun derdi ile dertlenmek çok büyü- lü geliyor bana. Ayrıca, korkmadan, kendinden uzağa açılmak ve emniyetle geri dönebilmek de müthiş.

TARHAN KARAGÖZ; “KAFESTE YAŞAMAK KARAKTER İÇİN BOĞUCU BİR ÇARESİZLİK”

Boğaziçi Film Festivali'nde izleme şansı bulduğum 'Kafes' filminde en çok etkilendiğin şey başrol oyuncusu Tarhan Karagöz'ün performansı oldu. O kadar etkileyici oynamış ki karakterin gerçekten kendisi o mu diye düşünüyor size. Kafes filmindeki rolüyle yakın zamanda gerçekleşen Altın Portakal'dan kendisi de ödülle döndü zaten. Oyuncu Tarhan Karagöz ile kafeste kalma durumundan yola çıkarak filmi konuştuk.

■ **58. Antalya Altın Portakal film ödülleri 'En İyi Erkek Oyuncu' ödülünüz için tebrik ederim. O zaman filminizi izleyememiştim Boğaziçi Film Festivali'nde 'Kafes' filmindeki performansınızı izledim tebrikler çok iyi oynamışsınız. Ödüllerin bir oyuncu için önemi nedir?**

Teşekkür ediyorum, sağ olun. Yaptığım çalışmanın böyle önemli bir festivalde büyük ödüle değer görülmesi çok gurur verici bir durum, motivasyon artıran bir güzellik.

“ŞEHRİN ORTA YERİNDE ANA ARTERLERDEN SOKAKLARA SAPTIĞINIZ ANDA BELİREN ÜRKÜTÜCÜ BİR GETTO!”

■ **'Kafes' sizin için nasıl bir film oldu ve oyunculuk anlamında filmin sizin için önemi nedir?**

Kafes, çok küçük bir ekiple, gerçek mekanlarda, profesyonel oyuncuların yanı sıra o mekanlarda yaşayan insanlarla çekildi. Dış çekimlerde insanlar, karşılarında belirene kadar fark etmiyorlardı bizi. Çekimlerden önce yönetmenimiz Cemil Ağacıoğlu'yla ön hazırlık çalışmaları yaptık. O süreçte mekanları ve insanları gözlemleme, onlarla konuşma fırsatı oldu. İnanılmaz bir yaşam mücadelesi, feci bir yoksulluk, çaresiz yalnızlıklar, delilik halleri bulduğumuz ortamın rutiniydi. Şehrin orta yerinde ana arterlerden sokaklara saptığınız anda beliren ürkütücü bir getto! Tekinsiz sözcüğünün cisimleştiği sokaklar... Oyuncu olarak, tüm bu kaotik ritmin, zifiri karanlığın

ve o sokakların geometrisinin içine girmeye odaklandım.

■ **Bir insanın hem kafasının içinde hem de yaşam alanının içinde kendisini kafese sokması için çok geçerli bir kayıp bu. Siz karakteri nasıl yorumluyorsunuz ve hayatın içinde kafeste kalmak algısı nasıl bir histi?**

Hasan karakteri hermi hızında atılıyor kapı dışarı. Boşluğa düşerken son anda kapı eşiğinin zeminine tutunuyor parmaklarıyla. Kafeste yaşamak karakter için boğucu bir çaresizlik ama içinde kafesten çıkabileceğine dair bir umut da var.

“FİLMDEKİ KARAKTER ADINA MÜMKÜN DEĞİL MAALESEF”

■ **İade-i itibarını kaybetmiş bir eski polisi canlandıırıyorsunuz. Hasan dışlanmış ve ötekileştirilmiş bir karakter yaşama tutunması açısından psikolojik olarak**

TARHAN KARAGÖZ

verdiği zor bir savaş. Filmi izlemeyenler için spoiler vermeyelim de, böyle bir durumdan galip çıkmak mümkün mü?

İade-i itibar? Filmdeki karakter adına mümkün değil maalesef.

■ **Sizin kendinizi kafesin içinde hissettiğiniz zamanlar oldu mu?**

Olmaz mı?! Fark ettiğimde

çok üzüldüğüm, dehşete kapıldığım, öfkeli olduğum deneyimlerim oldu kafeslerde dolanmak adına. Türümün bireysel ve toplumsal olarak özenle inşa ettiği bir şey kafes.

“ÇARESİZ BİR İTİRAZIN HÜZNÜ DİYELİM”

■ **Filmin sizde bıraktığı duygu nedir?**

Filmi bir tek duyguyla niteleyebilmem zor. Çaresiz bir itirazın hüznü diyelim.

Oyunculuk insanın kendisini kafesin içinde hissetmeyeceği bir meslek. Bir karakterden ötekine geçerek her rolün içinde olma durumu büyük özgürlük. Bu anlamda oyunculuk size neler hissettiriyor ve oyuncu olmak nasıl bir şey?

Oyuncu olmak herhangi başka meslekler kadar bir uğraş, ne fazla, ne eksik. İşinizi ne kadar sevdiğinizle, işinize gösterdiğiniz özenle ilgili sanırım sorunuzun yanıtı. Oyunculukta özgürleştirici olan, her yeni çalışma sürecinde zihninizi, bedeninizi zorlayarak bulmaya çalıştığınız gerçeklik.

**BÜLENT
VARDAR**

bvardar@yahoo.com

Sinemanın kalbi Ankara'da atıyor: 32. Ankara Film Festivali başladı !

Festivalin Onur Ödülleri olan; Aziz Nesin Emek Ödülü oyuncu Perihan Savaş'a, Sanat Çınarı Ödülü yazar, akademisyen ve edebiyat eleştirmeni Erendiz Atasü'ye ve Kitle İletişim Ödülü mizah yazarı, senarist, yönetmen Gani Müjde'ye verildi. Açılış töreninde bu yıl fütürist bir tavrı sergileyen festival yönetimi, 33. Ankara Film Festivali'nin 3-11 Kasım 2022 tarihleri arasında gerçekleştirileceğini açıkladı.

Bu yıl 32. kez düzenlenen ve ülkemizin başkenti Ankara'ya yakışan bir festival haline gelen Ankara Film Festivali, 4 Kasım akşamı CerModern'de yapılan açılış töreniyle başladı. Dünya Kitle İletişimi Araştırma Vakfı'nın T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın katkılarıyla düzenlediği Ankara Film Festivali'nin açılış töreninde sunuculuğu Ünsal Ünlü yaptı. Tören festival destekçilerine teşekkür plaketleri takdimi ve "Onur Ödülleri"nin sahiplerine verilmesiyle devam etti.

FESTİVALE DESTEK VERENLERE PLAKETLERİ VERİLDİ

Dünya Kitle İletişimi Araştırma Vakfı Başkanı İrfan Demirkol, festivale destek veren kişi ve kurumlara teşekkür edip, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara Büyükşehir Belediyesi ve Çankaya Belediyesi'ne plaketlerini takdim etti.

Seçildiği günden bugüne Ankara'ya imzasını atan Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş konuşmasında, "2019 yılında göreve başladığımızdan beri, biz de kendimizce destek olmaya çalışıyoruz festivale. Ama Ankara'ya hep şu mesajı vermeye çalışıyorum; artık sanata saygı duyan bir yönetim var Ankara'da. Sanatın her dalını Ankara'nın her yerinde de yaygınlaştırmaya çalışıyoruz. Festivali 32. yılında tebrik ediyorum, inşallah sonuza kadar gider" diyerek sanata olan desteğini ifade etti.

Çankaya Belediye Başkanı Alper Taşdelen ise konuşmasında, "Ben Dünya Kitle İletişimi Vakfı'nı kutluyorum. Hem Mahmut Tali Öngören'i hem de babam rahmetli Doğan Taşdelen'i saygıyla anıyorum. Çankaya Belediyesi olarak her zaman sanat ve sanatçının yanında olacağız. Bu ezbere söylenen bir cümle değil, biz burada olmaktan onur duyuyoruz" diyerek, yerel yönetimlerin sanatı desteklemekteki önemine vurgu yaparken; Kültür ve Turizm Bakanlığı Sinema Genel Müdür Yardımcısı Selçuk Yavuzkanat da festivale teşekkür ederek emeği geçen herkesi kutladı.

FESTİVALİN ONUR ÖDÜLLERİ TAKDİM EDİLDİ

Festivalin Onur Ödülleri olan; Aziz Nesin Emek Ödülü oyuncu Perihan Savaş'a, Sanat Çınarı Ödülü yazar, akademisyen ve edebiyat eleştirmeni Erendiz Atasü'ye ve Kitle İletişim Ödülü mizah yazarı, senarist, yönetmen Gani Müjde'ye verildi. Açılış töreninde bu yıl fütürist bir tavrı sergileyen festival yönetimi, 33. kez düzenlenecek Ankara Film Festivali'nin 3-11 Kasım 2022 tarihleri arasında gerçekleştirileceğini açıkladı.

Sinemamızın ve televizyon dizi film sektörünün usta oyuncuların-

dan Perihan Savaş, ödülünü alırken *bu ödülü tüm emekçiler adına alıyorum* dedi. Sinemada 50. yılı geride bırakan ve unutulmaz karakterlere de imza atan Perihan Savaş, Aziz Nesin Emek Ödülü'nü Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş'ın elinden aldı. Usta oyuncu Perihan Savaş duygularını şöyle açıkladı: *Bu gece benim için gerçekten çok önemli ve değerli. 50 yıl... Eğer tiyatroyu da sayarsak 60 yıl, 5 yaşında başladım ben tiyatroya. Demek ki insanlar yaptıkları işlerde, harcadıkları emeklerde ödüllü hak ediyorlar. Hem de Aziz Nesin Emek Ödülü olunca benim için çok ayrı bir değeri var... Ben bu ödülü sinemada bu kadar yıl emek harcamış ama emeklerinin karşılığını alamamış emekçiler adına alıyorum. Maalesef ki yaptığımız bütün filmler televizyonlarda gösterilmeye devam ediyor, ama telif hakkımızı alamıyoruz. Hâlâ kanun çıkmadı hâlâ bize bir destek yok...*

Sanat Çınarı Ödülü'nün bu yılki sahibi Erendiz Atasü ise ödülünü yönetmen Tayfun Pirselimoglu'nun elinden aldı. Atasü, ödülün kendisine verilmesiyle ilgili şöyle konuştu: *"Benim ilk aşkım edebiyatsa ikincisi de sinema. Edebiyatla sinemanın çok ortak bir özelliği var... Bize yaşamadığımız, bilmediğimiz hayat parçalarını kendimiz deneyimliyoruz gibi mâl edebilir ikisi de. Böylece dünyamız genişler. İnsanlara yaklaşırsınız ve kendimizin bilmediğimiz yanlarına yaklaşırsınız, keşfederiz. Çok yaşasın edebiyat, çok yaşasın sinema!"*

Festivalin Kitle İletişim Ödülü'nü Belma Cancığır'ın elinden alan ve sinemamızda mizah bağlamında akla gelen isimlerin başında gelen Gani Müjde ise duygularını şöyle ifade etti: *Bu ödülü gerçekten*

Türk mizahı ve sinemasına emek veren ustaların adına alıyorum... *"Öncelikle yol arkadaşlarıma teşekkür etmek istiyorum, başta eşime. Burada olmasını özellikle istedim kendisinden, çok desteği vardır çabalarımnda. Ama bana mizahı ilk tanıtan ilk sevdiren, birlikte kısa da olsa aynı dergide çalışma şerefine nail olduğum Aziz Nesin çok fazla alkışı hak ediyor bence. Oğuz Aral, Tekin Aral, sinemada Ertem Eğilmez, sinema okulundaki hocalarım Halit Refiğ, Metin Erksan, Duygu Sağıroğlu, Sami Şekeroğlu, Lütfi Akad..."*

PROJE GELİŞTİRME DESTEĞİ YARIŞMASI

Artık film festivallerinin önemli bir parçası haline gelen ve Ankara Uluslararası Film Festivali'nin Türkiye sinemasının yeni yaratıcılarına, sinema endüstrisinin gelişimine ve sinemanın sanatsal niteliklerine katkıda bulunmak amacıyla, senaryo aşamasındaki ilk ya da ikinci ulusal uzun kurtmaca yapımlar için verdiği Ulusal Uzun Proje Geliştirme Desteği Yarışması'nın birincisi "Gölgeleler Çekildiğinde" adlı projesi ile Burcu Aykar oldu.

Yapımcı ve senarist Emine Yıldırım, yapımcı Sevil Demirci ve yapımcı Vildan Erşen'den oluşan jüri, projenin ödül gerekçesinde, *Geliştirme aşamasında bile yaratmayı başardığı büyüleyici sinematik diliyle okuyucusunu içine çeken, kategorize edilmeyi reddeden iki özgün kadın karakteri ve ilişkilerini ince ince dokuyan, yönetmenliğini Burcu Aykar'ın, yapımcılığını Müge Özen ve Nadir Öperli'nin üstlendiği 'Gölgeleler Çekildiğinde' adlı projesine verilmesine karar verilmiştir* diyerek ödül gerekçesinin altını çizdi.

Diğer yandan Ulusal Uzun Proje Geliştirme Desteği Yarışması jürisi bu yıla özel, Yılmaz Özdil'in "Aforoz" adlı projesine de 10 bin TL değerinde "Jüri Teşvik Ödülü" verilmesini kararlaştırdı. Jüri Teşvik Ödülü'nün gerekçesinde: *"Yaratığı tekinsiz ve bir o kadar gerçekçi atmosferiyle, sert doğa koşulları içinde insanlık sınavı veren karakterlerinin amansız çabasını ve içinde bulundukları toplumsal çatışmayı incelikli bir anlatımla işleyen, yönetmenliğini ve yapımcılığını Yılmaz Özdil'in üstlendiği 'Aforoz' projesine verilmesine karar verilmiştir,"*

dendi.

Festivalde Ulusal Belgesel Yarışması filmleri ilk kez Ankara'da seyirciyle buluştu. Aralarında, Adana Altın Koza Film Festivali'nden En İyi Film Ödülü'nü kazanan "Yaramaz Çocuklar" ve bu yıl Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde Jüri Özel Ödülü'nü alan "Bekleyiş" in de yer aldığı "Doğu'nun Işığı", "Haymatlos", "Sıcak Yatak", "Habitat of Self 'alçak sesle'" ve "Baba Ne Oldu" adlı 7 belgesel film, jüri önüne çıkarken, gösterimler sonrası film ekiplerinin katılımıyla söyleşiler gerçekleştirildi.

FESTİVALDE ÖZEL GÖSTERİMLER

Festivalde "Özel Gösterimler" kapsamında Tayfun Pirselimoglu'nun kendi romanından uyarladığı ve yönetmenliğini yaptığı, ayrıca Antalya Altın Portakal Film Festivali'nden En İyi Yönetmen, En İyi Müzik ve FİLM-YÖN En İyi Yönetmen Ödülleri'ni kazanan "Kerr" ve Nebil Özgentürk'ün yönettiği belgesel film "Kara Trenle Götürdüm Şehrimi", Almanya'ya göçün 60. yılında izleyiciyle buluşacak.

Festivalin Dünya Festivallerinden bölümünde François Ozon'un bu yıl Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye için yarışan, babalarının hastalığıyla hayatları değişen iki kız kardeşin görmezden geldikleri gerçeklerle yüzleşmelerini anlattığı filmi "Her Şey İyi Gitti / Everything Went Fine"; Michelangelo Frammartino'nun 2021 Venedik Film Festivali'nden Jüri Özel Ödülü ve Yeşil Damla Ödülü kazanan, insanın doğayla bağını izleyen filmi "Delik / Il Buco"; Bulgaristan'ın Oscar aday adayı Iwaylo Hristov'un "Korku / Fear"; Alexandre Koberidze'nin dünya prömiyerini 2021 Berlin Film Festivali'nde yaptığı ve FIPRESCI Ödülü ile dönen filmi "Gökyüzüne Baktığımızda Ne Görüyoruz? / What Do We See When We Look at The Sky?" ve Georgis Grigorakis'in bir baba-oğul ilişkisini konu alan, 2020 Berlin Film Festivali Panorama bölümü CİCAE Ödülü, 2020 Selanik Film Festivali Jüri Özel Ödülü "Gümüş İskender" kazanan filmi "Kazıcı / Digger" da festivalde izleyiciyle buluştu.

ULUSAL UZUN METRAJ FİLM YARIŞMASI

Festivali yerinde izleyerek özellikle ulusal uzun metraj film yarışması ve ödül alacak filmler hakkındaki izlenimlerimi de okuyucularımızla paylaşacağım. Adana Altın Koza, Antalya Altın Portakal ve Boğaziçi Film Festivallerinden aşına olunan filmlerin de bulunduğu ve festivalin merakla beklenen Ulusal Uzun Metraj Film Yarışmasına seçilen filmler ve yönetmenleri ise şöyle: Emre Kayış "Anadolu Leoparı", Fikret Reyhan "Çatlak", Erdem Tepegöz "Gölgeleler İçinde", Selman Nacar "İki Şafak Arasında", Erkan Tahhuşoğlu "Koridor", Muhammet Çakıral "Lacivert Gece", Ferit Karahan "Okul Tıraşı", Aydın Orak "Sabırsızlık Zamanı", Çağır Bocut "Sardunya" ve Tufan Taştan'ın yönettiği "Sen Ben Lenin"...

Akademisyen ve medya sanatçısı Andreas Treske, sanat yönetmeni Meral Efe Yurtseven, oyuncu Selen Uçer, yönetmen Seren Yüce ile yazar ve yönetmen Vecdi Sayar'dan oluşan ana jüri, 50.000 TL değerindeki En İyi Film Ödülü ve ilk filmlere verilen 20.000 TL değerindeki Mahmut Tali Öngören En İyi İlk Film Ödülü'nün de yer aldığı ödüllerin sahiplerini belirleyecek. İyi seyirler...

TAYFUN
ATAY

Evrimin isimsiz kahramanı: Alfred Russel Wallace

Biyolojik evrime ilişkin dönüm noktası oluşturmuş ve genelde yalnızca Darwin'e mal edilen kuram, bugün daha titiz ve Wallace'a haksızlık yapıldığını düşünen kesimlerce "Darwin-Wallace Kuramı" olarak isimlendirilir. Fakat eğer Wallace biraz daha hırslı olsaydı veya bu kadar "olgun" olmasaydı, kuramın kamuoyu ile buluşmasında itici güç kendisinden geldiği için bugün "Darwin-Wallace" değil, "Wallace-Darwin Kuramı"ndan da, Darwinizm yerine "Wallaceizm"den de söz etmek pekâlâ mümkün olabilirdi

Dünya artık yavaş yavaş yolcu etmek üzere olduğumuz 2021 yılını Darwin'in "Türlerin Kökeni"nden sonra ikinci en çok bilinen eseri olan "İnsanın Türeyişi"nin (1871) yayımlanmasının 150'nci yılı olarak kutladı. Charles Darwin (1809-1882) evrimsel biyoloji dendğinde bugün ilk akla gelen isim; dolayısıyla Evrimin Babası unvanına sahip bir doğa bilimci ve İrlandalı oyun yazarı-hiciv ustası George Bernard Shaw'un deyişiyle, bir dokunuşta bütün dünyayı akraba yapmış bir insan ("One Touch of Darwin Makes the Whole World Kin").

Darwin için tüm bunlar söylenebilir. Darwin için söylenemeyecek tek söz, onun bir "kendini yaratan insan" (self-made human) olduğudur.

Evrim dendğinde bugün bütün dünyada akla gelen ilk isim olan Darwin, bu tarihsel ayrıcalığı kendisine borçlu değildir. Kanımca Darwin'i yaratmış olduğu söylenebilecek ve her ikisi de onun gibi doğa bilimci olan iki insan vardır. Bunlar, "Türlerin Kökeni"nin öncesi itibarıyla Alfred Russel Wallace; sonrası itibarıyla da onun düşüncelerini giyabında cansiperane savunmuş, bu nedenle "Darwin'in Buldoğu" diye tarihe geçmiş Thomas Henry Huxley'dir.

Bugün, Darwin'i "Darwin" yapan bu iki insandan Alfred Russel Wallace'in ölüm yıldönümü (7 Kasım 1913). Ve tüm dünyanın Darwin'in diğer sıra dışı eseri "İnsanın Türeyişi"nin 150'nci yılı nedeniyle Darwin anmaları gerçekleştirdiği bir zaman kesitinde Wallace da eminim bu ölüm yıldönümü gününde saygıyla hatırlanmayı ve anılmayı fazlasıyla hak ediyor.

Fakat yine de Darwin'le başlamak zorundayız.

TANRI'YI ARARKEN EVRİMİ BUNLAR DARWİN

Darwin bir doğa tarihi araştırması yapmak üzere İngiliz HMS Beagle donanma keşif gemisi ile 1831 yılı sonunda Davenport limanından denize açıldı. Bir dünya turu mahiyetindeki bu yolculuk, "Türlerin Kökeni"nin altyapısında yer alan gözlem ve veri birikimini sağlama fırsat ve imkânını ona vermiştir.

Bununla birlikte araştırma öncelikle ve beklenmedik şekilde evdeki hesabın çarşıya uymadığı bir sonuç çıkarmıştır ortaya.

"Evdeki hesap", din, Tanrı ve kutsal kitaptır. Bu hesaba uymayan "çarşı" da doğa, doğal seçim ve sonuç itibarıyla bir başka kitap, "Türlerin Kökeni"dir.

Önce tıp öğrenimi alan, ancak doktor olamayacağına kanaat getirdikten sonra 1827'de Cambridge Christ's College'da din adamı olmak için eğitim almaya başlayan Darwin, o yıllarda "Kitabı Mukaddes"te yer alan her sözcüğün doğru olduğuna inanan bir insandı. Dolayısıyla Beagle ile beş yıllık dünya turuna bir rahip adayı ve doğa bilimci pozisyonuyla katılan Darwin'in hareket noktası, biyolojik çeşitliliğe ilişkin doğanın seçiciliği ve üretimini ortaya sermek değil, kutsal kitaptaki "yaratılış mucizesi"ni belgelemekti. Yani o, "Kitap"ta yazanın karşılığını doğada bulma heves ve hedefiyle bu araştırmaya koyulmuştur.

Ancak sonuç çok farklı ve beklenmedik oldu. Bulgular, kutsal kitabı doğrulamamış, yanlışlamış, Darwin kutsal kitaptaki "Yaratılış" anlatısı ile çelişen sonuçlara varmıştır; canlı türlerinin bir kerede ve mevcut halleri ile yaratılmayıp ortak bir canlılık özünden zaman içerisinde doğanın belirleyici etkisi altında değişerek ve farklılaşarak bugünkü çeşitliliklerini kazandıkları gibi...

ÜRKEK DARWİN, "CESUR YÜREK" WALLACE

Sonuçta Darwin, inancıyla bulguları arasında sıkışıp kaldı. Evrim kuramına ilişkin çalışmaları giderek yoğunlaştıkça o, inançtan uzaklaşarak daha agnostik (bilinemezci) bir çizgiye gelmiş olmakla birlikte yine de gözlem, tespit ve görüşlerinin büyük tartışma ve öfkeye yol açabileceği kaygısıyla araştırmasının insanlık tarihinde çığır açıcı olacak sonuçlarını uzun süre yayımlayamadı.

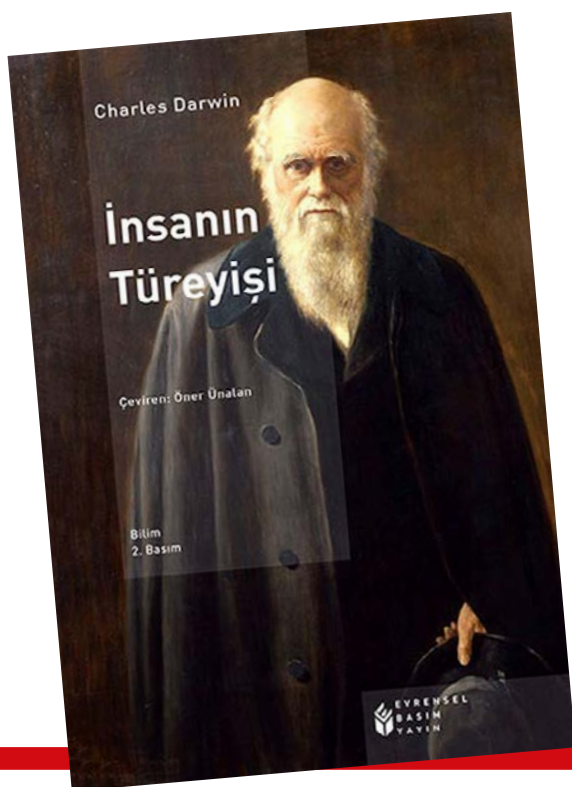
Belki de hiç yayımlayamayacaktı. Ama dünyanın bir ucunda, Pasifik'te Malezya Takımadaları'nda çalışan bir başka İngiliz doğa bilimci Alfred Russel Wallace, gözlem ve bulguları temelinde Darwin'den habersiz geliştirdiği kuramsal çalışmasına ilişkin bilgileri bir makale halinde, kendisine göre daha kıdemli olan Darwin'e mektupla iletğinde tablo süratle değişti.

Wallace'in 1858 yılı şubat ayında gönderdiği mektupta yazılı olanlar, Darwin'in beş yıllık gezideki çalışma sonuçlarıyla hemen aynıydı. Bunun üzerine Darwin'in içini bambaşka bir rahatsızlık kapladı: Bulgu ve düşüncelerini açıklamasını engelleyen "inanç freni" ile bilimsel emeğini yıllarca bastırmış, ama işte şimdi bir başka doğa bilimci üstelik sadece birkaç sayfalık bir mektup metninde aynı evrimsel tezlerle ortaya çıkmıştı.

Wallace'in mektupla gelen makalesini okuyan Darwin'in bir ruhsal çöküntüye uğramış olabileceğini kaydedenler vardır. Çünkü onun yıllarca süren yoğun uğraşla oluşturduğu kuramsal çerçeveyi Wallace birkaç sayfada ortaya koymaktaydı. Darwin, paniklemiş ve yakınındakilere duygularını, "Bütün orijinalliğim kaybolacak şimdi" diyerek ifade etmiştir.

DARWİN'İN "MALİ GÖTÜRMESİ"

Ayrıca onun bilgisine ulaştığı ama "fincancı katırları"nı (Kili-

se, ruhban sınıfı ve dindar-tutucu toplumsal kesimler) ürkütme korktuğu için yıllarca sustuğu bir konuda, Wallace'in cesareti de içten içe gıptayla karşılanmış olsa gerektir.

Darwin'in daha fazla susmasına gerek kalmayınca, üstüne üstlük bir de kuramın öncülüğünü yitirme kaygısı oluşunca onun İngiliz bilim camiası içinde önde gelen ve etkili arkadaşları, Wallace'in yazısının Darwin'in yıllardır yayımlamaktan kaçındığı araştırma sonuçlarıyla birleşik ortak bir bildirisi halinde (elbette Darwin'in ismi önce gelecek şekilde!) yayımlanmasını sağladılar. İzleyen yıl da (1859) Darwin, "Türlerin Kökeni"ni alelacele yayımlattı. Gelişmelerden habersiz Wallace, Darwin'in kitabını araştırmalarını sürdürdüğü Malezya'da aldı.

Ancak Wallace'in cesareti Darwin'i harekete geçirmiş olmasına karşın, ortaya çıkan sarsıcı, dönüştürücü ve çığır açıcı sonuç hem bilim dünyasında hem de kamuoyunda o günden bugüne hep Darwin'e mal edilmiştir.

Darwin parlatılırken Wallace geri plana itilmiştir.

Bunu nasıl açıklayabiliriz?

Her iki bilim insanının sosyo-ekonomik, daha doğrusu "sınıfsal" konumlarının, büyük olasılıkla da politik-ideolojik durum ve yönelimlerinin bunda etkili olduğu ileri sürülebilir.

BİLİMDE DE "SINIF" VAR!

Wallace, Galler sınırındaki küçük bir kasabada doğmuş yoksul bir İngiliz'di. Bu nedenle bir doğa bilimci olarak çok kısıtlı imkânlarla ve büyük özveriyle etkinlik sürdürebilmiştir. Bilimin henüz iyi gelir getirmekten uzak olduğu, doğa bilimcilerin de zengin ailelerden gelen gönüllü-amatörler olduğu bir dönemde Darwin babasının parasıyla masraflarını karşılarken, Wallace araştırma gezilerini sürdürebilmek için yıllarca büyük emek verecek topladığı böcek örneklerini satmak zorunda kalmıştır.

Dolayısıyla, Britanya'nın okyanus-asıırı bir sömürge coğrafyasında kıt kanaat etkinlik içerisindeki bir doğa bilimcinin, "İmparatorluk" merkezinde yerleşik, burjuva kökenli ve "Majestelerinin Gemisi" ile beş yıllık bir geziye katılıp araştırma yaptığı bilinen "seçkin" bir bilim insanı ile aynı düzeyde, hele hele daha öncelikli değerlendirilmesi beklenemezdi elbette!..

Dolayısıyla, "evrimin babası" nitelemesi için Darwin'e uygun

zemini hazırlayacak bir "bilimsel" prosedür izlenmiştir.

STATÜKOCU DARWİN, SOSYALİST WALLACE

Bundan öte Wallace, yalnızca bir doğa bilimci gibi çalışmanın da ötesine geçebilmiş ve Darwin'in aksine, araştırmasını sürdürdüğü diyarlardaki insan topluluklarının yaşamına ilgi göstermiş, onların dilini öğrenmiş, kültürlerini, adet ve göreneklerini, düşünce biçimlerini anlamaya çalışmıştır. Bu bakımdan o, bir antropolog, etnolog, dilbilimci ve zoo-coğrafyacı olarak da tanınlanmayı hak etmiş bir şahsiyettir.

İnsanlardan kaçan, içine kapanık ve politik-kültürel ortamın havasına göre davranan "statükocu" Darwin'in aksine Wallace, görüşlerinde son derece açık, ütöpik sosyalizmin, barışçı düşüncelerin, çevre ve kadın haklarının savunucusu "radikal" bir insandı. Darwin'in konformist (düzene uyumlu) tavrı, onda yoktu.

Ayrıca (ve belki de Darwin'in işini kolaylaştıran bir karakteristik olarak) Wallace, ihtirassız ve mütevazı bir insandı. Darwin'in gölgesinde kalmayı olgunlukla karşılamış, Darwin doğal seçilimi "benim kuramım" diye sahiplendikçe, "O, senin; yalnız senin" diyerek onaylamıştır. Alçak gönüllüğü o derecededir ki Darwin'in ölümünden sonra 1889 yılında yazdığı evrim üzerine görüşlerinden oluşan kendi kitabına da "Darwinizm" adını vermiştir.

Biyolojik evrime ilişkin dönüm noktası oluşturmuş ama genelde yalnızca Darwin'e mal edilen kuramı bugün daha titiz ve Wallace'a haksızlık yapıldığını düşünen bazı kesimler "Darwin-Wallace Kuramı" olarak isimlendirmeyi tercih ederler. Fakat eğer Wallace biraz daha hırslı olsaydı veya bu kadar "olgun" olmasaydı, kuramın kamuoyu ile buluşmasında itici güç kendisinden geldiği için bugün "Darwin-Wallace" değil, "Wallace-Darwin Kuramı"ndan da Darwinizm yerine "Wallaceizm"den de söz etmek pekâlâ mümkün olabilirdi.

ZENGİNLİK, ARSIZLIKLA OLUR!

Sonuç olarak Alfred Russel Wallace örneği, bilimsel etkinliğin nasıl ekonomi-politik ve ideolojik dinamiklerle ve de sınıfsal eşitsizliklerle sarmaş dolaş ve "yaralı" olduğuna çok bariz bir örnek olarak karşımızda durmaktadır.

Tam da bu nedenle 1970-80'lerde bilimsel statüko ve hiyerarşiye tepki duyan bağımsız araştırmacılar ve "nüfuzsuz" akademisyenler Wallace'ı kahraman yapmışlar; onu "bilimsel kurulu-düzen"in dışında kalmış, emeğini taştan çıkaran, buna karşılık zengin, yüksek konumlu ve ayrıcalıklı kesimler tarafından engellenip ör-selenmiş, tehlikeli toplumsal düşünceleri nedeniyle de cezalandırılmış bir deha olarak değerlendirmişlerdir.

Wallace tarihte hak ettiği yeri almaktan yoksun bırakılmış bir bilimci, evrim düşüncesinin isimsiz ama asıl ve asil kahramanıdır.

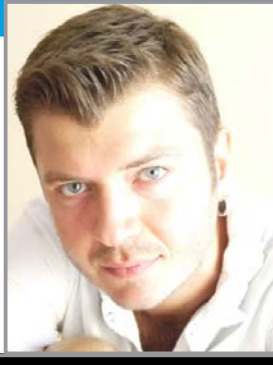
Bu yoksul, emekçi, cesur ve mütevazı bilim insanından geriye, sıklıkta tekrarladığı belirtilen şu söz kalmıştır:

"Zenginlik ya da para kazanma başarısı, 'intelligence' (zekâ) değil 'impudence' (arsızlık) gerektirir."

(KAYNAKLAR: Bernard Shaw, Back to Methuselah: A Metabiological Pentateuch, Constable and Company Ltd., 1921; Rebecca Steffoff, Charles Darwin: Evrim Devrimi [Çev. İnci Kalınyazgan], TÜBİTAK, 1996; Richard Milner, The Encyclopedia of Evolution, FactsOnFile Books, 1990; Stephen Jay Gould, Ever Since Darwin: Reflections in Natural History, Penguin Books, 1981.)

**BURAK
SOYER**

soyerbrk@gmail.com

“İsyan eden de benim, düzen bozan da!”

Hazar Aytan, yeni şarkısı Bu Gemi Boş Gidiyor'da, tutturduğu tavrın yansımalarını sert, gideceğe yere çok çabuk ‘ulaştıran’ sözler ve kendi yakaladığı sound’la birleştirerek ‘taşla gediğin’ arasını zorlanmadan ‘yapmasını’ biliyor.

Sanat genelinde, müzik özelinde bir başkasının çizdiği yola girip oradan devam etmek çok kolay. Sanatçıları bir fanusun içine alıp “Burada kafa-na göre takıl. İstedğin her şey burada var. İşin bittiğinde söyle. Gerisini biz hallederiz,” diyenlerle beraber yürümek yapılan işin doğasına aykırı olsa da bu rotayı elinin tersiyle itip çevresine hiçbir çizgi çekmeden dolayısıyla da rahat ve bol bol nefes alarak bayır yukarı da olsa tırmananlar asıl alkışı hak ediyor. Hazar Aytan da onlardan biri.

Çocuk yaşta başladığı müziğe eğitimi de alarak hayatını bu yönde şekillendiren Aytan’a bir dönemin en önemli alternatif rock gruplarından 110 ve Direc-t’ten ve daha birçok isimden aşınayız aslında. 2018 yılına kadar devam ettirdiği eşlikçi müzisyenliği bırakarak solo kariyerine başlayan sanatçının yeni şarkısı Bu Gemi Boş Gidiyor, kendisi veya başkaları tarafından kaydedilip yayınlanmış otuzuncu şarkısı.

Bu Gemi Boş Gidiyor, Hazar Aytan’ın kendi yarattığı sound’a eşlik eden, en klişe haliyle söylersek piyasaya diklenen, kafa tutan bir şarkı. Sert ve tavrını esirgemeyen sözleri, nokta atışı mesajıyla “Galiba olması gereken bu” dedirtiyor.

■ **Bu Gemi Boş Gidiyor, otuzuncu şarkın. Üstelik uzun sayılacak bir zaman diliminde bu rakama ulaşmışsın. İlk şarkıya gidelim. Neler var gözünün önünde? Nasıl hatırlıyorsun o zamanları?**

Daha önce de belirttiğim gibi, benim yayınladığım otuzuncu şarkı değil, bugüne kadar yayınlanmış sözü ve bestesi bana ait otuzuncu şarkı. İlk şarkı denince, yayınlanmış ya da yayınlanmaya değer olduğuna kanaat getirilmiş ilk şarkı ve gerçekten ilk yazılan şarkılar olarak iki türlü yaklaşım geliyor aklıma. Zira ilk yayınlanmış işime kadar asla yayınlanamayacak onlarca şarkı yazmışımdır. Ben bu yazma/yaratma işinin de aynı enstrüman çalmak gibi bir pratik işi olduğunu düşünüyorum. Her iş gibi bu da yaparak öğrenilen, geliştirilen bir şey. Yayınlanan ilk işlere gelince, Sonra grubuyla yaptığımız bir albümde yedi şarkım yer almıştı. Diğer üç şarkı da grubun vokalisti Koner Memili’nin imzasını taşıyordu. O zamanlar yazdığım şeylere dönüp bakınca, şimdi olduğu gibi yine kendi hayatımdan, kendi hikayelerimden yola çıktığımı fakat üslup olarak biraz daha kurallara takıldığımı fark ediyordum. Kendi üslubundan, anlatım biçiminden referans alacak bir birikim gelişmediği için diğer şarkı yazarlarından referanslar alarak tasarlamışım yapıyı gibi geliyor. Bunu da normal karşılıyorum kendi adıma. Yani

hikaye açısından o zaman da dürüsttüm şimdi de. Zamanla sanırım tek bir hikayeyi doğrudan anlatmak yerine şarkı yazma sürecini kendi adıma biraz daha eğlenceli hale getirerek küçük oyunlar oynamaya başladım. Hikayenin kendisinden ziyade bende yarattığı hissi, atmosferi karşıya geçirmeye niyetlendim. Do-It-Yourself çalışıyor olmanın bir avantajı olarak; müzikal anlatımı, miksi, düzenlemeyi de hikaye anlatımının ya da bu atmosferin bir parçası haline getirmenin bir esprisi olduğunu düşünüyorum.

■ **Bir grupta olmak mı tek başına olmak mı? Aradaki farkı anlatır mısın?**

Tek çalışmak benim çalışma prensibime, tarzıma daha uygun geliyor. Her alanda böyle çalışmayı daha kolay buluyorum. Hem bir control-freak olmaktan hem de özellikle yaratım sürecinde bir karar alırken sadece içgüdüsel değil aynı zamanda entelektüel bir dayanak aramamdan kaynaklı olarak ikna edilmesi zor bir insan oluyorum. Hız meselesi de var tabii. Tek başınıza çok daha hızlı hareket ediyorsunuz. Dezavantajlarıysa kimse-nin dur dememesi. Yani çok kötü bir fikir bile ılık hızıyla hayata geçiyor zira eleştiriye ancak işin tamamlanmasından sonra alıyorsunuz. Kimse de genelde kötü eleştiri

yapmaya yanaşmıyor çünkü onlar adına bir bağlayıcılığı yok. Örneğin Sonra zamanında albüm için beste seçerken Koner’le hiç darılmaca gücenmece durumumuz yoktu. Şarkıları önümüze koyuyorduk, bu kötü deyip atıyorduk. Çünkü çıkacak iş herkese ait olacaktı. Bir diğer dezavantajı da beraber üretmeyi yaratmayı özlüyorum. Tek olmak hızlı ve daha dürüst oluyor ama daha eğlenceli olduğunu söyleyemem.

■ **Bu Gemi Boş Gidiyor, bir “Yeter!” şarkısı olmuş. Tavizsiz, sert, lafını esirgemeyen ve çok zekice yazılmış sözlerle sahip çalışma. Biraz bahseder misin şarkının hikayesinden?**

Bu Gemi Boş Gidiyor aslında benim yıllarca uğraştığım bes-tecilik, müzisyenlik yolunda vardığım yerle hem uzlaşma çabam hem kavgam. Beyaz yakalıyken işini gücünü bırakıp bir anda star olmuş gibi görünen, bu mesajı kendine görev edinen, herkese sen de olabilirsin mesajı ve imajı yansıtan; aslında deli gibi bir network ve PR sonucu bir yerlerde bulunabilen insanlara da bir lafı var. Hepsı birbiriyle aynı şeyleri anlatan, ya aşırı arabesk ya aşırı pozitif uçlarda sonuç olarak da kitle neyi istiyorsa onu veren işlere bir antipatim var. Bir şarkı şunu anlatmalı, şöyle olmalı böyle olmalı gibi kibirli bir tavrım yok ama ne bileyim dürüst bulamıyorum bazı şeyleri. Hayatta aşktan başka, aşkın/coşkun olmayan, daha sıradan dertler de var. Ben biraz daha pesimist şeyler anlatıyorum çünkü benim hayatımdan çıkan hikaye de bu. Günün sonunda mesajım “Sen de olabilirsin” değil de daha çok “Sen de bi.b.k olamayabilirsin ve çok da büyütmeye gerek yok” gibi bir şey oluyor sanırım.

■ **“Bu denizde yüzmeyeceğin” sözlerinden artık kendi yolunda gideceğin anlamını çıkarabilir miyiz?**

“Bu denizde sizinle yüzmeyeceğim” aslında az önce bahsettiğim her şeyi kuralına kitabına uygun yapan insanlara. Kaybetmeye cesareti olmayanlara. Kendisi olarak satamıyorsa başkası olmaya çalışanlara. Bir klana ait gözükememek için kırk takla atanlara. Yazdığı şeyle yaptığı şey tutarsız olanlara. Kendi yolundan ziyade doğru bildiğim

yoldan gideceğim demek diyebiliriz.

■ **“Sarhoş kaptan/Sürekli isyan/Var hep bi düzen bozan/En yakınımdan” diyorsun. Kim bu “düzen bozan”? Senin “isyan”ın ona mı? Yoksa isyan eden ve düzeni bozan sen misin?**

Geçenlerde okuduğum bir kitapta İskoç yazar Robert Louis Stevenson’a ait bir alıntı gördüm ki aslında burayı güzel açıklayan bir şey: “İnsanın köklü ve ilkel ikiliğini fark etmeyi öğrendim ve gördüm ki, bilimcimde mücadele eden iki doğadan herhangi biri olabileceğim söylene de, bu sadece aslında sapına kadar ikisi birden olduğum için böyleydi.” Başta belirttiğim gibi bu benim hem uzlaşma çabam hem kavgam. Dolayısıyla isyan eden de benim düzen bozan da sanırım. Sonuçta isyan ettiğim şeyle hala uğraşan da benim. Yoksa bırakıp gitmek ya da uyum sağlamak da çözüm olabilirdi. Ben onun yerine düşündüklerimi müzikle anlatma yolunu seçiyorum. Başka bir iletişim pratiğim olmadı-ğından sanırım.

■ **Şarkıyı yine DIY (Do It Yourself) olarak kaydetmişsin. Bir süredir özellikle genç müzisyenlerde bu yönetime bir kayma var değil mi? Nasıl değerlendiriyorsun bu durumu?**

DIY yönteminin en büyük avantajları hızlı ve ekonomik olması. Gençlerde bu yönetime kayma olması bu açıdan anlamlı. Her şeyin bu kadar hızlı aktığı bir dünyada bir şeyleri yavaş yapmak, istenen bir şey değildir sanırım. Ekonomik boyutu da artık bir laptop’ınız bir de mikrofonunuz varsa her şeyi yapabiliyorsunuz. Koca koca stüdyolara paralar vermek, çok teknik konulardan anlayan insanlar bulmak falan gerekmiyor. Ayrıca bence diğer bir sebebi de sosyal medyada insanların kusursuz gözükmelerinden kaynaklı olarak eleştiriye tahammülün olmaması sanırım. Sosyal iletişimin zayıflaması da ayrı bir faktör. Grup müziğinde ya da prodüktör, yapım şirketi vs. gibi diğer figürlerin/faktörlerin dahil olduğu durumlarda aynı zamanda sosyal bir dinamik de yürüyor. Çıkan sorunları iletişimle halletmek gerekiyor. Bunlar emek, zaman, sabır hatta yeri geldiğinde taviz gerektiren durumlar. DIY işlerin çok daha kolay yürüdüğü bir yöntem. Bir de tabii gereken alanlarda uzmanlığın azalmasıyla genre açısından da değişiklikler yaratıyor. Örneğin lö-fi akımları var artık. Mix bilmeyince, stüdyodan uzak olunca yavaş yavaş ortaya çıkıyor bunlar. Hepsinin değerli olduğunu düşünüyorum, neyin iyi neyin kötü olduğu bizim tanımlamamızdan ziyade kitlesel bir tanımlama. Kim nasıl keyif alıyorsa öyle yapmalı bence.

OĞUZ
PANCAR

Otoportreler - II

Kendini tanrılara denk gören Marsias'ın Tanrı Apollon tarafından derisi yüzülerek cezalandırıldığını bilen ve halk arasında uzun yıllardır "Il Divino" (Tanrısal) olarak adlandırılan Michelangelo'nun, alçak gönüllü olmayı unutmaması için kendine yaptığı bir hatırlatma belki de bu...

Geçen hafta, Batı'daki ilk otoportre örneklerinin kendini resimdeki yansımalar arasına gizleyen utangaç ressamlarla başladığından söz etmiştik. Bu haftakiler onlardan çok az daha cesaretli, kendilerini eserlerindeki kalabalıklar içine saklayan ressamlardan örnekler vereceğiz.

Önce sanatçının kendini en iyi gizlediklerinden başlayarak kimliğinin açıkça belli olduğu resimlere doğru ilerleyelim.

ANDREA MANTEGNA

İlk örneğimiz Andrea Mantegna'nın Ducale Mantova Sarayı'nın duvarlarını ve tavanını süsleyen freskleri. Sanatçı, 1465'te başlayıp 1474'te tamamladığı "Camera degli Sposi" (Düğün Odası) freskinde kendine de yer vermiş. Odadaki süslemelerle bezeli sütunların birindeki maskeye çok dikkatle bakanlar, Mantegna'nın yüzünü süslemelerin arasına gizlediğini fark edebilirler.

SANDRO BOTTICELLI

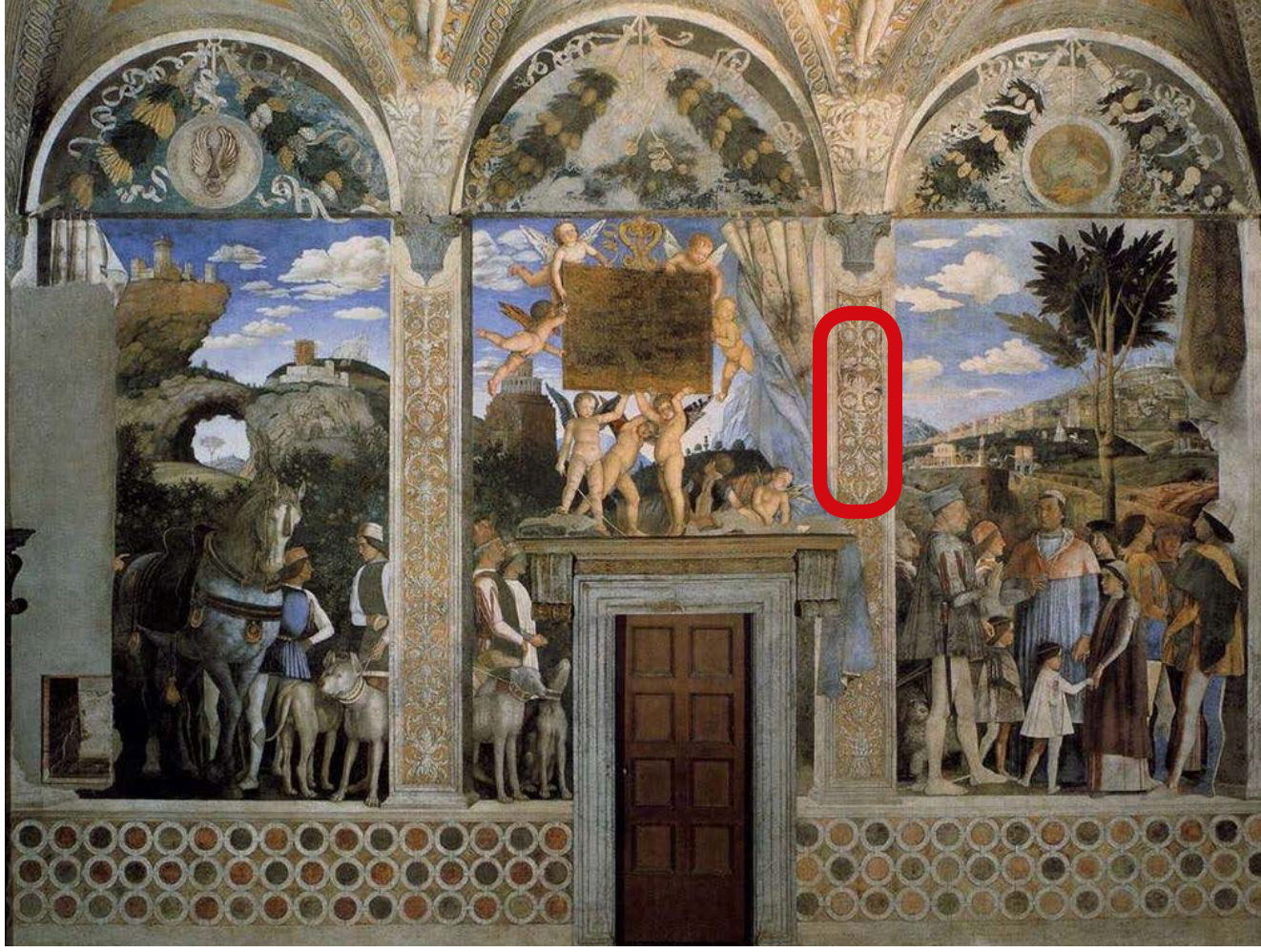
İkinci örneğimiz Sandro Botticelli'nin ünlü "Kralların Tapınması" tablosu. Resim, doğumunu önceden "haber alan" üç kralın⁽¹⁾ İsa'yı görmek ve ona iman etmek için Beytül-lahim'e gitmesini ve Meryem'i ziyaret etmesini konu alır⁽²⁾. Resimde ön sıra en sağda duran ve gözünü izleyiciye dikmiş kişi Botticelli'dir. Botticelli'nin bu resimdeki duruş ve ifadesi, kendini resimlerine ilıştiren pek çok Rönesans sanatçısı tarafından da benimsenecektir.

MICHELANGELO

Ve bir başyapıt: İtalyan Rönesansı'nın büyük ustası Michelangelo'nun, Vatikan'daki Sistine Şapeli'nin sunak duvarına yaptığı "Kıyamet Günü" freski.

İsa'nın dünyaya ikinci gelişini ve Kıyamet Günü'nü betimleyen bu olağanüstü freskte üç yüzden fazla çıplak figür bulunuyor; bunlar İsa'nın, onların cennete mi cehennem mi gidecekleri konusunda verecekleri hükmü bekleyen insanlar. Eser, dinsel kutsallık taşıyan kişileri bile üstelik Vatikan'ın duvarlarında - çıplak resmederek dünyadaki konumları ne olursa olsun Kıyamet Günü'nde herkesin eşit olacağı mesajıyla uzun süre dinmeyecek bir tartışma başlatır; öyle ki tepkilerin yıllarca sürmesi nedeniyle Kilise eserdeki figürlerin açıkta sergilenen cinsel organlarını "örtmek" zorunda kalır⁽⁵⁾.

Dikkatlice bakınca freskteki figürlerden birinin elinde yüzülmüş -bütün- bir insan derisi tuttuğunu fark ediyoruz, Aziz Bartalmay bu. Ancak, Ermeni Krallığı'nda önce derisi canlı canlı yüzülüp sonra başı kesilerek öldürülen Bartalmay'ın elinde tuttuğu derideki baş bölümü

Camera degli Sposi, Andrea Mantegna, Mantova, 1465-74

kendisine değil, ressam Michelangelo'ya benziyor; nedense büyük sanatçı kendini eserine çok garip bir biçimde eklemeyi seçmiş. Bunun nedeni konusunda söylenenler çeşitli; sanatçının, Sistine Şapeli'nin tavanına 1508-1512 arasında yaptığı olağanüstü freskin Hristiyan sanatının en büyük eseri olarak nitelenmesi nedeniyle bu siparişi de kabul etmek zorunda kaldığı, ancak beş yıl süren çalışmalarından aşırı yorulduğu (fresk tamamlandığında yetmiş yaşına yakındır), yapılan yorumlardan başlıcası.

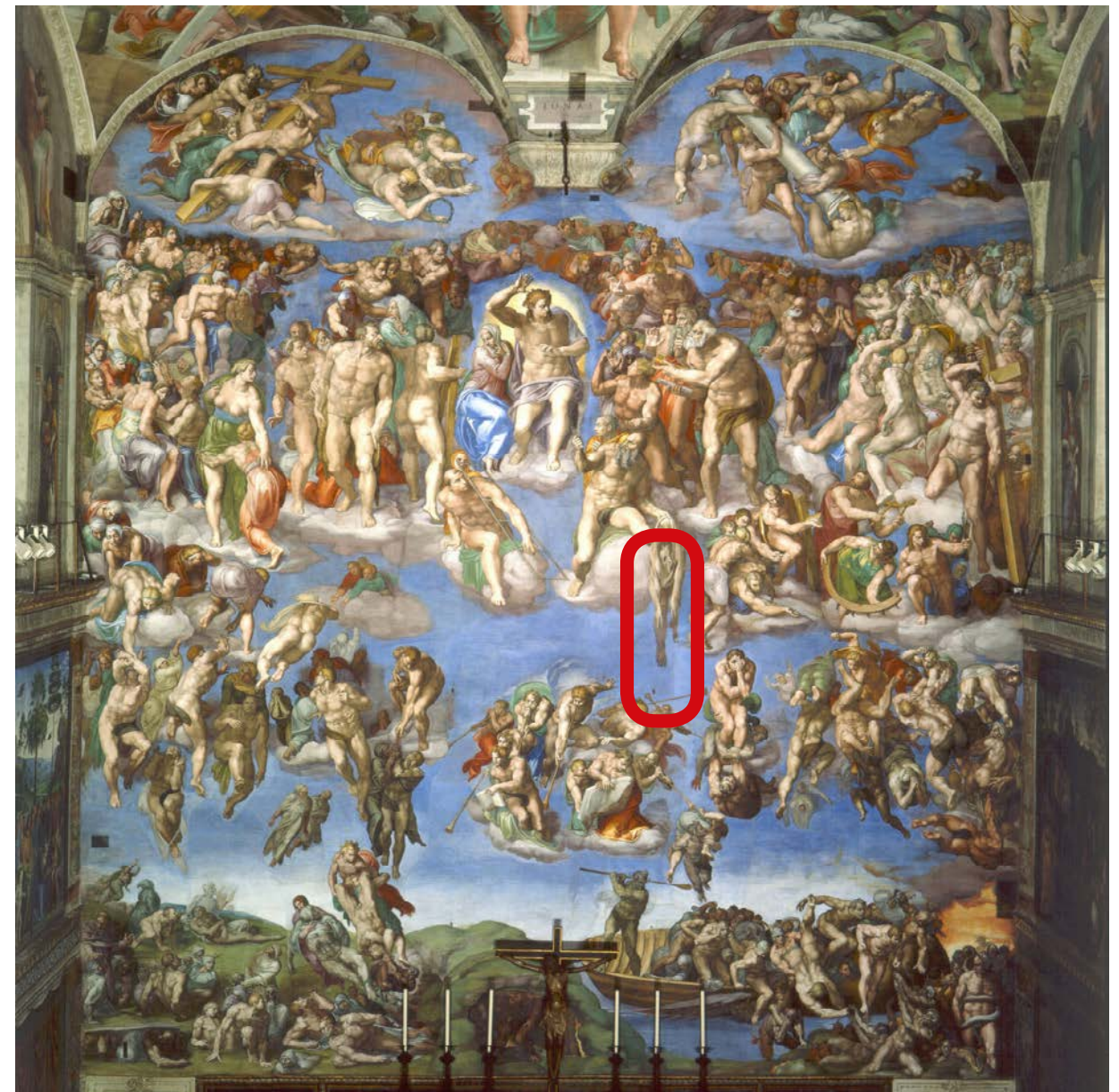
Ancak yüzülmüş deriyi farklı bir biçimde yorumlamak da olası, sanki burada Yunan mitolojisindeki Apollon ve Marsias söylencesine de bir gönderme var. Kendini tanrılara denk gören Marsias'ın Tanrı Apollon tarafından derisi yüzülerek cezalandırıldığını bilen ve halk arasında uzun yıllardır "Il Divino" (Tanrısal) olarak adlandırılan Michelangelo'nun, alçak gönüllü olmayı unutmaması için kendine yaptığı bir hatırlatma belki de bu...

CARAVAGGIO

Sıradaki eserimiz yine bir başyapıt: Caravaggio'nun -büyük olasılıkla 1610'a doğru yaptığı- "Golyat'ın Kesik Başıyla Davut" tablosu. Resimde genç hatta çocuk yaşta ki Davut'u bir elinde Golyat'ın -henüz gövdeden ayrılmış- kesik başını tutarken görüyoruz, diğer elinde de kanlı kılıcı var. Caravaggio, Yahudi/Hristiyan mitolojisindeki en bilindik öykülerden birini tuvale dökerken yine tüm ustalığını göster-

Golyat'ın Kesik Başıyla Davut, Caravaggio, 1605-1610

Kıyamet Günü, Michelangelo, Sistine Şapeli, 1536-1541

miş. Ressamın pek çok eserinde kullandığı *chiaroscuro*⁽³⁾ tekniğinin göz alıcı bir örneği olan resmin öyküsü de ilginç.

1606'da, başı zaten dertten hiç kurtulmamış olan Caravaggio düelloda bir rakibini öldürünce cinayetle suçlanır; bunun üzerine önce Napoli, sonra da Malta ve Sicilya'ya kaçmak zorunda kalır ancak aklında hep Roma'ya geri dönemecek vardır. Kimi dostlarının, suçunun bağışlanması için araya girmesine karşılık Kardinal Borghese'in⁽⁴⁾ bunu kabul etmediği ve ısrarla Caravaggio'nun kellesini istediği biliniyor. Denir ki buna karşılık Caravaggio da Golyat'ın kesik başını kendi suretinde resmettiği bu tabloyu yapar ve böylece kellesini -simgesel olarak- Kardinal'e sunarak ondan bağışlanma diler.

[Daha ilginç olansa resimdeki Davut'un -esere ressamın çırağı ve sevgilisi olan Cecco del Caravaggio'nun modellik yaptığı bilirse de- Caravaggio'nun çocukluğuna çok benzemesidir. Golyat'ın, elinde tuttuğu başına büyük bir keder ve hatta küskünlükle bakan Davut, parlak bir gelecek vaat eden genç bir ressamken şimdi bir katil ve kaçak durumuna düşen Caravaggio'nun kendisiyle iç hesaplaşmasına işaret ediyor gibi.]

Resmin çok beğenilmesi sayesinde midir bilmiyoruz ama

sonunda Caravaggio'nun suçu bağışlanır ve Roma'ya dönmesine izin çıkar; ancak uzun dönüş yolunda ateşli bir hastalığa yakalanan büyük ressam Roma'yı tekrar göremeden yaşamını kaybedecektir.

Kendini resmine ilıştiren ressamlara örnek olarak bir de Velázquez'in "Nedimeler"i⁽⁶⁾ var tabii ancak "Nedimeler" birkaç satırla geçiştirilemeyecek kadar önemli bir resim. Haftaya onunla devam edelim...

(1) Aslında söyleneceye göre İsa'yı görmeye giden kişiler kral değil "magi"lerdir. Yunanca "magos"tan diğer Batı dillerine de geçen "magi", eski Farsça'da büyü anlamına gelen "magu" sözcüğünden türemiştir. Antik Pers İmparatorluğu'nda doğa üstü güçleri olduğuna inanılan "maguş"lar, Med kabilesinden Zerdüşt rahipleridir. İslâm kaynaklarındaki mecûs, mecûsî sözcüklerinin kökeni de aynıdır; benzer şekilde Batı dillerindeki "magician", "magicien", "mago" sözcükleri de Eski Farsça "magu"dan türemiştir.

(2) Hristiyanlıkta "6 Ocak Yortusu" ya da "Epifani Bayramı" olarak bilinir ve İsa'nın doğumundan 12 gün sonra kutlanır.

(3) İtalyancada "ışık ve gölge" anlamına gelir.

(4) Kardinal Scipione Borghese; dönemin en güçlü din adamlarındandır, aynı zamanda sanatçıların koruyucusu ve önemli bir koleksiyonerdir; Caravaggio ve Bernini, korumasındaki en önemli sanatçılardır.

(5) Resimdeki cinsel organların "örtülmesi" işi -muhtemelen Michelangelo'nun 1564'teki ölümünden sonra- ressam Daniele da Volterra tarafından yapılır, Volterra resimdeki kimi bölgeleri üzerine bir örtü, şal vb çizerek kapatır.

(6) Las Meninas; Diego Velázquez'in 1656 tarihli resmi.

Bilgelerin Tapınması, Sandro Botticelli, Uffizi Müzesi, 1475

MURAT
BERGİ

Bir resim
bin kelime

bin kelime
bin kelime

GAZETE PENCERE

AŞIYA RAĞMEN RAKAM KORKUNÇ

Vaka Sayısı 250 milyonu aştı

Pandeminin sona ermesi için hâlâ aşı tek şans olarak görülüyor ama bir yandan aşıya ilişkin tereddütler diğer yandan aşıya erişimin sınırlı olması nedeniyle vakalarda artış da devam ediyor. Kovid-19 verilerinin derlendiği internet sitesi Worldometers verilerine göre dünya çapında salgında tespit edilen vaka sayısı 250 milyonun üzerine çıktı. Vaka sayısında ABD lider. Türkiye, Brezilya, Hindistan, İngiltere ve Rusya'nın ardından 6. sırada. 4'de

Aşı kararsızlığı var

Aşı ile ilgili kampanyayı etkisiz yürüttüğü gerekçesiyle eleştirilen Sağlık Bakanı Koca, sosyal medyadan, aşılama Türkiye'nin istenilen noktada olmadığını duyurdu, bunu 'kararsızlığa' bağladı. Koca aşısı tam olmayanlara, "Sürüncemede bırakmayın" diye seslendi.

Vefat yine 200'ün üstünde

Sağlık Bakanlığı'nın korona tablosuna göre son 24 saatte hayatını kaybedenlerin sayısı 203. Bakanlık, yapılan 358 bin 326 korona testinden 27 bin 474'ünün pozitif çıktığını duyurdu. Son 24 saatte iyileşenlerin sayısı ise pozitiflerin sayısından yüksek; 30 bin 584.

HELALLEŞMEMİZ GEREKİYOR

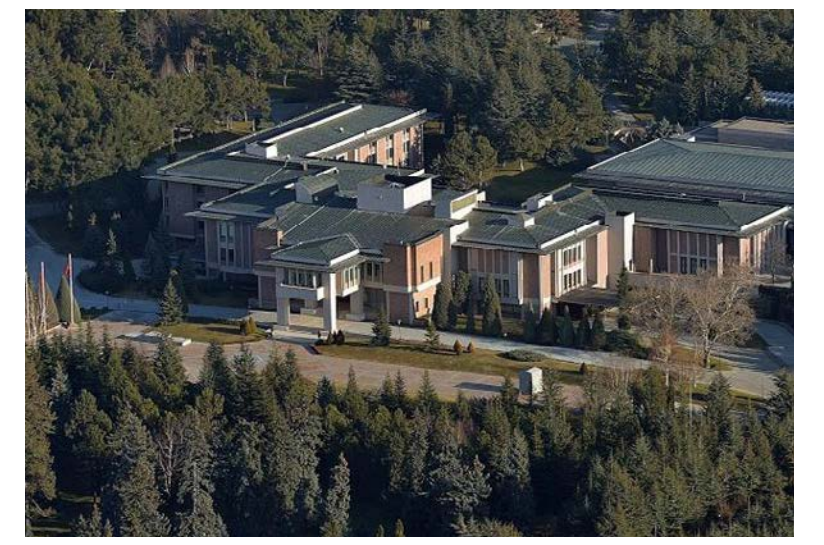
Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu muhafazakar çevre ile aralarındaki soğukluğun nedenini özeleştiri yaparak açıkladı, "Eksiğimiz var, oturup konuşmadık" dedi. CHP lideri bugünkü durumu, 'Helalleşmemiz lazım, aramızdaki duvar yıkılmaya başlıyor' diye tanımladı. 2'de

BEŞTEPE'Yİ ÇANKAYA İLE SAVUNDU

TBMM'deki bütçe görüşmeleri sırasında, 'Saray' tartışmalarına yanıt veren Çalışma Bakanı Vedat Bilgin savunmasını Çankaya Köşkü ile yaptı.

Bilgin, Cumhuriyet'in en yoksul yıllarında Atatürk'ün de Çankaya Köşkü'nün inşaatını başlattığını söyledi. 6'da

MEHMETGİLLER AYTUNA TOSUNOĞLU yazdı 2'de	YA İNERSE İ. BÜLENT ÇELİK yazdı 3'te	MORALİNİ BOZMA: KAYIRIYORUM GALİP UMUT ÖZDİL yazdı 6'da	PERSPEKTİF: AMERİKAN DEMOKRASİSİ VE YUMUŞAK GÜÇ JOSEPH S. NYE yazdı 8'de	BABY SHARK VE SQUID GAME'İN ORTAK NOKTASI SİZCE NEDİR? ATIF ÜNALDI yazdı 9'da	BEŞİKTAS'I YENMEDİLER KEREM KIRÇUVAL yazdı 10'da	LİDER APOLET SÖKTÜRMEDİ! CEVAR KOL yazdı 10'da
---	---	--	---	--	---	---

KARTAL SON DAKİKADA KAYBETTİ

1-2

Sierra Leone'de büyük facia

Sierra Leone'nin başkenti Freetown'da petrol taşıyan bir tanker, bir kamyonla çarpıştıktan sonra patladı. 99 kişi öldü, en az 100 kişi yaralandı. 5'te

AB süreci durmadı suya düştü

AB'nin eski Ankara Büyükelçisi Pirini Türkiye'nin Avrupa yolculuğuna ilişkin umutsuz.

TÜRKKAN ALEYHİNE MİTİNG İÇİN VALİLİK DEVREDE

İLAÇTA DÖVİZ KURU KRİZİ

6

5

2

DR. AYTUNA TOSUNOĞLU
İletişim bilimleri

MEHMETGİLLER

Yaşamının sonlarına doğru yol boyunca yaptıklarını temiz bir deftere çekmek ister, insan. Muhasebe yapar. Öteki tarafa geçmeye az kala aynada aklanmak ihtiyacından başka bir şey değil. Bir tür prova gibi düşünün, sonsuz ışık ilk ve son defa gözbebeğinden içeri girmeden önce, perdenin arkasında prova yapmak gibi...

Beyin hatırlama melekesi üzerinde zikzaklar çizerek kayarken, sarıldığı sütun ya da kolon hatalı dikilmiş oraya. Bunu görmüyor. Göremeyecek. Devlet için yaptığını, dolayısıyla doğru olanı yaptığını söylüyor. İşkence uyguladığını, pişmanlık duyduğünü ekliyor. Konuşan, Mehmetgillerden bir tanesi. Hangisi olduğu önemsiz. O kadar önemsiz ki, sonbaharda yere düşen yaprağın toprakla buluşmasından sonra bakteri ve mantarların yardımını alarak parçalanması bile daha önemli. Uğur Böceği

larvaları ve işlevselliği daha önemli.

Yaşadığımız toprakları bu insansılarla doldurduk. İşkence uygulamaları batı ülkelerinde bile var, diyor. Çok eskiden geliyor, diyor. Kimseyi öldürmedim ama bağırıttım diyor. Bağırınların, onların annelerinin, babalarının, sevgililerinin, çocuklarının, doğamamış çocuklarının can acısıyla boşluğa bıraktıkları haykırıları yaşamı boyunca işkencenin kulak zarını tarumar etse, keşke. Aslına düşünmediği, erdemli olmadığı, gerçeğin ve bilginin peşinde koşmadığı için kolayca sarıldığı devlet sütunu üstüne devrilsen, keşke. Ama, ölmese.

İşkenceyi onaylayarak, emir-komuta zincirinin açık bir şekilde set edilmiş kurallarıyla var olan bir durummuş gibi göstermek istiyor bu Mehmetgiller. Devletin, düşman olarak belirlediği ne ise, kim ise onlardan bilgi sızdırmak ya da cezalandırmak için işkence yapıyor gibi görün-

mek istiyorlar. Ama, kazın ayağı öyle değil, işte. Tek bir amacı var, Mehmetgillerin. O da düşman bellediğini utandırmak... İşkencenin siyasi gerekliliğini başka türlü savunsalar da gerçek budur; utandırmak. Böyle bir kriter ve sinamayla ulusal ve ırksal üstünlük peşinde oldular.

Sütun, yamuk.

Latince bir deyim var, "Arx tarpeia Capitoli proxima". Anlamı, "Tarpeian Kayağı başkente yakındır". Bu cümle, milattan önce 500'lü yıllarda, bir insanın makbul sayılmayarak harcanmasının hızla gerçekleşebileceğine dair bir uyarı niteliğini taşır. Roma mahkemesinin dışında işleyen bir sistemdir. Belli grupların düşman olarak gördüğü kişiler hayal edilemeyecek işkence yöntemlerinden geçirildikten sonra bu kayalığa getirilip, aşağıya atılırdı. Ölümünden daha kötü bir kader olarak görülürdü, kayalık

tepesinden aşağıya savrulmak. Çünkü utanç damgası taşıyordu. Tarpeian Kayağı, hukuk dışı işlerin yeri olarak ayrılmıştı.

İşkence, bellekte saklanan bir miras gibi varlığını sürdürüyor. Geçmişin barbarlıklarını devam ettiriyorlar. Mehmetgilleri ve onları yetiştirenleri Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın (TİHV) yaptığı gibi yargıya taşımak ve takipçisi olmak hepimizin görevidir. İşkence, uluslararası hukuka göre mutlak olarak yasaktır. Hangi sütuna sırtlarını dayayarak yapıyorlarsa yapsınlar, aklanamazlar, haklı çıkamazlar.

Mehmetgiller, suçludur.

Yargılanmalıdır.

Onun ağzından çıkan şu cümleyle başbaşa kalınız, biraz zaman geçiriniz; "Başka türlü konuşma imkânı yoksa işkence olabilir, çünkü çok inatçı tipler var."

'HELALLEŞMEMİZ GEREKİYOR'

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, "muhafazakâr dünya ile oturup konuşmadıklarını ve eksikleri olduğunu" belirterek, "Helalleşmemiz lazım, aramızdaki duvar yıkılmaya başlıyor" dedi. Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun olası Cumhurbaşkanı adaylığı için de konuşan Kılıçdaroğlu, "Belediye başkanlarımızın görevlerine devam etmesini istiyorum" açıklamasını yaptı.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Karar TV'de Gündem Özel programında Taha Akyol ve Elif Çakır'ın sorularını yanıtladı.

Kılıçdaroğlu'nun muhafazakar kesimle ilgili açıklamaları şöyle:

"Bizim muhafazakâr dünyayla helalleşmemiz lazım, eksiklerimiz var, oturup konuşmadık, derdinizi dinlemedik, Ankara'da oturduk durduk. Şimdi bu yıkılıyor ama karşılıklı güven de

oluşmaya başladı. Ama belli bir zaman dilimine ihtiyaç var. Dindar kesim de ülkenin gidişatından rahatsız. Onlar da değişim istiyor. Bütün mesele karşılıklı güveni oluşturmak"

ADAYLIKLAR İLGİLİ EN NET MESAJ

Kemal Kılıçdaroğlu son dönemde artan aday tartışmalarına da değindi. Ankara ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlarının görevlerine devam etmelerini istediğini tekrarladı. CHP liderinin adaylık tartışmalarına yeni bir boyut getiren açıklaması şöyle: "Belediye başkanlarımızın görevlerine devam etmelerini istiyorum. Öncelikle belediye meclislerinde çoğunluğumuz yok. Önce bir bulundukları kentin güvenini kazansınlar önlerinde bir zaman var"

ASLINDA 'BEN' DEĞİL 'BİZ' DEMEK LAZIM

CHP lideri Kılıçdaroğlu son dönemde "ben" demesinin kendi partisinden de

tepki gördüğünü anlattı, bunu biraz da kürsü heyecanına bağladı.

"Aslında kürsüye çıkınca zaman zaman heyecanlanıyoruz. Ben sözcüğünü fazla kullandığım için partililerden de zaman zaman eleştiri geliyor. Ama bazı vatandaş 'sen ne yapacaksın?' diye soruyor bunun da bir cevabı olabilir. Ama işin doğrusu 'biz' çerçevesinde bakmaktır. Zaten saygın, sağduyulu düşünen bir ittifakımız var. Belki 'ben' yerine 'biz'in kullanılması daha doğru"

Kılıçdaroğlu Millî İttifak'ta bir sorun görmediğine de vurgu yaptı, "6 partinin ortak talebi de demokrasi. Aramızda sorun var mı? Benim gördüğümüz kadarıyla hiçbir sorun yok. E her birimiz ayrı partiyiz ama önemli olan şu biz bu ülkeye demokrasiyi getirecek miyiz? Getireceğiz. En son örnekten tezkerede biz hayır dedik İYİ Parti evet dedi ne yaptık kavga mı ettik hayır" ifadelerini kullandı.

"KIYAMAM BENİ DE ÜZDÜN ŞİMDİ"

CHP İstanbul İl Başkanı Canan Kaftancıoğlu, katıldığı bir canlı yayında, İstanbul seçimlerini AK Parti'nin kaybetmesinin ardından ağladığını söyleyen İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'yu "Kıyamam, beni de üzdün şimdi" diyerek ti'ye aldı.

CHP'li Kaftancıoğlu da Twitter'dan Soylu'nun sözlerinin yer aldığı videoyu paylaşarak, "Kıyamam, beni de üzdün şimdi: Bugünden söyleyeyim çok yakında bir kez daha üzeceğiz. Küsmen, darılmaca yok #AzKaldı" ifadelerini kullandı.

BÖLGEDE SESSİZ DEVRİM YAPTIK

İlusu Barajı'nın açılışına katılmak için gittiği Batman'da konuşan Cumhurbaşkanı Erdoğan, daha önce yaptığı "Kürt sorununu çözdük" görüşüne paralel değerlendirmeler yaptı. Attıkları adımların Avrupa tarafından, "Sessiz devrim" diye nitelendirildiğini anlatan Cumhurbaşkanı, "Kürtçe konuşmanın, türkü söylemenin, okumanın, yazmanın suç olmaktan çıkartılması başta olmak üzere asırlık tüm sorunları çözecek adımları biz attık biz! Anayasadan kanunlara kadar tüm mevzuatı, tüm uygulamaları, anlayışları hak ve adalet temelli bir dönüşüme tabi tuttuk" ifadelerini kullandı.

'PKK KAN DÖKMİYİ SEÇTİ'

Erdoğan çözüm sürecine de değindi, sürecin sonuçsuz kalmasının sorumluluğunu PKK'ya bağladı, "Çözüm süreci diye, akıllarda kalan son bir hamleyle Türkiye'yi terör örgütünün tasallutundan

tamamen kurtaracak bir adım daha attık. Amacımız artık bu meseleyi ülkenin gündeminden ebediyen çıkartıp, tüm enerji ve vaktimizi asıl hedeflerimize yöneltmeyi sağlamaktır. Her türlü riski göze alarak, her türlü tenkidi göğüsleyerek başlattığımız bu samimi süreç, terör örgütünün silahı ve kan dökmeyi seçmesi sebebiyle sonuçsuz kaldı" dedi.

'CHP İLE HDP'Yİ DIŞ GÜÇLER BİRLEŞTİRDİ'

CHP ve HDP'ye aynı anda yüklenen, yaşanan sorunları dış güçlere bağlayan Erdoğan, "Kürt kardeşlerimize yapılan en büyük zulümlerin altında imzası olan parti ile Kürt kardeşlerimizin ismini istismar eden bir parti acaba hangi güç bir araya getirmiş olabilir? Bu soruya verilen samimi cevap, Türkiye'nin son 8 yılda yaşadıklarının sebebinin de ortaya koyacaktır" diye konuştu.

Erdoğan'ın ziyareti için antik kentin kayalar ile dolgu yapılan tarihi İpek Yolu üzerindeki alana helikopter pisti yapıldı.

İYİ Parti Grup Başkanvekili Lütfü Türkkan, Bingöl'deki vatandaşlara müdahalesi ve küfür nedeniyle aldığı eleştirilerin ardından özür diledi. Türkkan, sosyal medya hesabından yayınladığı videoda gergin ortam nedeniyle doğru olmayan kendisine de yakışmayan ifadeler kullandığını belirterek "Milletimizden özür diliyorum" ifadesini kullandı.

Türkkan, Genel Başkan Meral Akşener'e daha önce sosyal medyada hakaret ve küfür ettiğini söylediği bir vatandaşın Bingöl'de karşılarına çıktığını ve vatandaşın kalabalıktan uzaklaştırmak isterken kendisinin de küfürlerle maruz kaldığını belirtti. Türkkan, şöyle devam etti: "Netice itibarıyla o sinir gerginliği sonucu hiç yapmamam gereken bir şeyi yapmışım, hakaret etmişim, kötü söz-

ler söylemişim. Bunlar doğru olmayan, bana da yakışmayan ifadeler, bunun da farkındayım. Başta bütün milletimizden, genel başkanımız başta olmak üzere tüm kadınlardan, partililerimizden özür diliyorum"

İYİ Partili Türkkan'ın görüntüleri çok tartışılmış, özellikle iktidar partisi sözcüleri Türkkan'ı hem eleştirmiş hem de özür dilemeye davet etmiş. Bingöl valiliği ise az rastlanır bir girişimin altına imza attı, Şehit Yakınları Derneği'nin Türkkan'a tepki için düzenleyeceği miting çağrısını yaptı. Valilik Basın ve İletişim Müdürlüğü'nden gönderilen mesajda "Bingöl'de şehit ailemize hakaret eden Lütfü Türkkan ve arkasındaki şer güçlerin kinamak üzere" ifadeleri yer aldı ve mitinge çağrı yapıldı.

DEVA Partisi lideri Ali Babacan, Anayasa Mahkemesi'nin kapatılmasıyla ilgili açıklamalar yapan MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'yi eleştirerek "Sayın Bahçeli AYM'yi kapatmaktan bahsediyor. Kusura bakmayın bu sizin haddiniz değil" dedi.

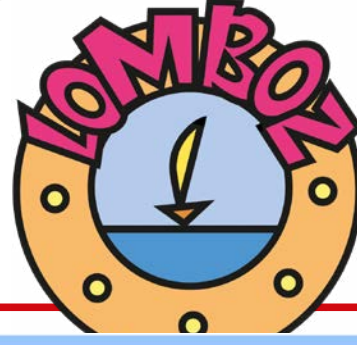
İstanbul'da partisinin ilçe kongresinde konuşan Babacan "Biz artık vatandaşlarımızı yepyeni bir sözleşmeye davet ediyoruz. Biz vatandaşlarımızı tam demokratik, özgür ve zengin bir Türkiye'ye davet ediyoruz.

Önce bu tek adam sistemine ve zihniyetine son vereceğiz. Demokratik parlamenter sistemine geçeceğiz, hukuku ayağa kaldıracacağız. İktidarın sopasını yargının üzerinden çekeceğiz. Hak ve özgürlüklerden bir adım dahi geri atmayacağız. Gasp edilmiş her türlü hakkı teslim edeceğiz. KHK'lılar dahil" ifadelerini kullandı.

BÜ ÜLKE DENEY LABORATUVARINIZ DEĞİL Kİ YA

Babacan'ın gündeminde cari

fazla hedefiyle faizleri indiren, enflasyonu ve kurları serbest bırakan yeni ekonomik uygulamalar da vardı. DEVA Partisi Genel Başkanı, "Bunlar ekonomiyi mahvetti. Bu ülkenin ekonomisini berbat ettiler. Yazık değil mi ya? Bu ülkenin haysiyetli insanlarına yazık değil mi? Bu hükümetin hiçbir konuda çözümünü yok. Ne var? Sayın Erdoğan'ın "Ben ekonomistim" deyip aklına geleni yapması var. Bu ülke sizin deney laboratuvarınız değil ki ya" diye konuştu.

İ. BÜLENT
ÇELİK

Ya inerse

Kütahya'da, yap işlet devret usulü ile yolcu garantili olarak yapılan; garanti verilen tahmini yolcu sayısı 'yüzde 99' hata ile şaşan; böylece ilk dokuz ayında hazineden, işletmeciyeye 5,2 milyon Euro, bu şaşmanın bedeli olarak matiko edilen; elden canlı tokalanan, bir Zafer Havalimanımız zaten vardı...

Bu da onun adeta ruh ikizi!

...

Pistine "sivil olarak" kuşlardan, çekirgelerden başka hiçbir mahlukatın inip kalkmadığı, hiçbir tarifeli seferin uğramadığı, kimilerinin "Hayalet Havalimanı" diye tanımladığı 'Balıkesir Merkez Havalimanı'.

...

İşte, bir iki askeri uçak, bir iki özel jet... Hepsi o kadar!

...

Bankoları var, kulesi var, pisti var, bagaj kontuarlarıydı, yolcu salonlarıydı, iç hatlar dış hatlar, giden gelen yolcu girişleriydi, her şeyi var ama ilaç için bu tesislere bir yolcu getirip götüreni yok!

...

Bu havalimanına 1 milyon 150 bin Kw'lık enerji alım ihalesi açılmıştı.

"Atıl havalimanına bir de enerji

ihalesi mi?"

"Yandaşa iş vermek için yöntem yaratıyorlar!" şeklinde eleştiriler oldu.

İşletme açıklama yaptı!

"Yok öyle bişey, ne yandaşa işi? Biz zaten bu elektriği harcıyoruz. Amacımız toptan alıp ucuza getirmek!" diye kendini savundu.

...

Velhasıl ihale tamamlandı.

Peki kim kazandı?

İhalenin toplam rakamı pek büyük ve şanına yakışır bir rakam sayılmasa da bildiniz!..

...

Çalık Holding kazandı!

...

Ben şahsen bu durumda şaşılacak birşey görmüyorum.

Bu tarza alıştık.

İşletme, ihaleyi CeHaPe'lilere verecek değil ya!

...

Benim sorum şu:

"Arkadaş, madem bu vatandaşın parasını inşaatçılarınıza gömdünüz, havalimanı açtınız, neden iki yıldır yolcu geliş gidişini organize etmiyorsunuz?"

Yok, yolcu gelip gitmeyecekti, neden havalimanı açtınız?

Neden o güzelim çayırıları, meraları pist yaptınız da, o pistlere yolcu uçakları indirip kaldırmıyorsunuz?"

...

Uçak inmiyor ama "ya inerse!" diye havalimanı mı açılır?

Daha iyi ısınmak için öneriler

1- Kombinin derecesini düşürmeyi boşver!.. Enerji Bakanının dediğini, katmerleyerek, hatta afedersin şeyini çıkararak yap! Kombiyi direk kır!..

Sonra da ev ahalisine, "kombi servisi işini bana bırakın, o bende!" de!..

Ardından, "Aradım bulamadım!"; "Gelecekti gelmedi!"; "Bu servisler de hep aynı!" gibi bahanelerle 'evlad-ü iyal'ı en az iki ay battaniyelerle oyal!

Kışlık ortalama ödemen 'tak!' üçte bir oranında düşer!

...

yapabiliyor, ben niye yapamayayım diye düşün!..

Kuru fasulye ye! Osuruk hurması tüket, şimdi mevsimi! Yap bişeyler!

...

3- Kışın evde sinek besle! Sonra da onları çıplak elle yakalamaya çalış!

Bu işi en iyi kediler yapıyor. Düşündüm niye? Isınmak için!

Hayvanlar akıllı! Ben de denedim oluyor. Kombiyi ful kapatsan bile, onbeş dakikada bırak ısınmayı kan ter içinde kalıyorsun.

...

4- Aşıların tamamsa, belirli aralıklarla kovit kliniklerine takıl, sağda solda derin nefes al, kovit kap!..

Öldürmüyor ama sağlam ateş yapıyor! Üşüyor gibi hissetsen de bil ki iliklerin kemiklerin ısınıyor. En maliyetsizi bu!

Aşı karşıtı filansen veya sadece iki sinovac aşıylısan sakın bunu deneme! Denersen de beni tanıma!

...

5- Bu öneri emeklilere: Bir tür yatırım yap!

Üç ay doğalgaz ve elektrik faturan için ödeyeceğin parayı tüketici kredisi olarak çek. Afrika'nın güneyinde, herhangi bir ülkeye bilet al! Kuzey yarımkürenin bizim bulunduğumuz bölgesinde kış iken Güney yarımkürede çapraz meridyende yaz olur.

En az dört ayı orada geçir! Elinde mızrak, totonda yaprak, "gulelek gulelek!" dans edip mevsim sonunda geri gel.

Maaştan artan parayı hayır hasenata yatır!

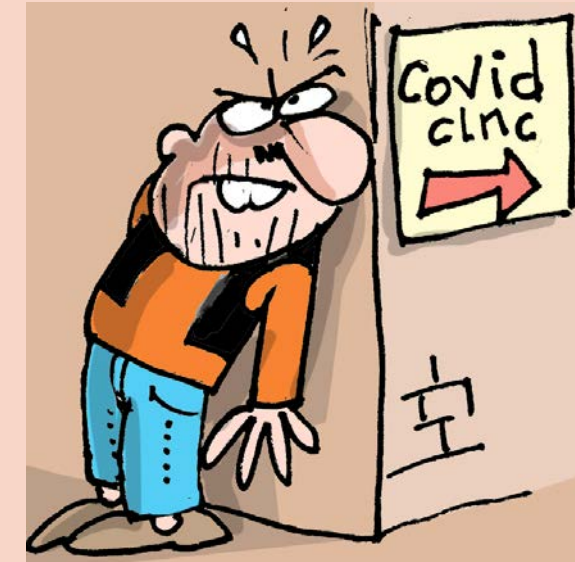

2- Ford Motor'un kurucusu Henry Ford'un bir meseli var!..

Baba diyor ki, "iki kat ısınmak istiyorsan odununu kendin kır!"

Bu şıardan yola çıkarak gazını kendin üretmeye çalış! Zordur!

Yılma, vazgeçme, pes etme! İnek bunu

ÇOCUKLAR AŞILANMADAN SALGIN BİTMEZ

Halk Sağlığı Profesörü Kayıhan Pala diyor ki "Her gün bir uçak dolusu insanımızı kaybediyoruz!"

...

İnsanoğlu nasıl da alışıyor!..

Evlerden irak, her gün, her birinde bu kadar insanı kaybettiğimiz bir seri uçak faciasını, böyle iki yıl değil, sadece bir ay boyunca yaşasaydık; bütün hava kurumları iflas etmiş; bütün havalimanları kapanmış; değil uçağa binmek, sağda solda, uçağın lafını bile edenlerin narın boynuları bedenlerinden ayrı düşürülmüş olurdu...

Pandeminin ilk yılının ortalarında Lombos köşesinde yazmıştık.

"Her gün yolcuyla dolu bir uçak düşüyor ama dağa bayıra çakılmıyor!

Pazar yerine düşüyor!

Bize söylenen kayıplar ise, sadece uçakta bulunanlarla sınırlı.

Pazar yerinde kaç kişi can veriyor onu bizden hep saklıyorlar!" diye...

...

Aynı süreçte yine burada yazdık!

"Önce öğretmenleri ve öğrencileri aşılalım!

Hem eğitim ve öğretim aksamadan devam etsin Hem de çocuklar taşıyıcı olmaktan çıksın. Çocuklar taşıyıcı olduğu süreçte okulda, birbirlerinden virüs alıp evlere servis edecekler.

Aklın yolu bir. Milyonlarca çocuk, virüs kuryesi gibi taşıyıcı olduğu süreçte bu salgın bitmez, yeni mutasyonlarla, hatta çocuklara da ciddi zararlar verebilecek hale dönüşmüş yeni mutantlarla yoluna devam eder!"

...

Sakalımız yok ki sözümüz dinlensin!

KARADENİZ'DE HAMSI BOLLUĞU

Karadeniz'de geçen yıl sınırlı miktarda avlanan hamside bu yıl bolluk yaşanıyor. Trabzon'da kilosu 10 ila 15 liradan satılan hamsi için tezgahlarda sıra var.

Karadenizli balıkçılar, ağlarını denize bırakmayı sürdürüyor. Geçen yıl az miktarda avlanan, sezonun büyük bölümünde ise av yasağı getirilen hamsi bu sezon balıkçıların yüzünü güldürüyor.

Bereketli bir av sezonu geçiren balıkçılar, bol mik-

tarda hamsi avlıyor. Trabzon'da kilosu 10 ila 15 liradan satılan hamsi büyük ilgi görüyor. Tezgahlarda istavrit 15 TL, lüfer 70 TL, kalkan 200 TL, sargan 50 TL, barbun 40 TL, mezgit ise 35 ila 65 TL arasında satılıyor.

Hamsinin ideal boyutlarda ve bol olduğunu belirten balıkçı Mehmetcan Örseloğlu, "Tezgahlarda hamsi bolluğu yaşanıyor. Havaalar soğudukça daha da lezzetlenecektir. Fiyatı çok iyi" dedi.

İZMİT KÖRFEZİNDE ORKİNOS

İzmit körfezinde denizin temizlenmesi için alınan önlemler ilk meyvelerini vermeye başladı. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi geçen hafta düzenlenen 4. Uluslararası Balık Yakalama Yarışması'nda iki günde 1240 balığın oltaya takıldığını duyurdu. Bu balıklar arasında izmarit, lapin,

hani, istavrit, ispari, kırlangıç, öksüz, dil, gelincik, barbun, eşki-na, mezgit, iskorpit ve vatoz gibi farklı türler yer alıyor.

En son yaklaşık 50 yıl önce İzmit Körfezi'nde görülen ve haberlere konu olan orkinos da denizin derinliklerinde yeniden dolaşmaya başladı.

GÜNLÜK COVID-19 TABLOSU

06 Kasım 2021, Cumartesi 19:00

EN AZ İKİ DOZ AŞI OLMUŞ 18 YAŞ VE ÜSTÜ NÜFUS (%)	
2.DOZ AŞI YAPILMA ORANI	% 79,19
1.DOZ AŞI YAPILMA ORANI: % 89,59	
1., 2. VE 3. DOZ TOPLAMI	117.311.720
1.DOZ UYGULANAN	55.610.309
2.DOZ UYGULANAN	49.155.101
3.DOZ UYGULANAN	11.365.615

[1] ORDU , [2] AMASYA , [3] MUĞLA , [4] KIRKLARELİ , [5] OSMANİYE , [6] ÇANAKKALE , [7] ESKİŞEHİR , [8] BALIKESİR , [9] ZONGULDAK , [10] EDİRNE
[10] BAYBURT , [9] AĞRI , [8] BITLİS , [7] MARDİN , [6] BİNGÖL , [5] MUŞ , [4] SİRT , [3] DİYARBAKIR , [2] BATMAN , [1] ŞANLIURFA

TEST
SAYISI

358.326

VAKA
SAYISI

27.474

VEFAT
SAYISI

203

İYİLEŞEN
SAYISI

30.584

203 VEFAT 27.474 vaka

Sağlık Bakanlığı tarafından Türkiye'nin yeni korona virüs tablosu açıklandı. Açıklanan 24 saatlik verilere göre 27 bin 474 yeni vaka tespit edildi.

Virüs nedeniyle hayatını kaybedenlerin sayısı 203 oldu. Bir günde toplam 358 bin 326 test yapılırken, iyileşen hasta sayısı 30 bin 584 olarak kaydedildi. Sağlık Bakanlığı tarafından açıklanan tabloda, 2 doz aşılanma verilerine de yer verildi. En az 2 doz aşı olmuş 18 yaş üzeri nüfusu kapsayan verilere göre Türkiye'de 2. doz aşılanma ortalama yüzde 79,19 oldu. 1. doz ortalaması yüzde 89,59 olurken, 1., 2. ve 3. doz aşısını olan vatandaş sayısı toplamda 117 milyon 311 bin 720 'e yükseldi.

2 DOZ AŞILAMADA İLK SIRADA ORDU VAR

Verilerde, aşılamada önde giden illere de yer verildi.

Bakanlığın tablosuna göre yüzde 83,3 ile Türkiye'de en çok aşılanmanın gerçekleştirildiği Ordu'yu Amasya Muğla, Kırklareli Osmaniye, Çanakkale Eskişehir, Balıkesir, Zonguldak ve Edirne takip etti.

EN DÜŞÜK AŞILAMA ŞANLIURFA'DA

Bakanlığın tablosuna göre yüzde 54,1 ile Türkiye'de en az aşılanmanın gerçekleştirildiği Şanlıurfa'yı sırasıyla Batman, Diyarbakır, Siirt, Muş, Bingöl, Mardin, Bitlis, Ağrı ve Bayburt takip etti.

BAKAN: YÜZDE 79'UN KARARIYSA HEPİMİZE ÖRNEK OLMALI

Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, sosyal medya Twitter hesabından yaptığı açıklamada şu görüşlere yer verdi: Hedeflediğimiz aşı başarisına ulaşabilmiş değiliz. AŞI KARARSIZLIĞI bunun önemli nedenleri arasında. İlk dozu olmayanlar ve ikinci dozu erteleyenler konuyu sürüncemede bırakmayıp, ciddiyetle ele almalı. Bilgi kaynağımız bilim insanları, %79'un kararıysa hepimize örnek olmalı.

DÜNYADA VAKA SAYISI 250 MİLYONU AŞTI

Koronavirüs verilerinin derlendiği "Worldometers" internet sitesine göre, dünya çapında salgında tespit edilen vaka sayısı 250 milyon 8 bin 14'e yükseldi.

ABD, 47 milyon 280 bin 449 ile en fazla vakanın olduğu ülke konumunda bulunuyor. Vaka sayısında bu ülkeyi 34 milyon 344 bin 87 ile Hindistan, 21 milyon 862 bin 458 ile Brezilya, 9 milyon 241 bin 916 ile İngiltere, 8 milyon 755 bin

930 ile Rusya, 8 milyon 178 bin 901 ile Türkiye, 7 milyon 199 bin 332 ile Fransa, 5 milyon 980 bin 260 ile İran, 5 milyon 295 bin 260 ile Arjantin ve 5 milyon 25 bin 639 ile İspanya izliyor.

Kovid-19 nedeniyle dünya genelinde 5 milyon 57 bin 149 kişi hayatını kaybetti, iyileşen sayısı 226 milyon 333 bin 150 kişiye ulaştı. 18 milyon 617 bin 715 Kovid-19 hastasının tedavisi sürüyor.

SİNOVAC YENİ AŞIYI DUYURDU

Sinovac Medikal Direktörü Yongjun Gao, geliştirdikleri yeni aşıyla ilgili açıklamalarda bulundu. Gao, firması tarafından üretilen Coronavac aşısında geleneksel inaktif aşı teknolojisinin kullanıldığını anımsattı.

"HATIRLATMA DOZUNDAN SONRA ANTİKOR DAHA DA YÜKSELİYOR"

Sinovac firmasının uzun zamandır virüsün yeni varyantlarını takip ettiğini ifade eden Gao, "Sinovac firması şu an Delta ve Gama varyantlarına karşı aşı geliştirmekte. Geliştirilen aşı ile ilgili Ar-Ge çalışmalarımız bitmiş durumdadır. Klinik araştırması için Çin'in ilgili makamlarına başvuru yapmış durumdayız" dedi.

Yongjun Gao, 2 dozdan sonra uygulanan hatırlatma dozunun verilerinin incelendiğini kaydederek, "Hatırlatma dozu yaptıktan sonra elde ettiğimiz veriler gösteriyor ki, insanlarda antikor seviyesi 2'nci doz sonrasında göre daha da yükseliyor. Genel olarak 2'nci doz aşı olup 1 ay geçtikten sonra hatırlatma dozunu düşünebiliriz. Ancak bizim tavsiyemiz 2'nci doz aşı olduktan 6 ay sonra hatırlatma dozu yapılmalıdır" dedi.

"3- 17 YAŞ ARASININ AŞILANMASINI TAVSİYE EDERİZ"

Gao, Sinovac firmasının çocuklar ve adolesan (ergenlik) çağındakiler üzerinde yaptıkları araştırmalarda aşının koruyuculuğu anlamında iyi veriler elde ettiklerini söyledi.

AVUSTURYA AŞIDA UYGULAMAYI SIKILAŞTIRDI

Avusturya'da 8 Kasım'dan itibaren kafe, restoran, kişisel bakım merkezleri, otel ve hastanelere, yeni tip Coronavirüs (Covid-19) aşısı yaptırmış ya da hastalığı geçirmiş kişilerin girişine izin verilecek.

Başbakan Alexander Schallenberg, ülkede artan vaka sayıları nedeniyle yeni önlemleri görüşmek üzere Sağlık Bakanı Wolfgang Mückstein, eyalet başkanları ve uzmanlarla yaptığı görüşmenin ardından düzenlenen basın toplantısında açıklamalarda bulundu.

Başbakan Schallenberg, birçok Avrupa ülkesinde olduğu gibi Avusturya'da da salgına ilişkin durumun çok ciddi olduğunu ve yoğun bakımdaki hasta sayısının beklenilen hızla yükseldiğini kaydetti.

Avusturya genelinde 8 Kasım'dan itibaren yeme içme mekanları, kişisel bakım merkezleri, otel ve hastane gibi kapalı alanlarda aşı ve iyileşmiş olma şartının aranacağını belirten Schallenberg, 25 kişinin üzerindeki toplantılar için de söz konusu iki koşulun geçerli olacağını duyurdu.

"DAHA FAZLA KİŞİ AŞI YAPTIRMALI" VURGUSU

Schallenberg, salgına karşı tek koruma önleminin aşı olduğunu dile getirerek, yeni düzenlemeyle aşıya ilgiyi artırmanın ve daha fazla kişinin aşı yaptırmasını sağlamanın hedeflendiğini ifade etti.

Yeni düzenleme için 4 haftalık bir geçiş sürecinin de öngörüldüğünü belirten Schallenberg, bu süre zarfında ilk aşısını olmuş ve PCR testi yaptıranların da iki doz aşı yaptırmış gibi kabul edileceğini ve söz konusu kapalı alanlara girişlerine izin verileceğini anlattı.

Öte yandan, ülkede aşı sertifikaları 12 ay yerine 9 ay geçerli olacak. Bütün kapalı alanlarda FFP2 maske kullanımı yeniden zorunlu hale getirildi.

Avusturya'da son 24 saatte 9 bin 388 yeni vaka görüldükten, toplam vaka sayısı 865 bin 390'a yükseldi. Virüs nedeniyle hayatını kaybedenlerin sayısı ise 32 artışla 11 bin 451'e çıktı.

PANDEMİ NEDENİYLE 28 MİLYON YILA EŞ DEĞER İNSAN HAYATI KAYBEDİLDİ

Oxford Üniversitesi tarafından yapılan yeni bir çalışma, Covid-19 pandemisinin insan yaşamına maliyetini gözler önüne serdi. 37 ülkeyi kapsayan araştırma, 28 milyon yıla eş değer insan hayatının Covid-19 nedeniyle kaybedildiğini gösterdi. Araştırmanın yöneticisi, sonuçların kendisini ve ekibini şoke ettiğini söyledi.

ŞİMDİYE KADAR YAPILAN EN AYRINTILI DEĞERLENDİRME

37 ülkede kaybedilen yaşam yıllarını hesaplayan Oxford Üniversitesi öncülüğünde yapılan

araştırmada, muazzam rakamlar ortaya çıktı. Çalışma, ölümlerin sayısını ve meydana gelme yaşını ölçerek, Covid-19'un etkisinin şimdiye kadarki en ayrıntılı değerlendirmesini sağladı.

RAKAMLAR DAHA DA YÜKSEK OLABİLİR

Araştırmanın bulgularına göre, çoğu ülkede yaşam beklentisindeki önemli düşüşlerin yanı sıra, erken ölümlerden kaybedilen yılların sayısı da arttı. Araştırmacılar, veri eksikliği nedeniyle Asya, Afrika ve Latin Amerika'dan çoğu ülkeyi araştırmaya

dahil etmedikleri için gerçek boyutun daha da yüksek olabileceğini aktardı.

Araştırmayı yöneten Oxford Nuffield Nüfus Sağlığı Departmanından Dr Nazrul Islam, BMJ tıp dergisinde yayınlanan bulgular nedeniyle kendisinin ve ekibinin "şoke" olduğunu söyledi.

Bazı akrabalarını ve meslektaşlarını Covid-19 nedeniyle kaybettiğini belirten Islam, "Her şeyi gözden geçirmek için bir noktada durmak zorunda kaldık. Hayatımda pandemi kadar hiçbir şey beni bu kadar şoke etmedi" diye konuştu.

SIERRA LEONE'DE BÜYÜK FACİA TANKER PATLADI: 99 KİŞİ ÖLDÜ

Afrika ülkesi Sierra Leone'nin başkenti Freetown'da bir yakıt tankeri'nin patlaması sonucu 99 kişi yaşamını yitirdi. Freetown Belediye Başkanı Yvonne Aki-Sawyer, patlamanın, çevredeki insanların kazada hasar gören tankerden sızan benzini toplamaya çalıştığı sırada meydana geldiğini belirtti.

Sierra Leone'nin Başkent Freetown'un doğusundaki Wellington bölgesinde yakıt tankeriyle başka bir aracın çarpışması sonucu patlama meydana geldi.

Reuters'a konuşan Sağlık Bakanı Yardımcısı Amara Jambai, olayda en az 99 kişinin hayatını

kaybettiğini, 100'den fazla kişinin de hastanelerde tedavi gördüğünü söyledi.

Freetown Belediye Başkanı Yvonne Aki-Sawyer de Facebook hesabından yaptığı paylaşımında patlamanın, çevredeki insanların kazada hasar gören tankerden sızan benzini toplamaya çalıştığı sırada meydana geldiğini ve ölenler arasında bu kişilerin de olduğunu ifade etti

Cumhurbaşkanı Julius Maada Bio, hayatını kaybedenler için başsağlığı mesajı göndererek hükümetin yaşamını yitirenlerin ailelerine her türlü desteği vereceğini kaydetti.

Facebook Etiyopya Başbakan'ının Paylaşımını Kaldırdı

Etiyopya Başbakanı Abiy Ahmed'in halka 'isyncıncıları toprağa gömm'e' çağrısı yaptığı paylaşım, sosyal medya platformunun 'şiddete teşvik' konusundaki politikasının ihlali gerekçesiyle Facebook tarafından kaldırıldı.

Etiyopya Başbakanı Abiy Ahmed, pazar günü halka Tigray Halk Kurtuluş Cephesi (TPLF) mensuplarına karşı harekete geçmeleri ve 'ellerinde olan tüm silah ve gücü kullanarak teröristleri toprağa gömmeleri' çağrısında bulundu.

Ahmed'in Facebook üzerinden yaptığı

çağrı, sosyal medya platformunun şiddete teşvik aracı olarak kullanılmasının önüne geçilmediği gerekçesiyle eleştiri topladı.

Facebook, konuya ilişkin BBC'ye yaptığı açıklamada, "Etiyopya Başbakanı'nın yaptığı paylaşımı bize bildirildi ve şiddeti teşvik ve şiddete desteğe karşı politikalarımızı ihlal etmesi nedeniyle söz konusu paylaşımı kaldırdık" ifadelerini kullandı.

Facebook sözcüsü, "Meta'da Topluluk Standartları'nı ihlal eden kişi yada organizasyonlar kim olursa olsun, onların içeriklerini kaldırıyoruz" dedi.

TAHRAN İLE BAKÜ ARASINDA BUZLAR ERİYOR

İran Dışişleri Bakanlığı, Abdullahiyan ile Azerbaycan Dışişleri Bakanı Ceyhun Bayramov'un telefonda görüştüğünü duyurdu. Görüşmede, İran ile Azerbaycan arasındaki kardeşlik ve yakın ilişkilere vurgu yapan Abdullahiyan, "Son zamanlarda bazı yanlış anlaşılmalardan sonra ülkelerimizin dostane ilişkilerinden rahatsız olan bazı çevreler de faaliyete geçti ancak iki ülke yetkililerinin bilgeliği sayesinde bunları aştık. Şu anda iki ülke olarak ikili iş birliğini daha da genişletme yolunda ilerleyebiliriz"

ifadelerini kullandı.

Abdullahiyan, Kafkasya'daki sorunların çözümüne yönelik Türkiye'nin de dahil olduğu 3+3 müzakere formatı da dahil olmak üzere bölgesel işbirliğine yönelik görüşmeleri güçlü bir şekilde desteklediklerini ve İran'ın bölgedeki sorunların bölge içi mekanizmalar yoluyla çözülebileceğine inandığını kaydetti.

Azerbaycan Dışişleri Bakanı Bayramov ise Bakü'nün Tahrani ile ilişkileri genişletmeye hazır olduğunu dile getirdi.

AB SÜRECİ SUYA DÜŞTÜ

Merkezi Washington'da bulunan düşünce kuruluşu Carnegie Vakfı'nda Türkiye üzerine araştırmalar yapan Avrupa Birliği'nin eski Türkiye Büyükelçisi Marc Pierini, 10 büyükelçi meselesinin yapay bir kriz olduğunu ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın seçim amaçlı popülist milliyetçi bir siyaset izlediğini savundu.

MEDYA KONTROL YARGI ETKİ ALTINDA STK'LAR TACİZ EDİLİYOR

Avrupa Birliği için meselenin sadece Osman Kavala'nın serbest bırakılması olmadığını da dile getiren Büyükelçi Pierini,

Türkiye'de medyanın kontrol, yargının etki altında olduğunu, sivil toplumun taciz edildiğini söyledi ve AB'ye katılma sürecinin esasen "suya düştüğünü" kaydetti.

VOA'nın sorularını yanıtlayan Pierini 10 büyükelçi krizi için, "Bu üslup tamamen öngörülebilir çünkü kriz tamamen yapaydı ve derin bir ekonomik krizi, faiz oranı politikasındaki felaketi, bir sonraki cumhurbaşkanlığı seçimiyle ilgili çok korkunç beklentileri ve daha başka şeyleri gizlemek için tasarlanmıştı. Yüzlerce yıllık bir formülü uyguladılar. İçeride işler kötü gittiğinde yabancıları hedef alırsınız. Türkiye'de komplo teorileri de nüfusun büyük bir

kısımında oldukça işe yarıyor.

Yani Cumhurbaşkanı (Erdoğan) ne yaptığını biliyordu ve Türkiye'de Avrupa Birliği büyükelçisi olarak beş yıl yaşadından sonra bana göre bu, seçim amaçlı tipik popülist milliyetçi bir siyasettir." ifadesini kullandı.

AK Parti'nin ilk on yılında pek çok reform yapıldığına dikkat çeken Pierini, "Cumhurbaşkanı 2017'deki anayasa reformu ile, 2018 seçimi ile ve daha birçok kararlar, AB'ye girmek için gerekenlerin tam tersini ortaya koydu. Bu yüzden belki de bir duraklamadan daha fazlası yaşanıyor. (AB'ye katılma sürecinde) duraklama nazik bir söz. Esasen süreç suya düşmüştür" diye konuştu.

ALMANYA'DA TRENDE BİÇAKLI SALDIRI

Almanya'nın güneyindeki Regensburg ve Nürnberg kentleri arasında sefer yapan ekspres trenine düzenlenen bıçaklı saldırıda çok sayıda kişi yaralandı ve bir erkek şüpheli tutuklandı.

Oberpfalz polis teşkilatından bir sözcü, "Bir ICE (Şehirlerarası Eks-

pres) trenine saldırı oldu ve polis kısa süre sonra bir erkek kişiyi tutukladı ve birkaç kişi yaralandı" dedi.

Bild gazetesi, olayın ardından trende üç kişinin yaralandığı belirtmişti.

Polis sözcüsü, diğer saldırganla-

rın kaçak olduğuna dair bir kanıt bulunmadığını söyledi.

Polis, saldırının Neumarkt semtinde saat 08.00 sıralarında gerçekleştiğini ve trenin Regensburg'un güneydoğusundaki Seubersdorf'ta durduğunu söyledi.

ASRTRONOTLARA BEBEK BEZİ

Pazar günü Uluslararası Uzay İstasyonu'ndan ayrılan SpaceX astronotları, şirketin amiral gemisi Dragon kapsülündeki bozuk tuvalet nedeniyle Dünya'ya dönüş yolculuğunda bebek bezleri kullanacak. Astronotlar, kapsülden zemin panellerini çıkardıktan sonra tuvalet sızıntısı baş gösterdi. Sorun ilk olarak SpaceX'in Eylül ayındaki özel uçuşu sırasında, bir tüpün yapıştırılmamış olarak gelmesi ve döşeme tahtalarının altına idrar dökülmesiyle ortaya çıktı. Mühendisler, idrarın kapsülü etkilemediğini belirledi.

Muhallif Takvimi

Yıl: 2021 Ay: 11 Gün: 311

7 KASIM Pazar Kasım Fırtınası

1645: Yaşayan en uzun ömürlü gazete, The London Gazette ilk kez yayınlandı.
1867: Nobel Ödülü sahibi, Leh asıllı Fransız fizikçi ve kimyager Marie Curie doğdu.
1929: New York'ta Modern Sanatlar Müzesi açıldı.
1964: Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel, ömür boyu hapse mahkum Celal Bayar'ı affetti.
1980: Yayıncı İlhan Erdest 12 Eylül darbesinin ardından kapalı cezaevi arabasında dövülerek öldürüldü. Unutmadık, unutmayacağız.
1990: İngiliz romancı, oyun yazarı ve şair ve müthiş yazar Lawrence Durrell öldü. Dünya çok eksildi. (İskenderiye Dörtlüsü, Acı Limonlar)

Dünün Olayı : Covid-19 vaka sayısı: 27.474
Ölü Sayısı: 203

Günün Sözü : Düşlüyorum, öyleyse aitim ve özgürüm.
Lawrence Durrell, İskenderiye Dörtlüsü, 'Justine'

Saatsiz Muhallif Takvimi

ANIL ÖZGÜÇ

Sekiz deve ve bir lamayla arkadaş olunuz!

- Selahattin Demirtaş 1829 gündür tutuklu!
- Osman Kavala 1467 gündür tutuklu!
- Gülistan Doku 670 gündür nerede?
- Hürmüz Diril 667 gündür nerede?
- Nadira Kadirova'ya ne olduğu 756 gündür bilinmiyor.
- Oğuz Arda Sel tren kazasında öldürüldü 1218 gün oldu.
- SpaceX astronotları, tuvaletleri bozulduğu için bebek bezleri kullanacaklar mı?
- Seyir halinde at yarış izleyen taksiciye ceza işlemleri!
- İspanya'da çalıştırıldıkları sırken kaçan sekiz deve ve bir lama, tüm gece Madrid sokaklarını turladı.
- Muharrem İnce insanı otobüs kullandı: 'Yolların ustasıyım, memleketin hastasıyım'
- Ordu'da saklandığı evde yakalanan şüpheli, elektrik tellerine tutunarak kaçmaya çalıştı. Tellerde debelenirken 'Ben kuşum' dediği iddia edildi.
- Vietnamlı 'Komünist Bakan'ın Nusr-et vampirinin elinden 1540 sterlinlik et yemesi tepki çekti.
- ABD'de iki sırtlanın Covid-19 testi pozitif çıktı.

Billy Wilder'in 'Sunset Boulevard'ını izleyiniz!

Bugün Doğanlara Verilecek İsimler:

Erkek : Sina

Kız : Sera

Günün Yemeği :

Pazar Kahvaltısı

(Sokak simidi, peynir tabağı, zeytin salatası, çay)

Saatsiz Muhallif Takvimi

BREZİLYALI ŞARKICI UÇAK KAZASINDA ÖLDÜ

Brezilyalı 26 yaşındaki ünlü şarkıcı Marilia Mendonça, seyahat ettiği küçük uçağın düşmesi sonucu yaşamını yitirdi. Minas Gerais İtfaiyesinin Twitter hesabından yaptığı paylaşım, Latin Grammy Ödülü'ne aday gösterilen Mendonça'yı taşıyan uçağın ülkenin güneydoğusundaki Minas Gerais eyaletine bağlı Piedade de Caratinga kırsalında düşmesi sonucu şarkıcının

öldüğünü doğruladı.

Mendonça'nın yanı sıra uçağta bulunan yapımcı Henrique Ribeiro, Mendonça'nın amcası ve danışmanı Abiceli Silveira Dias Filho ile uçağın pilotu ve yardımcı pilotu kazada hayatını kaybetti. Ünlü şarkıcının, bir program düzenlemek üzere Goiania'dan Minas Gerais eyaletine bağlı Caratinga'ya gitmek üzere yola çıktığı bildirildi.

GALİP UMUT ÖZDİL

twitter/galipumutozdil
galipumutozdil@gmail.com

Moralini bozma: Kayırıyorum

Tarımsal girdi fiyatlarının önlenemez yükselişi, yetersiz destekleme miktar ve araçları, çiftçinin hangi yıl neyi ne kadar alacağını bilebilmesi için parmak hesabı yapmasını gerektirecek kadar karmaşa yaratan açıklamalar...

Tüketim boyutunda resmi ağızlardan verilen ise bir yanda “bolluk-bereket” diğer yanda “genel enflasyon içinde gıdanın baskısı çok yüksek” demeleri...

“Ama yine de lütfen ama lütfen “Çiftçimizin moralini bozacak söylemlerde bulunmayın olur mu? Biz zaten yeteri kadar kayırıyoruz, zarar eden çiftçi de yok.

Biz 17 yıl önce 2004 yılında düzenlediğimiz Tarım Şurası’nın sonuç bildirgesine tarımsal desteklerin gayrisafi millî hasıla (GSMH) içerisindeki payının iki yıl içinde %2’ye yükseltilmesi ve daha sonra artırılması yazdık, sonra da 2006 yılında yayınladığımız Tarım Kanunu’nda ‘Tarımsal des-

teklere bütçeden ayrılacak kaynak, gayrisafi millî hasılanın %1’inden az olamaz” dedik.

Önce % 2 dedik, sonra kanuna %1 yazdık ama olsun, sorun değil. Çünkü %1’i bile ödemiyoruz ki... Yüzde yarım falan... Ama bozma moralini...

Son bir yılda amonyum sülfat gübresi %200, amonyum nitrat gübresi %195, üre gübresi %239, DAP gübresi % 159, 20.20.0 kompoze gübresi %130, tarımsal sulamada kullanılan elektrik %57, mazot %33, TİGEM hububat tohumluk %40-63, süt yemi %52 ve besi yemi %48 oranında arttı.

Ama biz tarımsal destekleme bütçesini %12 artırılabildik sadece. Onu da bir sene sonra ancak ödeyeceğiz. En sonunda gübreyi borçla alın biz bir çaresine bakacağız diyen arkadaşlarımız bile oldu. Bir yıl sonra girdi fiyatı, döviz kuru ne olur, bilemeyiz.

Bilemiyoruz... Çünkü bak geçen gün açıklama yaptık ve dedik ki; ‘17 Mayıs 2021 tarihinde hu-

bubat alım fiyatlarını açıkladık.’ (Üretici fiyatları artışına göre değil, tüketici fiyatlarına göre bir artış yaptık, çaktırma.)

Ama aynı açıklamada ‘Mayıs ayı sonundan itibaren yaşanan kuraklığın etkisinin rekolteye yansımaları (üretim azalışı) ve ülkelerin pandemiye bağlı artan talepleri nedeniyle dünya fiyatları yükseldi. Yurt içi fiyatlarla birlikte ithalat fiyatları da yükseldi’ dedik.

(Sana ödediğimiz bedelden çok daha fazlasını yabancı ülkelere / çiftçilere ödemek zorunda kaldık. Bozma moralini.)

17 Mayıs tarihinden Mayıs sonunu yani 13 gün sonrasını göremiyoruz. Kuraklığın rekolteye, pandeminin talebe ve ticarete etkisi konuları alım fiyatlarını açıkladığımız günden bir gün sonra ortaya çıktı. Daha önce nasıl bilebilirdik ki? İnsaf...

Perakende pazarının %30’una hâkim olan ve kâr marjı dünya ortalamalarında kalan marketlere

ceza yağdırdık. Pazarın geri kalan %70’ini katamadık hesaba. Daha sonra ‘marketlere verilen ceza fahiş fiyat yüzünden değil, birlikte fiyat düzenlemesi yaptıkları gerekçesiyle kesildi’ dedik ama çok gündem olmadı. İyi ki de olmadı. Üzülme.

Bizim alışveriş yaptığımız ve fiyatlarını makul bulduğumuz marketin müdürü bile ‘Ürünleri doğrudan üreticiden alıyoruz, aracı sayımız az olmasına rağmen piyasadan ancak %5 ucuz satabiliyoruz’ dedi. O zaman sorun nerede diye kendimize sormak aklımıza gelmedi.

Ceza kesilen marketlerden biri kamuoyuna ‘Fiyatlarımızın düşük olması nedeniyle gıda enflasyonunu asıl biz düşürüyoruz’ açıklaması yaptı. Gıkımız çıkmadı.

Özetle; Üreticiyi koruyor, tüketiciyi kolluyoruz. Çiftçi kayırıyoruz. Bozmayın moralinizi...”

SGK’daki açık ‘Bay Kemal’in döneminin 170 katına geldi

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nın bütçe görüşmelerinde konuşan CHP Malatya Milletvekili Veli Ağbaba, AKP döneminde Sosyal Güvenlik Kurumu’ndaki (SGK) toplam bütçe açığının 444,5 milyar lirayı bulduğunu hatırlatarak, bunun Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan’ın dilinden düşürmediği, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu’nun SSK müdürlüğü dönemindeki açığın 170 katı olduğunu söyledi.

Diken.com.tr’den Aysegül Kasap’ın aktardığına göre SGK’da gelirler, giderleri karşılayamıyor. Sistem açık vermeye devam ediyor.

2021’DE AÇIK 35 MİLYAR LİRANIN ÜZERİNDE

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin 2021 yılında SGK’nın 601 milyar liralık bir gelire, 636 milyarlık da bir gidere sahip olduğunu söyledi.

NEDEN AÇIK VAR BAKANLIK BİLMİYOR, ARAŞTIRIYOR

Bakan Bilgin bir yandan neden açık olduğuna ilişkin bir dizi çalışma yaptıklarını belirtirken, diğer yandan da şikayet edilmemesi gerektiğini söyledi: “Çünkü Türkiye

bir sosyal devlettir.”

AKP ‘KARA DELİĞİ’ KAPATIYORUZ DEMİŞTİ

CHP Grup Başkanvekili Veli Ağbaba bakanın bütçe açığıyla ilgili yaklaşımına tepki gösterdi:

“AKP SGK ile ilgili kanunlar çıkarırken ‘Kara delikleri kapatıyoruz’ demişti. Türkiye, hatta dünya siyasi tarihinin en büyük kara deliği AKP iktidarındır.”

Ağbaba daha sonra CHP lideri Kılıçdaroğlu’nun SSK yıllarını hatırlatarak, AKP iktidarı döneminde yaşanan bütçe açığındaki devasa rakamları gözler önüne serdi:

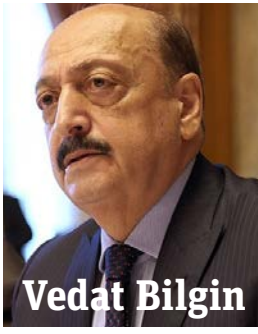
“Kılıçdaroğlu’nun SSK yılları, bu iktidar döneminde de yıllarca ince ince araştırıldı. Kılıçdaroğlu’nun açığını bulmak için özel hafiyeler, özel müfettişler görevlendirildi. Bir kuruluş usulsüzlük, bir kuruluş yolsuzluk bulunamadı. Ayrıca, bu açık verme yalanını da rakamlara bakarak sizlerle paylaşmak istiyorum. Kemal Kılıçdaroğlu, görev

yaptığı 1992 ila 1999 yıllarında – ki 1999’da sadece iki ay SSK’de çalışmıştır – SSK’nin toplam açığı 2,6 milyar, bu tabloyu sizlerle paylaşmak istiyorum değerli milletvekilleri. Oysa, AKP iktidarı döneminde 2003 -2021 yılları arasında SGK’nın toplam açığı 444,5 milyar, AKP’nin açığı, Kılıçdaroğlu döneminin tam 170 katı.”

Gazi Paşa da yoksulluk yıllarında Çankaya Köşkü’nü yaptırdı

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin, muhalefet milletvekillerinin Ankara’da Atatürk Orman Çiftliği’ne kaçak olarak yapılan Beştepe’deki Cumhurbaşkanlığı Sarayı ile ilgili eleştirilerine yönelik, “Atatürk’ün de Türkiye’nin yoksul olduğu yıllarda Çankaya Köşkü’nü inşa ettirdi” diyerek yanıt verdi. Eray Görgülü’nün T24.com.tr’deki haberine göre Cumhurbaşkanlığı Sarayı için “Öyle ultra lüks bir saraydan bahsetmek mümkün değil” diyen Bilgin, “5 yıldızlı otellerle, Antalya’da vardır muhtemelen, mukayese edemeyeceğiniz düzeyde Sayın Cumhurbaşkanının oturduğu çalışma ofisleri-

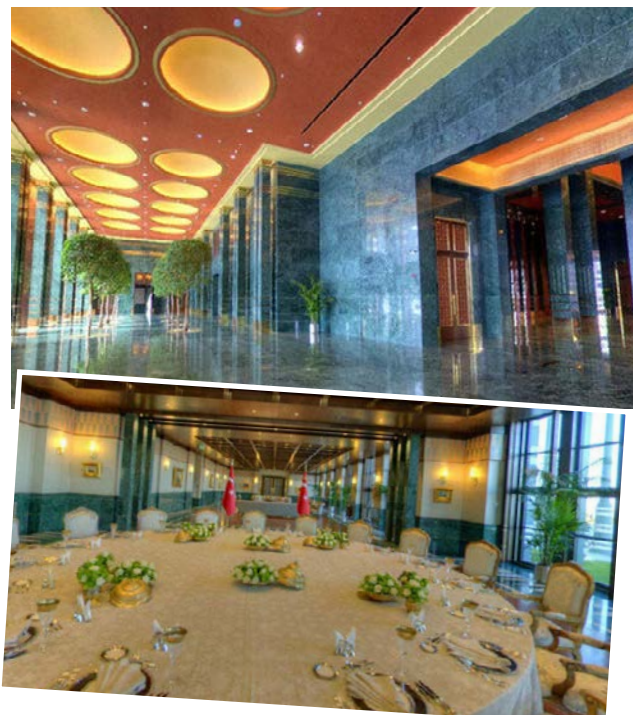

nin bulunduğu bina, böyle bir bina” ifadesini kullandı.

GÖRMİYENLER İÇİN TARİF ETTİ

Bakan, Saray’ı görmeyenler için tarif etti:

“Görmeyen arkadaşlarımız belki hayallerinde böyle bir şey söylüyorlar ama gerçeği bu değil. Gerçeği, bir kamu Kurumunun, yabancı konukların kabul edildiği alanların prestij olarak perdeleriyle, süslemeleriyle, mimarisiyle etkileyici olmasına çalışılmış ama öyle ultra lüks bir alandan, bir saraydan falan bahsetmek mümkün değil.”

645 ilacın temininde sıkıntı var önlem alınmazsa sayı artacak

Eczacılar ‘İmdat’ diyor dönüp bakan yok

Türk Eczacıları Birliği, 645 ilacın temininde sıkıntı yaşadığını duyurdu. Eczacılar, euro kuru ayarlamasının yılda bir kez yerine belirli aralıklarla yapılmasını istedi. Açıklamada “Eczacılarımız ilaç temininde ve ilaçları hastaya ulaştırmada güçlük yaşıyor. Halk sağlığını tehdit eden bu durum karşısında önlem alınmazsa ilaç krizi derinleşecek, bulunamayan ilaç sayısında artış yaşanacaktır” ifadelerine yer verildi.

Güncel ilaç ve euro kuru arasındaki farkın, piyasada bulunamayan ilaç sayısındaki artışın temel nedenlerinden biri olduğu vurgulanan açıklamada, sorunun tekrarlanmaması için şu önerilerde bulunuldu:

“İlaç kuru ve ilaç fiyat politikaları belirlenirken yalnızca Sağlık Bakanlığı ve ilaç firmalarının anlaşmaya varması yerine tüm paydaşları kapsayan, şeffaf ve katılımcı mekanizmalar geliştirilmelidir. Ekonomik iklimin gerçeklerine uygun fiyatlandırma yapılmalı, ilaç kuru güncel hale getirilmelidir.

İlaçta kur ayarlamasının yılda bir kez yapılmasından vazgeçilmeli, belirli periyotlarla kur düzenlemesi yapılmalıdır.

Yerli ilaç politikalarına ağırlık verilmeli, ilaçta dışa bağımlılığın azaltılmasını sağlayacak politikalar geliştirilmelidir. Sağlık Bakanlığı tüm paydaşların katılacağı bir ‘ilaç yokluğu uyarı sistemi’ kurmalıdır. İlaç yokluğu olarak tanımlanan sınır belirlenmeli, ilaç kutu sayısı bu sınırın altına düşerse ek önlemler alınmalıdır.”

Türkiye’de hayat İngilizlere güzel

Türk Lirası’nın sterlin karşısında yüzde 73 değer kaybetmesi sonrası Britanyalı turistler için en ekonomik tatil destinasyonu Türkiye oldu. Ülke, daha yayınlanan bir raporda Türkiye, Jamaika, Mauritius ve Kenya gibi ülkelerin bile üstünde.

Döviz kuru hareketleri baz alınarak hazırlanan ‘Holiday Money Index 2021’ raporuna göre Britanyalı turistler için en uygun fiyatlı tatil adresi Türkiye.

‘Dört kişilik bir ailenin en hesaplı tatil yapabileceği 10 yer’ sıralamasında ise ilk sıra Marmaris’in. Raporla özellikle sterlinin Türk lirası

karşısında yaklaşık yüzde 73’lük bir değer kazanımına atıf yapılıyor.

Listede Türkiye’yi para birimi sterlin karşısında yüzde 34 değer kaybeden Jamaika takip ediyor. Doğu Afrika’daki Mauritius ise para birimindeki yüzde 29’luk kayıpla listenin üçüncü sırasındadır. Sıralamada dördüncü sırada yine bir Afrika ülkesi olan Kenya var.

Britanya merkezli turizm operatörü Jet2.com’un CEO’su Steve Heapy daha önce, Türkiye’nin Britanya tarafından kırmızı listeden çıkmasıyla yapılan rezervasyonlarda yüzde 1000’den fazla artış olduğunu açıklamıştı.

REKABET KURUMU’NDAN MEY İÇKİ’YE SORUŞTURMA

Rekabet Kurumu, Mey İçki’nin 4054 sayılı Kanun’un 6. maddesini ihlal ettiği iddiası üzerine başlattığı araştırmayı karara bağladı.

Ön araştırmada elde edilen bilgi, belge ve yapılan tespitleri 21 Ekim’de düzenlediği bir toplantıda müzakere eden Rekabet Kurumu, bulguları ciddi ve yeterli bulduğunu açıkladı ve şirket hakkında soruşturma açılmasına karar verdi.

Rekabet Kurumu’nun internet sitesinde Mey İçki ile ilgili yayımlanan kararda şöyle denildi:

“Rekabet Kurumu tarafından alınan soruşturma kararları, hakkında soruşturma açılan teşebbüs ya da teşebbüs birliklerine kararın tebliğ edilmesini takiben kamuoyunun bilgisine sunulur. Kamuoyunun Rekabet Kurumu kararları hakkın-

da bilgilendirilmesi kapsamında yapılan bu açıklamalar, hakkında soruşturma açılan teşebbüslerin ya da teşebbüs birliklerinin 4054 sayılı Kanun’u ihlal ettikleri, Kanun kapsamında ceza yaptırımı ile karşı karşıya kaldıkları veya kalacakları şeklinde yorumlanamaz.”

NE ANLAMA GELİYOR?

4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi, ‘rekabeti engelleme, bozma ya da

kısıtlama amacını taşıyan nitelikteki eylemler’ olarak tanımlanıyor.

Aynı kanunun 6. maddesi şu kararı kapsıyor: “Bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması hukuka aykırı ve yasaktır.”

Bankalar tüm zamanların en yüksek 9 aylık kârına ulaştı

Türk bankacılık sektörü, bu yılın ocak-eylül döneminde 56 milyar 981 lira ile tüm zamanların en yüksek 9 aylık kârını elde etti. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) verilerinden derlenen bilgilere göre, Türk bankacılık sektörü, yılın 9 ayında 56 milyar 981 milyon TL net dönem kârına ulaştı.

Geçen yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında kârlılıktaki artış yüzde 22,7'ye işaret etti. Böylece tüm zamanların en yüksek 9 aylık kârına ulaşıldı. Türk bankacılık sektörü, geçen yılın 9 aylık

döneminde 46 milyar 444 milyon lira kâr sağlamıştı. Eylülde sektörün kârı, 2020'nin aynı ayına kıyasla yüzde 143,9 artarak 3 milyar 495 liradan 8 milyar 524 milyon liraya yükseldi. Sektör, tarihin en yüksek eylül ayı kârını elde etti.

KREDİ FAİZİ 307 MİLYARI AŞTI

Verilere göre, bankalar 9 ayda elde ettiği toplam faiz geliri, 2020'nin aynı dönemine göre yüzde 41,5 arttı. Eylül sonu itibarıyla 430,9 milyar lira olan bankaların faiz geliri, geçen yılın aynı döneminde 304,5 milyar dolar düzeyinde bulunuyordu.

Bankalar, ocak-eylül döneminde den 307,9 lira faiz sağladı. Kredilerden 307,9 milyar dolar gelir elde etti.

Söz konusu gelirin 69,3 milyar lirası tüketici kredilerinden, 15,5 milyar lirası kredi kartlarından, 33,2 milyar lirası taksitli ticari kredilerden ve 189,9 milyar lirası diğer kredilerden alınan faizlerden oluştu.

FAİZ GİDERİ ARTTI

Sektörün toplam faiz gideri, 9 ayda 2020'nin aynı dönemine

göre yüzde 96,8 artarak 273,4 milyar liraya yükseldi. Geçen yılın 9 ayında bankaların faiz gideri toplamı 138,9 milyar lira düzeyinde gerçekleşmişti.

Bu yılın 9 ayında bankaların mevduata ödediği faiz, yüzde 111,5 artışla 172,9 milyar liraya çıktı. Toplam faiz giderlerinin yüzde 63,2'si mevduata

ve yüzde 7,9'u bankalara verilen faizlerden oluştu. Bankaların net faiz geliri, eylül sonu itibarıyla 2020'nin aynı dönemine kıyasla yüzde 4,9 azalarak 157,5 milyar lira oldu. Geçen yılın aynı döneminde net faiz geliri 165,6 milyar lira seviyesindeydi.

‘Ülke ekonomisinde güven tesisi daha da önem kazandı’

Türkiye İş Bankası, Eylül 2021 itibarıyla aktif büyüklüğünü 2020 yılsonuna göre yüzde 17,9 oranında artışla 700,2 milyar TL'ye yükseltti. İş Bankası, yılın ilk dokuz ayında 7 milyar TL düzeyinde net kâr elde etti. Bankanın özkaynak büyüklüğü 74,8 milyar TL düzeyine yükselirken, sermaye yeterliliği oranı eylül 2021 itibarıyla yüzde 17,2 seviyesinde oluştu.

İş Bankası'nın, Eylül 2021 dönemi itibarıyla nakdi kredi hacmi 411,8 milyar TL, gayrinakdi kredi hacmi ise 155,2 milyar TL'ye ulaştı. Bankanın ekonomiye sağladığı toplam kaynak tutarı 567 milyar TL'ye yükseldi.

Bankanın toplam mevduat hacmi ise eylül sonu itibarıyla 440,1 milyar TL'ye yükseldi. Türk parası mevduat hacmi yıl sonuna göre yüzde 24,9 oranında artışla 168 milyar TL oldu.

“İHRACAT KREDİLERİ % 21 ARTTI”

İş Bankası Genel Müdürü Hakan Aran, dokuz aylık finansal sonuçlara ilişkin değerlendirmesinde, ülke ekonomisinde güven tesisinin daha da önem kazandığı bu dönemde, reel sektöre ve hane halkına tüm imkânları kullanarak finansman desteği sağlamaya devam ettiklerini vurguladı. Banka kaynaklarını özellikle istihdam ve katma değer yaratan sektörlerle tahsis etmeye özen gösterdiklerinin altını çizen Aran, bu çerçevede ihracatı ve üretimi desteklediklerini, ihracat kredilerinin üçüncü çeyrekte yüzde 21 oranında arttığını belirtti.

ÇEVREYE DUYARLI BANKACILIK

Finansal sonuçların yanında bankanın sürdürülebilirlik inisiyatiflerine ve yeniliklerine değinen Aran şunları söyledi: “Müşterilerimizin

çevreye duyarlı bankacılık işlemlerinin yanı sıra gündelik hayatlarındaki aktiviteleri karşılığında da karbon puan kazanabileceği, bizim de onların adına TEMA Vakfı işbirliğinde fidan dikeceğimiz “Geleceğe Orman” uygulamasını kullanıma sunduk. Ayrıca, su kaynaklarımızın sürdürülebilir bir şekilde kullanılması amacıyla yatırımları teşvik adına ‘Denizleri Koruyalım Kredisi’ni hayata geçirdik. Büyük önem verdiğimiz açık bankacılık alanındaki inisiyatiflerimizden TekPOS ile The Banker dergisinin “Dijital Bankacılıkta İnovasyon 2021” ödülüne layık görüldük. Henüz vadesi gelmemiş çeklerin kolayca nakde çevrilebildiği ÇekCepte özelliğini İşÇep'e ekledik. Milli ekonomiyi desteklemeyi 97 yıldır layıkıyla yerine getiriyoruz. Öncü banka olma vasfımızı, güçlü ve doğru politikalarla ileri taşımaya devam edeceğiz.”

Koç Holding'den son beş yılda 49 milyar TL yatırım

Koç Holding, 2021 yılının ilk 9 ayında konsolide bazda toplam 223,6 milyar TL gelir elde ederken, 11,1 milyar TL kombine yatırım gerçekleştirdi.

Yılın 9 aylık dönemine ilişkin finansal sonuçlarını değerlendiren Koç Holding CEO'su Levent Çakıroğlu, “Koç Topluluğu olarak sağlıklı bilanço-muz, kuvvetli likiditemiz, geniş tedarik

zincirimiz ve aralıksız sürdürdüğümüz yatırımlarımızın bir neticesi olarak zorlu dönemlerde dahi ülkemiz için de-

ğer yaratmayı sürdürüyoruz. İnsan kaynağımız, dijital yetkinliklerimiz, çevik yönetim anlayışımız ve bayi teşkilatımızdan güç alıyoruz” dedi.

Türkiye'nin geleceğine güvenediklerini belirten Çakıroğlu şöyle devam etti:

“Ağır taşıtlarda yerlilik oranı yüzde 90'a ulaştı”

Küresel tedarik zinciriyle ilgili aksaklıkların devam etmesine rağmen üçüncü çeyrekte Koç Topluluğu'nun otomotiv şirketlerinin üretim hedefleri doğrultusunda faaliyetlerini sürdürdüğünü vurgulayan Levent Çakıroğlu, “Türk otomotiv sanayinin öncü şirketi ve ihracat şampiyonu Ford Otosan'ın 58 milyon euro yatırım ile Türkiye'nin ilk ve tek yerli şanzımanını geliştirmesinin gururunu yaşıyoruz. Ecotorq şanzıman sayesinde Ford Otosan'ın ağır ticari markası Ford Trucks'ın Eskişehir'de ürettiği ağır ticari araçlardaki yerlilik oranı yüzde 90'lara ulaşırken; Ford Otosan, motor, şanzıman ve arka aksın üçünü geliştiren ve üreten sayılı global kamyon üreticilerinden biri oldu. Bu önemli başarıda katkısı olan tüm çalışma arkadaşlarıma teşekkür ediyorum” dedi.

“Yatırımlarımıza kararlılıkla devam ediyoruz. Bunun bir göstergesi olarak yılın ilk 9 ayında yaptığımız 11,1 milyar TL kombine yatırımla, son 5 senelik toplam yatırımlarımız 49 milyar TL'ye ulaştı. Pandemi döneminde önemli satın almalar sonucu Arçelik yatırım hamlelerinin olumlu yansımalarını almayı sürdürdü. Dünya Ekonomik Forumu'nun (WEF) Sanayi 4.0 alanında dünya lideri üretim tesislerini belirlediği ‘Global Lighthouse Network’e Arçelik Romanya Çamaşır Makinesi Fabrikası'nın ardından Eskişehir Buzdolabı Fabrikası'nın da dâhil olmasının mutluluğunu yaşadık.”

Topluluğun 9 aylık performansı

● Tofaş, bu dönemde de Fiat markasıyla pazar liderliğini devam ettirdi.
● Otokar yurt içinde ve yurt dışında önemli ihaleleri kazanma başarısını göstermeyi sürdürdü.
● Türk Traktör yurt içi liderliğini korudu.
● Türkiye'nin en büyük rafine kapasitesine sahip olan Tüpraş 2021 yılının üçüncü çeyreğinde üretimine hız vererek Türkiye enerji ihtiyacının önemli bir kısmını karşılamaya devam etti. Tüpraş'ın üçüncü çeyrekteki kapasite kullanım oranı yüzde 96 oranında gerçekleşti.
● Aygaz'ın satış tonajını artırdığı ve pazar liderliğini koruduğu üçüncü çeyrekte trading ve ihracat satış hacimleri de yükseldi.

● Yapı Kredi ülke ekonomisine sağladığı katkısını artırarak sürdürüyor. Üçüncü çeyrekte ülkemiz ekonomisine 465 milyar TL katkı sağladı. Yapı Kredi ayrıca, 19 ülkeden 38 bankanın katılımı ile 360,5 milyon dolar ve 396,5 milyon euro tutarında sendikasyon kredisi sağladı. Sürdürülebilirlik kriterlerine bağlı olma özelliği taşıyan 822 milyon dolarlık bu kredi, dış ticaretin finansmanı için kullanılacak.”

Eczacıbaşı: ‘Su ayak izimizi iyileştirdik’

İskoçya'nın Glasgow şehrinde 31 Ekim'de başlayan ve iki hafta sürecek Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı'nda (COP26) 120'ye yakın ülke lideriyle birlikte dünyanın önde gelen şirketlerinin üst düzey yöneticileri ve 30 bine yakın katılımcı küresel ısınma konusunu tartışıyor. COP26 kapsamında TÜSİAD desteğiyle düzenlenen “Türkiye'nin Karbon Nötr Yol Haritasına İş Dünyası Perspektifinden Bakış” oturumunda konuşmacı olarak katılan Eczacıbaşı Topluluğu'nun CEO'su Atalay Gümrhah da Türkiye'nin sıcaklık ortalamalarının artışı neticesinde su kaynakları üzerindeki baskının yoğunlaştığı bir coğrafyada yer aldığına dikkati çekti. Gümrhah, ihracatının önemli bir bölümünü

Avrupa Birliği'ne yapan Eczacıbaşı Topluluğu ve Türkiye için Yeşil Muta-bakat'ın gerekliliklerini kavramak ve uyum sürecine hızlı adapte olmanın kaçınılmaz olduğunu vurguladı.

Uluslararası Enerji Ajansı Başkanı Fatih Birol'un açılış konuşmasıyla başlayan oturum, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakan Yardımcısı ve Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Başmüzakerecisi Prof. Dr. Mehmet Emin Birpınar'ın başkanlığında, Eczacıbaşı Topluluğu CEO'su Atalay Gümrhah, Sabancı Holding Sanayi Grup Başkanı Cevdet Alem-dar, Arçelik CEO'su Hakan Bulgurlu, ve Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası Yeşil Ekonomi ve İklim Hareketi Müdürü Harry Boyd-Carpenter'in katılımıyla gerçekleşti.

Eczacıbaşı Topluluğu olarak 2006 yılında Global Compact'ı imzaladıklarını belirten Gümrhah, “O günden itibaren karbon salınımımızı düşürmek, su tüketimimizi azaltmak ve döngüsel ekonomiyi destekleyen inisiyatifleri hayata geçirmek için adımlar atıyoruz” dedi. İklim değişikliğinin başlıca neticelerinden biri olan su kaynaklarının azalığının Eczacıbaşı Topluluğu'nun da çalışma biçimini değiştirmeye zorladığını belirten Gümrhah, “Suyun yeniden kullanımı ve geri dönüşümü, üretim süreçlerindeki değişiklikler ve daha verimli çalışan ekipmanlara yönelik yatırımlar sayesinde Eczacıbaşı olarak su ayak izimizi kayda değer oranda iyileştirmeyi başardık” dedi.

AMERİKAN DEMOKRASİSİ VE YUMUŞAK GÜÇ

Başkan Joe Biden 26. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı'nda (COP26) diğer liderlerle görüşürken, liderlerin çoğu Donald Trump'ın başkanlığı döneminde ABD'nin yumuşak gücünün gördüğü zararın ne derece kötü olduğunu soruyordu. Gerçek şu ki Trump onarılması gereken demokratik normları işe yaramaz hale getirmiş de olsa Amerikan kültürü karamsarların sıklıkla hafife aldığı önemli direnç kaynaklarını muhafaza ediyor.

Yakın zaman önce gerçekleşen bir transatlantik dış politika uzmanları toplantısında Avrupalı bir arkadaşımız önceden Amerika'nın sert gücünde bir zayıflama olduğunu dair endişeleri olduğunu, ancak bu konuda rahatladığını söyledi. Öte yandan artık ülke içinde olup bitenlerden ve bunun Amerikan dış politikasının temelini oluşturan yumuşak gücü nasıl etkileyeceğinden endişe duyuyor. Endişelenmekte haklı mı?

Akıllı siyasi liderler değerlerin güç yaratabildiğinin uzun zamandır farkında. Eğer sizi kendime çekebilir ve istediğim şeyi yapmaya ikna edebilirsem, sizi istediğim şeyi yapmaya zorlamak ya da size istediğim şeyi yapmanız için ödeme yapmak zorunda kalmam. Eğer Amerika Birleşik Devletleri (ya da herhangi bir ülke) diğerlerine çekici gelen değerleri temsil ederse, "havaç ve sopa" yaklaşımı ile onları idare edebilir. ABD'nin yumuşak gücü kısmen, bunlar diğerleri için çekici olduğunda, Amerikan kültürüne ve dış politikalara bağlıdır. Fakat aynı zamanda değerlerimize ve ülkede demokrasiyi nasıl uyguladığımıza da bağlıdır.

Uluslararası anketlerin gösterdiği gibi Donald Trump'ın başkanlık döneminde Amerika'nın yumuşak gücü pek nazik değildi. Bu kısmen Trump'ın müttefiklerini ve çok uluslu kuruluşları dışlayan yerli dış politikasına ve Trump yönetiminin Covid-19 pandemisine gereken müdahalede bulunmamasına bir tepkiydi. Ancak Trump'ın 2020 seçimini kaybetmesinin ardından siyasal iktidarın el değiştirme düzenini bozma çabası ABD yumuşak gü-

cüne çok daha fazla zarar verdi. 6 Ocak 2021'de Cumhuriyetçi Senatör Ben Sasse'nin ABD Kongre Binası işgalini anlatırken söylediği gibi "özgür dünyanın lideri klavyenin ardına saklanarak Anayasa'ya bağlılık yeminini yerine getiren Başkan Yardımcısı'nın aleyhinde tweet atarken dünyanın en önemli özerklik sembolü yağmalandı."

Amerika'nın müttefikleri ve diğer ülkeler şok oldular, Amerika'nın çekiciliği azaldı. Peki, ABD yumuşak gücü toparlanabilir mi?

Bu ilk kez olmayacak. ABD'nin ciddi sorunları var ama aynı zamanda da onu geçmişte de kurtaran bir esneklik ve reform kapasitesine sahip. 1960'lar'da Amerika'nın ırkçılık mirası önemli kentsel başkaldırıları körükledi ve Vietnam Savaşı protestoları giderek şiddetlendi. Üniversitelerde ve hükümet binalarında bombalar patladı. Ulusal Muhafızlar Kent State Üniversitesi'nde protestocu öğrencileri katletti. Martin Luther King ve iki Kennedy suikastına tanık olduk. George Wallace gibi popülist demagoglar nefreti körükledi. Yine de on yıl içinde Kongre bir seri siyasi reformu yürürlüğe koydu. Gerald Ford'un dürüstlüğü, Jimmy Carter'ın insan hakları politikaları ve Ronald Reagan'ın iyimserliği Amerika'nın çekiciliğini geri kazanmasına yardımcı oldu.

Amerika'nın Vietnam politikalarını kınamak için dünya sokaklarında yürüyen göstericilerin "We Shall Overcome"u (Üstesinden Geleceğiz) söylemiş olma olasılıkları "Enternasyonal"i söyleme olasılıklarından daha yüksekti. Medeni haklar hareketinin marşı Amerika'nın

JOSEPH S. NYE

çekim gücünün sadece hükümet politikalarına değil; büyük ölçüde sivil topluma, öz eleştiri ve reform kapasitesine bağlı olduğunu gösterdi.

Sert güç değerlerinden (silahlı kuvvetler gibi) farklı olarak pek çok yumuşak güç kaynağı hükümetten ayırdır ve siyasete

rağmen diğerlerini çeker. Hollywood filmlerinin ve popüler müziğin bağımsız kadınları ve güçlendirilmiş azınlıkları ön plana çıkarması diğerlerini cezbedebilir. Amerika'nın farklı ve özgür basını, vakıflarının hayır işleri ve üniversitelerinin araştırma özgürlüğü de öyle. Amerika'nın şirketleri, üniversiteleri, vakıfları, kiliseleri ve protesto hareketleri diğerlerinin ülke hakkındaki görüşlerini güçlendirebilecek kendi yumuşak güçlerini geliştiriyor.

Ancak barışçıl gösteriler yumuşak güç oluşturabilirken, 6 Ocak'ta Kongre Binası'na ve çevresine toplu saldırı barışçıl olmaktan uzaktı. O gün yaşananlar Trump'ın siyasal kutuplaşmayı şiddetlendirme biçiminin rahat-sız edici bir örneği idi. Trump kendi çalınmış seçim mitini Cumhuriyetçi Parti'de bir turnusol testine dönüştürerek bunu yapmayı sürdürüyor.

ABD'nin Trump 2016'da seçilmeden önce de siyasal kutuplaşmada bir artış yaşamış olduğu muhakkak. Trump'ın yeniliği kendi destekçilerinin meydan okuması tehdidi ile Kongre'deki Cumhuriyetçilerin gözünü korkutarak yerli popülizmi Cumhuriyetçi Parti'nin kontrolünü ele geçirmek için bir siyasal silah olarak kendi çıkarına kullanmak ve şiddetlendirmek oldu. Pek çokları hâlâ Trump'ın 2020 seçimi hakkındaki yalanlarına karşı çıkmaya çok korkuyor. Neyse

ki federal bir sistemde pek çok eyalet görevlisi ve meclis üyesi Trump'ın kendilerini oyları "bulma" konusunda korkutma çabalarına karşı koydu. Bazı karamsarlar bunun sürebileceğinden endişe ediyor.

Amerikan demokrasisinin yasını tutanların daha önce görülmemiş bir katılım oranının 2020 seçiminde bir demagogu koltuğundan ettiğini hatırlaması önemlidir. Ve seçim sonucu Trump'ın atadıklarının bazıları da dahil olmak üzere bağımsız yargının takibinde görülen 60'tan fazla mahkemede onaylandı. Sonunda Kongre tarafından da tasdik edildi.

Bu Amerika demokrasisinde her şeyin iyi olduğu anlamına gelmiyor. Trump'ın başkanlığı bir dizi demokratik normu aşındırdı. Kutuplaşma sürüyor ve Cumhuriyetçilerin çoğu Trump'ın seçime dair yalanlarına inanıyor. Sosyal medya iş modelleri kullanıcının "bağlılığından" topladığı bilgilerle kar sağlayan algoritmalarla dayanarak mevcut kutuplaşmayı şiddetlendiriyor. Buna karşın Facebook ve Google gibi şirketler kamuoyunun ve Kongre soruşturmalarının baskısıyla ancak yavaş yavaş yanıt vermeye başlıyor.

Bununla birlikte Amerikan kültürü hâlâ karamsarların geçmişte hafife aldığı toparlanma kaynaklarına sahip. Basın özgürlüğü, bağımsız mahkemeler ve barışçıl gösteri hakkı Amerika'nın yumuşak gücünün en önemli kaynakları arasında. Hükümetin yanlış politikaları Amerika'nın çekiciliğini azalttığında dahi kendi üzerine düşünme ve kendini düzeltme kapasitesi onu hâlâ diğerleri için daha derinlerde cazip kılıyor. Şüphe içinde olan Avrupalı arkadaşımıza da söylediğim gibi, değerler nesilden nesile değişir ve genç nesil umut kaynağıdır.

Joseph S. Nye Harvard Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Profesörüdür. Türkçeye çevirilen kitapları: Küresel Çatışmayı ve İşbirliğini Anlamak; Yumuşak Güç; Amerikan Yüzyılı Bitti Mi?; Amerikan Gücünün Paradoksu
Çeviren: Evrim Yaban-Güçtürk

ATIF ÜNALDI

atif@netizenlist.com

Netizen

Her yıl 31 Ekim çeşitli tartışmalarla Halloween (Cadılar Bayramı) olarak kutlanır. Çeşitli tartışmalarla diyorum, zira bir grup bunun günah olduğunu söylerken, bir grup da “keyif yapıyoruz, takılmayın” demeyi tercih eder. Bazen de kıyafetler gerçekten cadılar bayramına uygun mu diye tartışılır. Ancak bu tartışmalar hep Türkiye’de olurdu. Bu yıl ilk defa New York’daki okullar cadılar bayramında Squid Game kıyafetlerinin giyilmesi-ne izin vermediğini açıkladı.

Aslında Güney Kore filmlerine alışksanız sizi çok rahatsız etmeyecek basit bir senaryoya sahip bir dizi “Squid Game”. Çok küçük bir farkla. Senaryoda insanların elenip, ölmesine neden olan oyunlar belki yüzyıllardır oynadığımız çocuk oyunları. Bu da çocukların senaryoya ilgi duymaları ve devamında onları da normalleştirmelerine sebep oldu. Tabii bu ebeveynler başta olmak üzere her türlü otorite için korkutucu hale gelen bir yolun açılmasına sebep oldu.

Bu aslında Güney Kore’nin hayatımıza soktuğu ilk kültürel ürün değildi. Sanırım bildiğimiz ilk ürün Gangnam Style

adlı bir şarkıydı. Youtube’da izlenme rekorları kıran şarkının solisti ve bestecisi aslında Güney Kore’deki Gangnam bölgesinde mafyalaşmış yapıyı protesto etmek amacı ile üretmişti. Ancak eğlenceli klipi ile bu protest şarkı youtube’da ilk bir milyar görüntülenme rekorunu kıran şarkıdır.

PEKİ YOUTUBE’DA EN ÇOK İZLENEN VİDEO SİZCE NEDİR?

İşte asıl büyük sürpriz tam olarak burada. Ekim 2020 tarihi ile birlikte gelmiş geçmiş en çok izlenen videolar listesinin başında Baby Shark gelmekte. Baby Shark’ın yapımcısı Pinkfong. Bir eğitim şirketi. Günün sürprizi ise burada başlıyor. Pinkfong bir Güney Kore şirketi. Yani Netflix’in en iddialı dizisi Squid Game ve Youtube’da ilk bir milyar görüntülenme sınırını geçen Gangnam Style gibi bir Güney Kore şirketi.

Tabii bu bilgiler insanın aklına tek bir soru getiriyor: Acaba gelecekte belli zümreler tarafından çokça eleştirilen Hollywood kültürünün yerini Güney Kore kültürü mü alacak? Ya da belki şimdiden almıştır, kim bilir?

HAFTANIN TEKNOLOJİ HABERLERİ

■ Nevzat Aydın, Yemeksepeti’ndeki görevinden ayrıldı. Yerine daha önce aynı şirkette Chief Business Developer olan Mert Baki geldi. Mert Baki’ye yeni görevinde, Nevzat Aydın’a da yemeksepeti sonrası hayatında başarılar diliyorum.

■ 66.yaşını, Türkiye sahillerinde Fethiye yakınlarında bir yatta aralarında Jeff Bezos’unda olduğu davetlileri ile kutlayan Bill Gates, çevrecilerden çok tepki aldı. Konuklarını hava alanından helikopterle taşımanın bile karbon salınımını hesaplayan çevreciler, Gates’in daha önce iklim

değişikliği ile mücadele mesajlarına dikkat çektiler.

■ Geçtiğimiz günlerde BM Dünya Gıda Programı Direktörü’nün, “Servetinin yüzde 2’si aklıktan ölmek üzere olan 42 milyon insanın hayatını kurtarabilir” çıkışına Elon Musk bir tweet ile cevap verdi ve “6 milyar doların dünyadaki açlığı nasıl çözebileceğini bana anlatabilirlerse, Tesla hisselerimi hemen şimdi satarak bunu yapacağım” dedi. Bu arada Musk’ın serveti, Bezos ve Gates’in toplam servetini geçmiş durumda. Malum zenginlerin parası, züğürtün çenesi...

Instagram kullanıyorsanız bu ayarları gözden geçirin

Instagram arkadaşlarınızla, ailenizle ve işterseniz diğer insanlarla fotoğraf paylaşmanın çok sık kullanılan bir yolu ancak gizlilik ve güvenlik risklerini de beraberinde getiriyor. Kendinizi ve gizliliğinizi olabildiğince koruyarak Instagram’dan faydalanabilirsiniz.

İLK ADIM PAROLA GÜVENLİĞİ

Profil sekmesinin altından Ayarlar ve Güvenlik bölümüne ulaşın. Her online hesabınızda olduğu gibi Instagram’da da parola/şifre güvenliği en önemli adımlardan biri. Benzersiz ve zor tahmin edilebilecek bir parola belirleyin. Diğer online hesaplarınızda kullandığınız bir parola olmamasına özellikle dikkat edin. Parolanızın ele geçirilmiş olma ihtimaline karşı İki faktörlü kimlik doğrulamasını mutlaka etkinleştirin.

PHISHING (OLTALAMA) E-POSTALARI

Instagram geliştiricileri bu gibi dolandırıcılıkların önüne geçebilmek için bir çeşit önlem geliştirmişler. Güvenlik bölümünde gerçekten Instagram tarafından gönderilen e-postaları görebiliyorsunuz. Böylece posta kutunuza Instagram’dan gelen ve bilgelerinizi vermenizi isteyen bir e-posta düştüğü zaman telefonunuzdaki Instagram uygulamasını açarak gerçekten Instagram tarafından gönderilip gönderilmediğini doğrulayabilirsiniz.

DM İLE GELEN TALEPLER

Unutmayın ki Instagram hiçbir zaman sizden

DM ile talepte bulunmaz. Hesabınız ile ilgili talepler ve uyarılar e-posta yolu ile size gönderilir. Bu e-postaların kaynağının gerçekten Instagram olduğunu ise yukarıdaki bölümde tarif edildiği gibi doğrulayabilirsiniz.

Instagram hesabınıza bağlı diğer uygulamalar ve web siteleri Hesabınıza erişimi olan üçüncü taraf uygulamaları Veriler ve Geçmiş bölümünden takip edebilirsiniz. İzinsiz veya gereksiz olanları mutlaka kaldırın. Bir zamanlar kullanmış olduğunuz uygulamanın, saldırıya uğramış veya başka bir şirkete satılmış olma ihtimali her zaman var.

INSTAGRAM GİZLİLİK AYARLARI

Eğer bir fenomen veya ünlü biri değilseniz ve Instagram’ı sadece eğlence için kullanıyorsanız hesabınızı gizli olarak ayarlayın. Bu şekilde profilinizi ve gönderilerinizi sadece onayladığınız kullanıcılar görebilecektir. Fakat unutmayın, bu ayarı yapmadan önceki kullanıcıların tamamı onaylanan olarak kabul edilir. Gizlilik bölümünün en altındaki Takip Ettiğin Hesaplar’a gidin ve Takipçi bölümünden istemediklerinizi kaldırın.

HİKAYELERİNİZİ KİMLERİN GÖREBİLECEĞİNİ BELİRLEYİN

Profiliniz halka açık olsa da olmasa da hikayelerinizin kimler tarafından görülebileceğini, paylaşılabilirliğini veya yanıt verilebileceğini farklı

gruplar ve takipçiler için ayarlayabilirsiniz.

İSTENMEYEN (SPAM) MESAJLARI ENGELLEYİN

Spam gönderilerden, takipçilerinizden gelen doğrudan mesajlardan veya sizi garip gruplara ekleyen yabancılardan rahatsızsanız hepsini durdurabilirsiniz. Gizlilik ayarlarını açın, Mesajlar’ı seçin ve istek alma seçeneklerinizi belirleyin.

HAREKET DURUMUNUZU GİZLEYİN

Takipçilerinizin online olduğunuzu bilmesini istemiyorsanız hareket durumunuzu gizleyebilirsiniz. Gizliliğe gidin, Hareket Durumu’nu seçin ve kapatın. Bu durumda sizin de diğer kullanıcıların durumunu göremeyeceğinizi unutmayın.

BAZI KULLANICILARDAN GİZLENİN

Bazı spam gönderenlerin ve diğer istemediğiniz kullanıcıların hesabınıza erişmesini engelleyebilir veya kısıtlayabilirsiniz. Bunu yapmak istediğiniz kullanıcının profiline gidin, sağ üst köşedeki üç noktaya tıklayın ve Engelle veya Kısıtla’yı seçin. Kısıtlı listenizdeki takipçiler fotoğraflarınızı ve videolarınızı görmeye ve hatta yorum bırakmaya devam edebilirler ama bu yorumlar yalnızca siz ve yorumcu tarafından görülebilir. Son olarak birbiri ile yakın ilişkili olduklarını göz önüne alarak Facebook ayarlarınızı da gözden geçirmeyi unutmayın.

CEVAT
KOLLider Apolet
söktürmedi!

Trabzonspor- Beşiktaş arasında oynanan müsabaka sıradan bir lig maçı gibi görünse de hiç de öyle değil. Bir nevi ligin zirvesinde taşların yerinden oynadığı bir müsabakaydı. Şampiyonlar Liginde havlu atan Beşiktaş lige tutunmak için bu müsabakayı nefes gibi görüyordu. Şampiyonlar liginde sakatlıkları nedeniyle yer almayan oyuncuların, mucize ilaçlarla iyileşip takıma girmesi bunun en güzel örneğidir. Beşiktaş'ın galibiyetle, bordo mavili takımın yenilgisizlik ünvanının ortadan kalkacağı düşüncesi başka bahara kaldı. Fenerbahçe ve Galatasaray'ın hevesi kursağında kaldı.

Ligin zirvesinde yenilgisiz yer alan bordo mavili takım için tarihi bir fırsattı. Bu yarışta ya kendine yeni ortaklar alacak ya da kendi yoluna devam edecekti. Ülkemize has deyimle "Kendi göbeğini kendisi kesti". Maç öncesi "bu maçın skoru ne olursa olsun yarışta dünyanın sonu yok" dese de hesap kitap yaptığı net.

Avcı bir istedi Allah üç verdi İki takım teknik direktörü de ellerindeki ideal kadroyu sahaya sürdü. Bordo mavili takımın teknik direktörü Abdullah Avcı, kart cezalı olan Edgar Le'nin yerine Hüseyin Türkmen'i, Gervinho'nun yerine ise Abdülkadir Ömür'ü oynattı. Kulübe hamleleri oyunun kaderini çizdi. Djaniy'nin yerine oyuna giren Cornelius geceye imza attı.

Trabzonspor rakibinin saldırgan bir futbol ile oynayacağını bildiği için "önce durdur, bulursan atarsın" mantığı ile mücadele etti. Beşiktaş ilk yarıda topa daha çok sahip oldu. Bordo mavili takımın kanatlarını kevgire döndürdü. Bakasetas sakatlanarak yerini Siopis'e bıraktı. Trabzonspor savunmasında macera aramadan "bir olsun benim olsun" düşüncesi ile kalesini savundu. Beşiktaş bu kadar baskılı futbolunu golle süsleyemeyen gol pozisyonuna daha çok giren Trabzonspor oldu. Nwakaeme'nin net pozisyonunu Ersin çıkardı. Herkes ilk yarı golsüz bitti derken Abdülkadir Ömür "Ben bitti demeden bitmez" dercesine topu filelere gönderdi. Trabzonspor soyunma odasına avantajlı gitti.

Maçın ikinci yarısına da kontak kapatmadan başlayan ev sahibi takım Beşiktaş oldu. Rakibi üzerinde baskı kurup hataya zorlayan siyah beyazlı takım istediği golü de buldu. Trondsen'in hatası hem gole hem de Hüseyin'in sakatlanmasına neden oldu. Trabzonspor ilk yarıda olduğu gibi ikinci yarıda da sabırla puan için mücadele edip Beşiktaş'ın hata yapmasını bekledi. Adeta ilk yarı tekrerr etti. Topu ve tüfeği ile hücumla kalkan Beşiktaş eldeki bir puanı da kaybetti. Son dakikalarda Avcı'nın hamlesi ile oyuna giren Cornelius uzatma dakikalarında üç puanı getiren golü attı. Trabzonspor lider ve yenilgisiz gittiği İstanbul deplasmanından apolet söktürmeden döndü. Bu sezon derbilerden iki galibiyet bir beraberlik aldı. Rakipten alınan her puan hedefe giden yolun açıldığı anlamına gelir...

ZİRVEDE
FIRTINA VAR

Trabzonspor, Beşiktaş'ı deplasmanda 90+6. dakikada Cornelius'un attığı golle 2-1 yendi. 30 puana yükselen bordo-mavililer liderliğini sürdürdü. Beşiktaş ise 20 puanla zirvenin uzağında kaldı.

Bordo-Mavililer mücadelenin 45+4. dakikasında Abdülkadir Ömür'ün attığı golle ilk yarıyı 1-0 önde tamamladı. 62. dakikada Larin skoru eşitledi. 90+6. dakikada Cornelius, Trabzonspor'a 3 puanı getiren isim oldu.

Siyah-beyazlı ekip ligdeki son 7 maçında 2 kez kazanabildi. İki maçtan beraberlikle ayrılan Beşiktaş, 3 kez mağlup oldu. Beşiktaş, söz konusu maçlarda Adana Demirspor ile 3-3 berabere kalırken, Sivasspor ve Galatasaray karşılaşmalarını 2-1'lik skor-

larla kazandı. Siyah-beyazlılar, Altay (1-2), Medipol Başakşehir (2-3), Atakaş Hatayspor (0-1) ve Trabzonspor (1-2) maçlarını ise mağlubiyetle tamamladı. Şampiyonlar Ligi'nde de Sporting Lizbon'a 4-0 mağlup olan siyah-beyazlı ekibin lider Trabzonspor ise arasındaki puan farkı 10'a yükseldi.

Ligde 241 gündür hiçbir takım Trabzonspor'un bileğini bükemedi. Bordo-mavililer, Abdullah Avcı yönetiminde geçen sezonun 29. haftasında Aytemiz Alanyaspor'a sahasında 3-1 mağlup olduktan sonra oynadığı 24 maçta yenilmedi. Karadeniz ekibi, 8 Mart 2020 tarihinden itibaren oynadığı 23 maçta 13 galibiyet, 11 beraberlik elde etti.

Stat: Vodafone Park

Hakemler: Erkan Özdamar, İbrahim Çağlar Uyarcan, Erdi Sezer
Beşiktaş: Ersin Destanoğlu, Valentine Rosier, Welinton, Domagoj Vida, Umut Meraş, Josef de Souza, Miralem Pjanic (Atiba Hutchinson dk. 82 ?), Rachide Ghezzal, Alex Teixeira (Salih Uçan dk. 75), Cyle Larin (Kenan Karaman dk. 85 ?), Güven Yalçın (Kevin N'Koudou dk. 75)

Teknik Direktör: Sergen Yalçın
Trabzonspor: Uğurcan Çakır, Dorukhan Toköz (Serkan Asan dk. 78),

Hüseyin Türkmen (Stefano Denswil dk. 66), Vitor Hugo, Anders Trondsen, Berat Özdemir (Yusuf Sarı dk. 78), Marek Hamsik, Abdülkadir Ömür, Anthony Nwakaeme, Anastasios Bakasetas (Manolis Siopis dk. 31), Jorge Djaniny (Andreas Cornelius dk. 67)
Teknik Direktör: Abdullah Avcı
Goller: Abdülkadir Ömür (dk. 45+4), Cornelius (dk. 90+ 6) (Trabzonspor), Larin (dk. 62) (Beşiktaş)
Kırmızı kart: Uğurcan Çakır (Maç sonu) (Trabzonspor)

KEREM
KIRÇUVALBEŞİKTAŞ'I
YENMEDİLER

İstanbul'da harika bir gün. Güneş, paritelere inat herkesi ısıtıyor. Kimsenin aklına ne elektrik faturası ne doğal gaz zamını geliyor. Kafeteryalar, pazarlar sağlam alışveriş olmasa bile hareketli. Tezgahlara "bir arkadaşla bakıp çıkacağız" der gibi bakıyorlar ama umutsuzluk yok.

Yorgun Beşiktaş, iştahl Trabzonspor karşısında kendi oyununu ortaya koymadı. Puan tablosunda 7 puan ilerideki Trabzon'un ortaya koyduğu futbol akıllıcaydı. İnönü'den puan çıkarmaktı hedef. Beşiktaş elbette bunu biliyordu ama çalışmamıştı. Çünkü çalışmaya vakti yoktu. Lizbon mağlubiyetinden sonra uçaktı, otobüstü anca geldi İnönü'ye. Sayın Beşiktaş düşmanı Futbol Federasyonu, futboldan anlamayan Futbol Federasyonu, Türkiye düşmanı Futbol Federasyonu, neye "hizmet" ediyorsa, gecenin de kaderini çizdi.

Beşiktaş, çok güvendiği kadrosuyla müsabakanın başında halı saha numaraları yaptı. Ama görüldü ki Trabzon müsabakaya daha iyi hazırlanmıştı.

Bulduğu iki pozisyonu gole çevirmeyi bilen Trabzonspor için dün gece sanki Tanrı'nın en büyük hediyesi idi. Zira Beşiktaş ezberini bozan Trabzon, rakibiyle arasındaki puanı 10'a çıkardı.

Ben bu müsabakayı yazarken başta Melik Yiğitel olmak üzere sataslanlara makul yanıtlar verdim. Ancak, 2-1'lik bu skor beni haddinden fazla üzdü. Üzülmem Beşiktaş'ın mağlubiyetine değil, gözümün önünde büyük hatalar yapan ve sabah doğum gününü kutladığım Sergen Yalçın'a.

Bu maç Sergen Yalçın elleriyle verdi. Bu maç Sergen Yalçın elimizden aldı. Oyuncu tercihleri, oyun planı, plan derken "B" planının olmayışını söylüyorum. Abdullah Avcı gibi bir Beşiktaş düşmanını sevindirmekle kalmadı, herkesi çok üzdü.

Yaptığı değişikliklerle, zamansız müdahaleler ile oyunu kavrayamayan Sergen Yalçın, Galatasaray maçındaki zekasını bu maçta gösteremeyerek, üstelik de Abdullah Avcı'ya karşı gösteremeyerek, hayal kırıklığı yarattı. Bizim tanıdığımız Sergen Yalçın kramponundan çıkardığı mucizeleri sahada da herkese izlettirebilirdi. Yapmadı, yapamadı.

Beşiktaş yenildi, dünyanın sonu gelmedi. Beşiktaş yenilmeye de devam edebilir. Ama şunu söylemek lazım ki, Sergen Yalçın da takım da kendine gelmeli.

Mesele şampiyon olmak değil, mesele Beşiktaşlı olmak. Dün gece ne Salih ne Kenan ne Pjanic ne de Teixeira Beşiktaşlıydı. Oyuna sonradan giren Atiba'ydı Beşiktaşlı olan.

Ve Rosier'di Beşiktaşlı olmak. Rosier müsabakanın bitiş düdüğüne rağmen sahadan çıkmıyor, tribünün yaşadığı hayal kırıklığını sadece kramponlarıyla değil, avuçlarıyla da paylaşıyordu. Rosier, herkesin o sırada ihtiyaç duyduğu şefkati en fazla hak eden adamdı.

Dolayısıyla Beşiktaş, Trabzonspor'un akıllı oyununa boyun eğdi ve kaybetti.

Size bir gün uzun uzun anlatacağım çınarlı yoldan semte dönerken konuşulan tek konu şu idi: Ah be Beşiktaşım. Sözüm bu kadar.

ŞEHİR DOLUDİZGİN

Medipol Başakşehir deplasmanında Öznur Kablo Yeni Malatyaspor'u 3-1 yendi. İstanbul ekibi, teknik direktör Emre Belözoğlu'nun gelişiyile ligde üst üste 4. maçını kazandı.

ANTALYA'DAN TEK VURUŞ

FT Antalyaspor, Altay'ı 1-0 mağlup etti. 49.dakikada Bünyamin Balcı'nın pasında topla buluşan Mukairu, sağ kanattan rakip ceza alanına girdi. Kaleci ile karşı karşıya kalan Mukairu'nun vuruşunda top kalecinin sağından arka direkte ağlarla buluştu: 1-0.

SİVAS'TA GOL YOK

D.G. Sivasspor, GZT Giresunspor'u konuk etti. Müsabaka golsüz beraberlikle sona erdi.

“EVE HOŞ GELDİN XAVİ”

Barcelona Kulübü, teknik direktörlüğe Xavi Hernandez'i getirdiğini resmi olarak açıkladı.

“Eve hoş geldin Xavi” başlığıyla sosyal medyadan ve internet sitesinden açıklama yapan Barcelona, 41 yaşındaki İspanyol teknik adam ile 30 Haziran 2024'e kadar geçerli sözleşme imzalamak için anlaşma sağlandığını duyurdu.

Katar'ın El Sadd takımıyla olan sözleşmesi, tazminatı ödenerek feshedilen Xavi'nin 8 Kasım Pazartesi günü basına tanıtılacağı belirtildi.

FENERBAHÇE'NİN BORCU 5 MİLYAR 420 MİLYON LİRA

Fenerbahçe Yüksek Divan Kurulu Toplantısı'nda sarı-lacivertlilerin toplam borcunun 5 milyar 420 milyon TL olduğu açıklandı.

Fenerbahçe'de gerçekleştirilen Yüksek Divan Kurulu Toplantısı'nda konuşma yapan Fenerbahçe Denetim Kurulu Üyesi Mehmet Vodina, kulübün mali durumuna değinerek, "30 Haziran 2021 tarihiyle yapılan incelemelerde kulübümüzün

mali işler ile bütçe raporlama departmanı tarafından vergi usul kanunu hükümleriyle, ulusal finansal raporlama standartlarına göre hazırlanan Fenerbahçe Derneği ile bağlı kurumların finansal tabloları ile ilgili solo konsolide bütçeleriyle karşılaştırıldı. 30 Haziran 2021 tarihi itibarıyla Fenerbahçe ve bağlı ortaklıklarının toplam borcu 5 milyar 420 milyon TL'dir" dedi.

KOÇ TEPKİSİ

Fenerbahçe Kulübü Başkanı Ali Koç, divan üyelerinin kendileri ve Vefa Küçük hakkındaki olumsuz eleştirileri ile karşılıklı atışmalar üzerine tepki olarak konuşmama kararı aldı. Ali Koç, "Soruları cevaplamayı düşünüyordum ama konuşacaklarımı da konuşmamaya karar verdim" dedi.

GALATASARAY'DAN UEFA'YA 'KURAL HATASI' BAŞVURUSU

Galatasaray, UEFA Avrupa Ligi'nde oynanan Lokomotiv Moskova maçında kural hatası yapıldığı gerekçesiyle hükmen galibiyet, kabul görmemesi halinde ise maç tekrarı için UEFA'ya başvuru yapıldığını açıkladı.

Galatasaray'dan yapılan açıklama şöyle: "Kulübümüz, Futbol Takı-

mımızın UEFA Avrupa Ligi E Grubu dördüncü haftasında 04.11.2021 tarihli Lokomotiv Moskova maçındaki kural hatası nedeniyle tarafımızdan, hükmen galibiyet, bu talebimiz kabul görmezse maçın tekrar oynanması talebi ile UEFA nezdinde gerekli hukuki başvurusu yapmıştır.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur."

Galatasaray'ın perşembe günü Lokomotiv Moskova'yı ağırladığı maçta İsviçreli hakem Sandro Scharer, olay yarattı.

Dmitry Zhivoglyadov'a önce 90+1'de sonra 90+3'te sarı kart gösteren hakem, oyuncuya kırmızı kart göstermedi.

DAUM'DAN SICAK MESAJ

Bir dönem Fenerbahçe'de ve Beşiktaş'ta e görev yapan Alman teknik direktör Christoph Daum, Ali Koç'un başkan seçilmesinin ardından Fenerbahçe'de teknik direktörlük görevi için görüş-tüğünü ancak teklifinin kabul görmediğini söyledi.

e görev yapan Alman teknik direktör Christoph Daum, Ali Koç'un başkan seçilmesinin ardından Fenerbahçe'de teknik

direktörlük görevi için görüş-tüğünü ancak teklifinin kabul görmediğini söyledi.

Antalya Büyükşehir Belediyesi ile Almanya'nın Ankara Büyükelçiliğinde düzenlenen "6. Efsaneler Kupası" futbol turnuvası, "Türk-Alman Dostluk Günü" etkinliği için kente Türkiye'yi ikinci vatanı olarak gördüğünü ve evindeymiş gibi hissettiğini belirtti.

Rezalet sonrası istifa

Gaziantep'te Süper Lig'in 12. Haftasında Gaziantep FK ile Kasımpaşa karşı karşıya gelirken mücadelede eşi benzerine rastlanmamış bir skandal yaşandı! 89. dakikada hakem Halis Özkahya mücadelenin normal süresine 9 dakika ilave edilmesini işaret etti. Uzatmalarda 5. dakika oynanırken Özkahya son düdüğünü çaldı ve maçı 4 dakika erken noktaladı.

Futbolcular soyunma odasına giderken saha görevlileri de kale direklerindeki fileleri sökmeye

başladı. Yayıncı kuruluş çalışanları yayın araç gereçlerini toplamaya başlarken aradan geçen bir süre sonra Halis Özkahya yaptığı hatanın farkına vardı.

Mücadeleyi 4 dakika erken tamamladığını fark eden Özkahya, Federasyon yetkililerini arayarak durumu aktardı. Federasyon yetkilileri, Özkahya'ya 'Oyuncuları geri çağır, verdiğin uzatma süresini tamamlamla' deyince futbolcular da sahaya geri çağırıldı.

Yaşananlardan sonra Özkahya'nın istifa ettiği söyleniyor.

CEDİ'DEN 17 SAYI

Amerikan Basketbol Ligi'nde Cleveland Cavaliers forması giyen Cedi Osman, 102-101 kazandıkları Toronto Raptors maçında 17 sayı kaydetti.

Cavaliers, son 1,5 dakikasına 5 sayı geride girdiği Raptors deplasmanından galibiyetle döndü.

Peş peşe 3. maçını kazanan Cavaliers'ta Darius Garland 21 sayı, 8 asist, Jarrett Allen 16 sayı, 15 ribaunt, Evan Mobley 18 sayı, 5 ribaunt ve kenardan oyuna giren Cedi Osman 17 sayı, 2 ribaunt, 2 asist üretti.

Raptors'ta O.G. Anunoby 23 sayı, 6 ribaunt, 5 asist, Fred

VanVleet 18 sayı, 6 ribaunt, 6 asist ve Gary Trent 17 sayı, 6 top çalmayla oynadı.

Golden State Warriors, konuk ettiği New Orleans Pelicans'ı 126-85 yenerek 8. karşılaşmasında 7. galibiyetini aldı.

Warriors'ta Jordan Poole 26 sayı, Stephen Curry 19 sayı, 6 asist ve oyuna sonradan dahil olan Gary Payton 17 sayı, 6 ribauntla galibiyetin mimarları oldular.

20 sayı, 15 ribauntla "double double" yapan Jonas Valanciunas ise Pelicans'ı ayakta tutmaya çalıştı.

